

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **finanse i rachunkowość w biznesie**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Politechnika Częstochowska

Data przeprowadzenia wizytacji: **12-13 grudnia 2024 r.**

Warszawa, 2024

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	30
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	40
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	45
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	51
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	58
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	61
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	64
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	65
5. Załączniki:	71
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	71
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	71
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	71
Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych	71
Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych	71
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	71
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena	71
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego	71

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr hab. inż. Katarzyna Kocur-Bera, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Elżbieta Bukalska, ekspert PKA
2. dr hab. Robert Romanowski, ekspert PKA
3. Bożena Ziemniewicz, ekspert ds. pracodawców
4. Marcin Pioch, ekspert ds. studenckich
5. mgr Karolina Martyniak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie prowadzonym przez Politechnikę Częstochowską została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Kierunek finanse i rachunkowość w biznesie studia pierwszego i drugiego stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej o profilu ogólnoakademickim, rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022 - został utworzony w 2021 uchwałą Senatu 63/2020/2021 z dn. 23 czerwca 2021 r. W 2023 roku Uchwałą 201/2022/2023 Senatu PCZ z dn. 24 maja 2023 ustalono programów studiów dla kierunku o nazwie finanse i rachunkowość w biznesie w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, rozpoczynających się od roku akademickiego 2023/2024.

PKA po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na tym kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona w trybie stacjonarnym z wykorzystaniem narzędzi komunikowania się na odległość, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna. Zespół oceniający poprzedził wizytację zapoznaniem się z raportem samooceny przedłożonym przez Władze Uczelni, odbył także spotkania robocze w celu omówienia spraw wymagających wyjaśnienia z Władzami Uczelni i Jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Dokonano także podziału zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z Władzami Uczelni, zespołem przygotowującym raport samooceny, studentami, Samorządem Studenckim, przedstawicielami studenckich kół naukowych, nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości i funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Ponadto podczas wizytacji przeprowadzono hospitację zajęć oraz weryfikację bazy dydaktycznej i biblioteki wykorzystywanej w procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji zespół oceniający dokonał przeglądu losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi, o których zespół oceniający poinformował Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość w biznesie	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	1. nauki o zarządzaniu i jakości - 67% 2. ekonomia i finanse - 33%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	120 godzin / 1 semestr / 4 ECTS praktyka realizowana w 4 semestrze	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	1. <i>menedżer finansowy</i> 2. <i>rachunkowość i podatki</i> 3. <i>zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	206	138
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2149 godzin	1192 godzin
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	90,16 ECTS	90,16 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	zakres 1 - 109,9 ECTS zakres 2 - 114,35 ECTS zakres 3 - 107,45 ECTS	zakres 1 - 109,9 ECTS zakres 2 - 114,35 ECTS zakres 3 - 107,45 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66 ECTS	66 ECTS

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość w biznesie	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	1. nauki o zarządzaniu i jakości - 80% 2. ekonomia i finanse - 20%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	Nie dotyczy	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	1. <i>menedżer finansowy</i> 2. <i>rachunkowość i podatki</i> 3. <i>zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami</i> 4. <i>nowe usługi biznesowe</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	98	141
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	1504 godzin	754 godzin
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60,16 ECTS	60,16 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	zakres 1 - 90,9 ECTS zakres 2 - 97,21 ECTS zakres 3 - 91,15 ECTS zakres 4 - 91,15 ECTS	zakres 1 - 90,9 ECTS zakres 2 - 97,21 ECTS zakres 3 - 91,15 ECTS zakres 4 - 91,15 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	40 ECTS	40 ECTS

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kierunek finanse i rachunkowość w biznesie studia pierwszego i drugiego stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej o profilu ogólnoakademickim, rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022 - został utworzony w 2021 uchwałą Senatu 63/2020/2021 z dn. 23 czerwca 2021 r. W 2023 roku Uchwałą 201/2022/2023 Senatu PCZ z dn. 24 maja 2023 ustalono programów studiów dla kierunku o nazwie finanse i rachunkowość w biznesie w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, rozpoczynających się od roku akademickiego 2023/2024.

Koncepcja i cele kształcenia na pierwszym i drugim stopniu na ocenianym kierunku o profilu ogólnoakademickim są zgodne ze Strategią Uczelni i politykę jakości Politechniki Częstochowskiej na lata 2023-2027, sformułowane w strategii rozwoju Uczelni uchwalonej w dn. 22 lutego 2023 r. (uchwała Senatu nr 170/2022/2023).

Wizja PCZ zawarta w dokumencie Strategia Uczelni przewiduje wysokiej jakości kształcenie, zapewniające absolwentom pożądane na rynku pracy kompetencje, współpracę z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego wzbogacające ich wiedzę i doświadczenie, rozwój oferty dla studentów zagranicznych, wsparcie międzynarodowej mobilności pracowników i studentów, rozwój dyscyplin naukowych kluczowych dla nowoczesnego przemysłu oraz zapewnienie wysokiego stopnia cyfryzacji.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, jak przedstawiono w Raporcie Samooceny oraz potwierdzono podczas wizytacji, zakłada przekazywanie studentom wiedzy z zakresu nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomii i finansów, ich wzajemnych relacji oraz umiejętności obserwacji, rozpoznawania przyczyn i interpretacji zjawisk społecznych. Koncepcja łączenia tych dwóch składowych (dyscyplin) skutkuje ukierunkowaniem procesu kształcenia na wykorzystanie odpowiednich narzędzi z zakresu finansów i rachunkowości na potrzeby podejmowania decyzji i zarządzania organizacjami. To co indywidualizuje koncepcję i cele kształcenia na ocenianym kierunku jest permanentne dostosowywanie programu studiów do zmieniających się warunków na rynku pracy. Realizowane jest poprzez stałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dzięki której interesariusze zewnętrzni mają wpływ na treści programowe i poszerzenie kontaktu z praktyką gospodarczą.

Dzięki synergii wymienionych elementów student jest przygotowany do:

- rozpoznawania uwarunkowań i ograniczeń związanych z zarządzaniem podmiotami gospodarczymi, sektorem publicznym oraz bankami;
- identyfikacji procesów inwestycyjnych w sferze przedsięwzięć gospodarczych i kapitałowych oraz ich wyceny;
- realizacji przedsięwzięć w obszarze analityki gospodarczej przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem efektywnego doboru narzędzi i technik wykorzystywanych do potrzeb finansowych organizacji i dostosowanych jej specyfiki,

- doradztwa i optymalizacji decyzji finansowo-podatkowych podmiotów gospodarczych, w tym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych wspomagania decyzji biznesowych, efektywnego zarządzania projektami oraz zarządzania ryzykiem w działalności przedsiębiorstwa;
- przyjęcia postawy otwartości na rozpoznawanie uwarunkowań i ograniczeń związanych z zarządzaniem podmiotami gospodarczymi, sektorem publicznym oraz bankami;
- rozwoju praktycznych umiejętności i kompetencji w zakresie obsługi informatycznych narzędzi wspomagających procesy zarządzania finansami i rachunkowości w przedsiębiorstwach.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku wpisują się w cele strategiczne Uczelni. W szczególności dotyczy to celu strategicznego, przedstawionego w ww. dokumencie, CSD1: *Atrakcyjna oferta kształcenia dla studentów krajowych i zagranicznych*, który realizowany jest poprzez cel operacyjny: *Tworzenie i doskonalenie programów dydaktycznych zwiększających praktyczne kompetencje studentów*. W ramach tego celu przewidziano konsultacje z radami społeczno-gospodarczymi, prowadzenie zajęć dydaktycznych przez osoby z doświadczeniem zawodowym, zaangażowanie studentów, pracowników i doktorantów w uczestniczeniu w międzynarodowych programach wymiany akademickiej oraz działania nakierowane na zwiększenie liczby studentów zagranicznych.

Na ocenianym kierunku finanse i rachunkowość w biznesie funkcjonuje rozwinięta współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym (szczegółowy wykaz firm znajduje się w opisie kryterium 6). Programy studiów są konsultowane z Radą Doradczą Przedstawicieli Biznesu i przedsiębiorcami, czego potwierdzeniem są uchwały Rady Programowej dotyczące proponowanych zmian w programie studiów finanse i rachunkowość w biznesie (uchwała Rady Programowej WZ nr 11/2021, 12/2021, 22/2021, 23/2021, 02/2022, 07/2022), które zatwierdzają zmiany zaproponowane przez otoczenie społeczno-gospodarcze. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz przedstawicielami rynku pracy obejmuje także: uczestnictwo przedstawicieli przedsiębiorców w wydarzeniach organizowanych przez uczelnię (np. W Olimpiadach Wiedzy Ekonomicznej, Festiwalu Komunikacji Społecznej, konkursach Zarządzanie na medal); organizowanych przez koła naukowe z przedsiębiorcami spotkaniach/warsztatach/szkoleniach (np. koła naukowego "Buchalter" z członkami Stowarzyszenia Księgowych w Polsce), organizowanych przez członków Polskiej Izby Biegłych Rewidentów oraz Stowarzyszenia Księgowych w Polsce warsztatach/szkoleniach dla studentów oraz organizację miejsc odbywania praktyk zawodowych przez studentów, staży oraz wycieczek dydaktycznych.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku wpisują się także w drugi cel strategiczny CSD2: *Doskonalenie jakości i warunków kształcenia*. Na ocenianym kierunku realizowane jest to poprzez weryfikację zgodności treści programowych z efektami uczenia się (Procedura PU-8), ocenę nauczycieli akademickich oraz ocenę prowadzenia zajęć dydaktycznych (ankiety studentów oraz hospitacje), stałe doskonalenie kompetencji nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku oraz wsparcia studentów w rozwoju naukowym poprzez możliwość uczestnictwa i rozwoju kompetencji naukowych w kołach naukowych.

Na pierwszym stopniu studiów kierunku finanse i rachunkowość w biznesie realizowane są trzy zakresy kształcenia: *menedżer finansowy, rachunkowość i podatki oraz zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami*. Program studiów pierwszego stopnia umożliwia absolwentom uzyskanie kompetencji do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w zakresie finansów i rachunkowości,

podejmowania decyzji finansowo-podatkowych oraz oceny projektów inwestycyjnych i kwantyfikacji ryzyka.

Na drugim stopniu ocenianego kierunku do wyboru kandydaci mają następujące zakresy: *menedżer finansowy, zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami, rachunkowość i podatki oraz nowe usługi biznesowe* (tylko na studiach stacjonarnych). Program studiów drugiego stopnia umożliwia absolwentom osiągnięcie gotowości do poprowadzenia własnego projektu biznesowego szczególnie w zakresie zaawansowanej analityki finansowej, optymalizacji procesów decyzyjnych w obszarze finansowo-podatkowym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych oraz specjalistycznego oprogramowania.

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z polityką Uczelni w zakresie jakości kształcenia, a program studiów podlega monitorowaniu w ramach procedur funkcjonującego w Uczelni systemu zarządzania jakością oraz podlega ewolucji zgodnie z aktualnymi trendami w obszarze szkolnictwa wyższego oraz w obszarze oddziaływań otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przedstawiona koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, tj. z dyscypliną wiodącą nauki o zarządzaniu i jakości (na studiach pierwszego stopnia 67% ECTS, a drugiego stopnia - 80% ECTS) oraz dyscypliną uzupełniającą ekonomia i finanse (na studiach pierwszego stopnia - 33% ECTS, a drugiego stopnia - 20% ECTS). Zamieszczone w Raporcie Samooceny proporcje przyporządkowania ocenianego kierunku studiów do dyscyplin naukowych, zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu kształcenia są spójne z danymi umieszczonymi w systemie POLON. Przedstawione proporcje przyporządkowania nie znajdują jednak odzwierciedlenia w przedstawionej koncepcji i celach kształcenia, efektach uczenia się, treściach programowych i planach, a także w oferowanych specjalnościach. Na pierwszym stopniu dwie z trzech specjalności: *menedżer finansowy* oraz *rachunkowość i podatki*, zaś na drugim stopniu dwie z czterech specjalności: *menedżer finansowy, rachunkowość i podatki* obejmują treści programowe o zdecydowanie większym udziale dyscypliny ekonomia i finanse.

W zakresie dyscypliny wiodącej (nauki o zarządzaniu i jakości) Uczelnia uzyskała kategorię naukową B+, upoważniającą do otrzymania pełni uprawnień akademickich, w tym prowadzenia szkoły doktorskiej. Pracownicy awansują i zdobywają kolejne stopnie i tytuły naukowe. W latach 2019-2024 wśród pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, w naukach o zarządzaniu i jakości są dwie osoby, które uzyskały tytuł profesora, dziewięć stopnień doktora habilitowanego, a siedem doktora.

Uczelnia wykazała związek koncepcji kształcenia na kierunku z działalnością naukową pracowników Wydziału Zarządzania PCz, zarówno w zakresie dyscypliny wiodącej, tj. nauki o zarządzaniu i jakości, jak i w zakresie dyscypliny uzupełniającej ekonomia i finanse. Zakres prac badawczych i projektowych pracowników WZ obejmuje takie zagadnienia, jak: rachunkowość zarządczą i współczesne odmiany rachunku kosztów w sektorze MŚP w obliczu zjawisk kryzysowych oraz zasadami zrównoważonego rozwoju, zarządzanie ryzykiem, wpływ procesów dynamiki wiedzy na skuteczność realizacji projektu strategii biznesowej przedsiębiorstwa, identyfikacja specyfiki zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wyselekcjonowanych obszarów badawczych, diagnoza skutków implementacji wymogów kapitałowych rekomendowanych przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, badanie wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań zarządzania organizacjami, ocena wpływu wiedzy oraz innowacji na kształtowanie kluczowych zasobów współczesnej gospodarki, identyfikacja wybranych aspektów zarządzania przedsiębiorstwem z sektora MSP, rozpoznanie wiodących problemów oraz próba ich rozwiązania w zarządzaniu współczesnymi organizacjami,

akceleracja usług innowacyjnych w europejskich przedsiębiorstwach MSP oraz organizacjach pośredniczących w wymiarach zrównoważonego rozwoju, diagnozy skutków implementacji wymogów kapitałowych rekomendowanych przez bazyjski Komitet Nadzoru Bankowego przez banki działające w skali globalnej, ocena wpływu wiedzy oraz innowacji na kształtowanie kluczowych zasobów współczesnej gospodarki, rozpoznanie wiodących problemów oraz próba ich rozwiązania w zarządzaniu współczesnymi organizacjami, badanie wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań zarządzania organizacjami.

Efektom prowadzonych badań naukowych przez nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest rozwój czasopism naukowych wydawanych przez PCZ związanych z naukami o zarządzaniu i jakości (*Polish Journal of Management Studies*, *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej Zarządzanie*), realizowane projekty badawcze (np. *Akceleracja usług ekoinnowacyjnych w europejskich przedsiębiorstwach MSP oraz w organizacjach pośredniczących w wymiarach zrównoważonego rozwoju*, *GOSPOSTRATEG*, *Be Creative*), autorstwo i współautorstwo monografii naukowych, liczne publikacje w czasopismach o zasięgu międzynarodowym (np. *The TQM Journal*, *Management-Journal of Contemporary Management*, *Production Engineering Archives*) oraz publikacje wystąpień w materiałach pokonferencyjnych (np. *International Business Information Management Association*, *European Conference on Knowledge Management*).

Infrastruktura i metodologia służące do realizacji prowadzonych w jednostce badań naukowych i badawczo-rozwojowych, a także rezultaty tych badań mają odzwierciedlenie w realizowanym procesie nauczania. Przykładem może być know-how oraz wysoko wyspecjalizowana wiedza ekspercka, wykorzystywana przy wykonywaniu zleceń na rzecz podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego (np. *Analiza i diagnoza postrzegania pracowniczych planów kapitałowych w przedsiębiorstwach*, *Opracowanie opinii o innowacyjności dla nowych produktów: programu IBK 3.0*), która jest aplikowana na zajęciach dydaktycznych w formie case study, możliwość uczestniczenia zarówno studentów w e-szkoleniach z obsługi systemu Comarch ERP Optima (oprogramowania służącego do obsługi księgowości, kadr i płac oraz sprzedaży), a także programu Symfonia Kadry i Płace Premium oraz Symfonia Finanse i Księgowość.

Przedstawiona koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności zawodowego rynku pracy. Realizowany program studiów podlega opiniowaniu przez przyszłych pracodawców, głównie w zakresie aktualizacji treści kształcenia i przystosowania ich do zmieniających się potrzeb branży związanej z zarządzaniem, rachunkowością i finansami w biznesie. Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi (władze wydziału, nauczyciele akademicki, studenci i absolwenci) oraz zewnętrznymi (Rada Doradcza Przedstawicieli Biznesu, przedsiębiorcy oraz inne podmioty współpracujące z PCZ). Pozyskiwanie opinii od otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym zawodowego rynku pracy odbywa się na cyklicznych spotkaniach organizowanych przez Władze WZ (raz w semestrze), poprzez pozyskiwanie informacji na odbywanych praktykach studentów, podczas seminariów, konferencji oraz spotkań branżowych. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zaowocowała tym, iż absolwenci pierwszego i drugiego stopnia kierunku finanse i rachunkowość w biznesie mają możliwość uzyskania zwolnienia z części egzaminów przeprowadzanych przez międzynarodową organizację zrzeszającą specjalistów z zakresu finansów i rachunkowości Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) m.in. Business and Technology, Management Accounting, Financial Accounting, Performance Management, Financial Reporting. Treści w prowadzonych przedmiotach opracowano na podstawie kryteriów ACCA. Z kolei współpraca

z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Controllerów ICV, zaowocowała patronatem nad takimi zajęciami, jak: Rachunkowość zarządcza, Zarządzanie kosztami przedsiębiorstw, Advanced Management Accounting, Budżetowanie w przedsiębiorstwie oraz Budżetowanie i planowanie finansowe w przedsiębiorstwie.

Opinie absolwentów w aspekcie koncepcji kształcenia pozyskiwane są dzięki anonimowej ankiecie, skierowanej do absolwentów.

Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik na odległość. W programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na pierwszym i drugim stopniu kształcenia zajęcia mogą odbywać się w tej formie, co zostało uregulowane w zarządzeniu Rektora nr 420/2023 z dn. 25 września 2023 r. w sprawie wprowadzenia procedur dotyczących Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w PCz (Procedura PU-10 Kształcenie e-learningowe). Studenci uzyskują dostęp do kursu multimedialnego, a także korzystają z narzędzi grupowej komunikacji elektronicznej (czat, forum), dzięki którym możliwy jest kontakt z prowadzącym. Metody te zapewniają studentom, zapoznanie się z przekazywanymi treściami kształcenia bez ograniczeń czasowych i przestrzennych. Na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie w roku akademickim 2023/2024 na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych taka forma dotyczyła 6,88% godzin zajęć, zaś na studiach niestacjonarnych 12,80%. Na drugim stopniu na studiach stacjonarnych przeprowadzono 15,76% godzin zajęć w e-learningu, a na studiach niestacjonarnych 17,90%. Szczegółowe zestawienie godzinowe znajduje się na str. 39 Raportu Samooceny. Oferowane przez Uczelnię narzędzia nauki zdalnej w postaci platform e-learningowych na platformie w środowisku Moodle są wykorzystywane również pomocniczo w organizacji zajęć dydaktycznych (np. przekazywanie materiałów dydaktycznych, literatury) na wszystkich rodzajach studiów.

Na pierwszym stopniu studiów Jednostka sformułowała 12 efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 10 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji. Sformułowane efekty uczenia się wpisują się w dyscypliny naukowe, do których kierunek jest przyporządkowany (nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse). Jednostka zakłada wykształcenie u studentów specyficznych umiejętności, kompetencji i wiedzy, które pozwolą im w praktyce gospodarczej znaleźć zatrudnienie w sektorze zarówno publicznym, jak i prywatnym, w następujących instytucjach: przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, w sektorze MSP, samodzielnej działalności gospodarczej, jednostkach budżetowych, instytucjach finansowych (np.: w bankach czy biurach maklerskich) w działach księgowo-finansowych jako specjalista. Jednostka opracowała efekty uczenia się, które mają pozwolić osiągnąć w procesie kształcenia wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne na tych stanowiskach. W kierunkowych efektach uczenia się znajdują się efekty odnoszące się do wiedzy w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw i innych podmiotów życia gospodarczego, w tym także finansowych aspektów ich funkcjonowania (np.: K_W02, K_W03, K_W06, K_W07, K_W10, K_W09). Znajdują się też efekty uczenia się odnoszące się do wiedzy w zakresie rachunkowości (K_W11, K_W12) oraz metod przetwarzania danych dla potrzeb zarządzania (K_W05). Określono też efekty uczenia się w zakresie umiejętności obserwacji zjawisk (K_U01), pozyskiwania informacji na temat tych zjawisk (K_U02), przetwarzania tych informacji (K_U06, K_U07, oraz K_U09), prognozowania zjawisk i określania możliwych wariantów rozwiązania problemu (K_U02 oraz K_U03). Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych odnoszą się do pracy w zespole i realizowania różnych ról w tym zespole (K_K01), rzetelności w realizacji powierzonych obowiązków (K_K05) oraz myśleniem i działaniem w sposób przedsiębiorczy z uwzględnieniem zasad etyki wymaganych w zawodzie (K_K04 oraz K_K06).

Na drugim stopniu studiów Jednostka sformułowała 9 efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 9 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych. Sformułowane efekty uczenia się wpisują się w dyscypliny naukowe, do których kierunku jest przyporządkowane (nauki o zarządzaniu i jakości - 80% oraz ekonomia i finanse - 20%). Jednostka zakłada wykształcenie w studentach specyficznych umiejętności, kompetencji i wiedzy, które pozwolą im w praktyce gospodarczej znaleźć zatrudnienie w sektorze zarówno publicznym, jak i prywatnym, w następujących instytucjach: przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, w sektorze MSP, samodzielnej działalności gospodarczej, jednostkach budżetowych, instytucjach finansowych (np.: bankach, czy biurach maklerskich) w działach księgowo-finansowych jako samodzielny specjalista oraz na stanowiskach menadżerskich. Jednostka opracowała efekty uczenia się, które mają pozwolić osiągnąć w procesie kształcenie wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne na tych stanowiskach. W kierunkowych efektach uczenia się znajdują się efekty odnoszące się do wiedzy w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstw i innych podmiotów życia gospodarczego, w wymiarze krajowym i międzynarodowym (K_W03, K_W06, K_W07), finansowego wymiaru funkcjonowania tych podmiotów (K_W03, K_W04, K_W06, K_W07, K_W08). Uwzględniono też efekty uczenia się odnoszące się do wiedzy w zakresie rachunkowości, również z uwzględnieniem ich wymiaru międzynarodowego (K_W02, K_W06, K_W07, K_W08) oraz metod przetwarzania danych dla potrzeb zarządzania (K_W04, K_W07, K_W09). Określono też efekty uczenia się w zakresie umiejętności obserwacji zjawisk (K_U01), pozyskiwania informacji na temat tych zjawisk (K_U02), przetwarzania tych informacji (K_U06, K_U07, oraz K_U08), testowania hipotez (K_U01), prognozowania zjawisk i określania możliwych wariantów rozwiązania problemu (K_U02 oraz K_U03). Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych odnoszą się do pracy w zespole i realizowania różnych ról w tym zespole (K_K01), rzetelności w realizacji powierzonych obowiązków (K_K02) oraz myśleniem i działaniem w sposób przedsiębiorczy z uwzględnieniem zasad etyki wymaganych w zawodzie (K_K03).

W efektach uczenia się dla zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia studiów uwzględnione zostały efekty odnoszące się do kompetencji badawczych, np.: studia pierwszego stopnia: umiejętność obserwacji oraz identyfikacji problemów (K_U01, K_U10), pozyskiwania i selekcji informacji (K_U02), ich przetwarzania i prezentowania wyniki z użyciem metod ilościowych i jakościowych oraz narzędzi informatycznych (K_U03, K_U06, K_U07, K_U09); W ramach kompetencji społecznych również są sformułowane efekty przydatne w pracy badawczej (K_K02, K_K03, K_K05). Studia drugiego stopnia:

umiejętność obserwacji oraz identyfikacji problemów (K_U01), pozyskiwania i selekcji informacji (K_U02), ich przetwarzania i prezentowania wyniki z użyciem metod ilościowych i jakościowych oraz narzędzi informatycznych (K_U03, K_U06, K_U07, K_U08), potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi (K_U01). W ramach kompetencji społecznych także są sformułowane efekty przydatne w pracy badawczej (K_K03).

Jednostka sformułowała efekty uczenia się w zakresie komunikowania się w języku obcym – na I stopniu K_U05 (Potrafi przygotować w języku polskim oraz języku obcym (poziom B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) pracę pisemną i prezentację stosując odpowiednią terminologię naukową) oraz na drugim stopniu K_U05 (posiada umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz potrafi używać w zaawansowanym stopniu specjalistycznej terminologii). Jednostka zakłada kształcenie językowe nie tylko adekwatne do poziomu studiów, ale też z uwzględnieniem specjalistycznej terminologii już na pierwszym stopniu studiów. Ponadto, Jednostka zakłada dla drugiego stopnia zaawansowanie w użyciu specjalistycznej terminologii w języku obcym. Jednak

w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2023/2024 wskazano na poziom B2 zamiast B2+ wynikający z charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się, dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK.

Dokonując oceny kierunkowych efektów uczenia się stwierdzono w zasadzie poprawne powiązanie z właściwymi charakterystykami PRK. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy ujmują w zasadzie zakres i głębię oraz kontekst wynikającym z tych charakterystyk. W grupie efektów uczenia się dla umiejętności zawarte zostały efekty odnoszące się do wykorzystania wiedzy, komunikowania się, organizowania pracy i samorozwoju. W grupie efektów uczenia się dla kompetencji społecznych uwzględniono gotowość do krytycznej oceny, odpowiedzialności oraz rozwoju etosu pracy zawodowej.

Jednak zauważono, że na pierwszym stopniu studiów efekty uczenia się dla kompetencji społecznych w większym stopniu opisują umiejętności niż kompetencje społeczne (K_K02 - Potrafi zgodnie z przyjętymi zasadami etyki zawodowej rozpoznać i zaproponować rozwiązania sytuacji problemowych występujących w pracy lub wykorzystywać opinie ekspertów oraz K_K03 - będąc świadomym aspektów prawnych i ekonomicznych potrafi przygotowywać i realizować projekty biznesowe również w języku obcym). Na drugim stopniu efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych odpowiadające swoim sformułowaniami umiejętnościom dotycząc: K02 i K06. Ponadto stwierdzono nieznaczne zróżnicowanie efektów uczenia się dla kompetencji społecznych między pierwszym a drugim stopniem studiów. *Ponadto, w wielu przypadkach (np.: K_U01: Wykazuje się umiejętnością obserwacji, rozpoznawania przyczyn i interpretacji zjawisk społecznych w zakresie Kierunku *Finanse i rachunkowość w biznesie*, K_U10: Wykorzystując literaturę fachową i formy przekazu medialnego potrafi analizować bieżące wydarzenia społeczne dotyczące problematyki Kierunku *Finanse i rachunkowość w biznesie dla pierwszego stopnia* oraz K_W03: Zna i rozumie w pogłębionym stopniu relacje pomiędzy podmiotami w systemach gospodarczych w skali krajowej i międzynarodowej oraz rolę człowieka w kształtowaniu struktur i stosunków ekonomiczno-społecznych oraz instytucji społecznych, w szczególności dotyczącą obszarów finansów i rachunkowości w biznesie, K_W04: Zna i rozumie w pogłębionym stopniu metody oraz narzędzia analizy i opisu zjawisk społeczno-ekonomicznych, w tym dotyczące technik pozyskiwania i przetwarzania danych oraz modelowania zjawisk z zakresu finansów i rachunkowości w biznesie) znajduje się bezpośrednie odwołanie do nazwy kierunku a nie zakresu wiedzy.*

Uczelnia opracowała tzw. macierz efektów uczenia się, czyli powiązanie kierunkowych efektów uczenia się z zajęciami realizowanymi na kierunku. Kierunkowe efekty uczenia się zostały prawidłowo przypisane do zajęć wspólnych realizowanych na kierunku. Zapewnia to osiągnięcie przez studentów wszystkich kierunkowych efektów uczenia się bez względu na wybrany przez nich zakres kształcenia.

Efekty uczenia się na poziomie poszczególnych zajęć zostały w zasadzie sformułowane poprawnie, np.: dla zajęć z finansów na pierwszym stopniu sformułowane zostały następujące efekty uczenia się: EU1. Opisuje podstawowe typologie struktur organizacyjnych systemu finansowego, oraz zna ich charakterystykę; EU2. Student charakteryzuje podstawowe zjawiska i kategorie finansowe, w tym istotę pieniądza, przyczyny i skutki inflacji; EU3. Student charakteryzuje rynek finansowy w tym instrumenty finansowe; EU4. Student posiada ogólną wiedzę na temat systemu bankowego w Polsce oraz podstawowych zagadnień finansów publicznych; EU5. Student kalkuluje wartość pieniądza w czasie, strumienie pieniądza, płatności annuitetowe i renty wieczyste.

Jednostka posiada opracowane sylabusy dla zajęć z języka obcego dla poszczególnych semestrów kształcenia. Sylabusy te różnią się między sobą treściami programowymi, ale zawierają ten sam zestaw

efektów uczenia się. A zatem nie zdefiniowano specyficznych dla danego etapu kształcenia efektów uczenia się dla poszczególnych semestrów realizacji zajęć. Nie ma zatem możliwości określenia i monitorowania progresu osiąganych efektów uczenia się. Ponadto, zdefiniowane efekty uczenia się dla wyodrębnionych w siatce zajęć *seminarium dyplomowe* oraz *przygotowanie pracy dyplomowej* (zarówno na pierwszym oraz drugim stopniu studiów) oraz *metodyki badań naukowych* na drugim stopniu, pokrywają się.

Podsumowując, kierunkowe efekty uczenia się są odpowiednie dla profilu ogólnoakademickiego i właściwie opisują sylwetkę absolwenta. Efekty uczenia się są specyficzne dla kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, uwzględniają aktualny stan wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany (nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse). Efekty uczenia się są również ściśle powiązane z zakresem działalności naukowej osób prowadzących zajęcia na tym kierunku. Ponadto, efekty uczenia się – zarówno te kierunkowe, jak również te sformułowane dla poszczególnych zajęć – zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały, a więc pozwalają precyzyjnie określić metody kształcenia oraz weryfikacji założonych efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹⁰

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia są zgodne ze strategią Uczelni, mieszczą się w dyscyplinie wiodącej oraz wspomagającej, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tych dyscyplinach, zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Sformułowane efekty uczenia się nie wpisują się w podanej proporcji w dyscypliny naukowe, do których kierunek jest przyporządkowany. Dokonując oceny kierunkowych efektów uczenia się stwierdzono poprawne ich powiązanie z właściwymi charakterystykami PRK. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy z zakresem i głębią oraz kontekstem wynikającym z tych charakterystyk. W grupie efektów uczenia się dla umiejętności zawarte zostały efekty odnoszące się do wykorzystania wiedzy, komunikowania się, organizowania pracy i samorozwoju. W grupie efektów uczenia się dla kompetencji społecznych uwzględniono gotowość do krytycznej oceny, odpowiedzialności oraz rozwoju etosu pracy zawodowej. Chociaż stwierdzono nieznaczne zróżnicowanie efektów uczenia się dla kompetencji społecznych między pierwszym a drugim stopniem studiów. Stwierdzono też, że niektóre efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zostały sformułowane w sposób charakterystyczny dla umiejętności (potrafi). W efektach uczenia się dla pierwszego stopnia studiów uwzględnione zostały również efekty odnoszące się do kompetencji badawczych.

¹⁰W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- 1) koncepcja i cele kształcenia, efekty kształcenia, oferowane specjalności oraz treści programowe nie odzwierciedlają przejętej proporcji przypisania kierunku do dyscyplin naukowych;
- 2) w efektach uczenia się odnoszących się do kompetencji językowych (K_U05) dla II stopnia studiów brak jest wskazania poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w programie studiów obowiązującym od roku 2023/2024;
- 3) dla zajęć realizowanych przez kilka semestrów (język obcy) brak jest zdefiniowania specyficznych dla danego etapu (semestru) kształcenia efektów uczenia się, co nie daje możliwości monitorowania progresu osiąganych efektów uczenia się;
- 4) brak zdefiniowania odrębnych i specyficznych efektów uczenia się dla *seminarium dyplomowego* oraz *przygotowania pracy dyplomowej* (zarówno na pierwszym oraz drugim stopniu studiów) oraz dla *metodyki badań naukowych* na drugim stopniu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

- 1) Rekomenduje się zróżnicowanie kierunkowych efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych, adekwatnie do pierwszego oraz drugiego stopnia studiów.
- 2) Rekomenduje się sformułowanie kierunkowych efekty uczenia się dla kompetencji społecznych, adekwatnie do ich specyfiki.
- 3) Rekomenduje się sformułować kierunkowe efekty uczenia się w sposób odnoszący się do zakresu wiedzy a nie nazwy kierunku.

Zalecenia

- 1) Zaleca się zmianę proporcji przypisania ocenianego kierunku do wskazanych dyscyplin naukowych.
- 2) Zaleca się sformułowanie efektu uczenia się w zakresie kompetencji językowych dla drugiego stopnia studiów, wskazując poziom B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w programie studiów obowiązującym od roku 2023/2024.
- 3) Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć realizowanych przez kilka semestrów (język obcy) w sposób specyficzny dla danego etapu (semestru) kształcenia tak, by była możliwość monitorowania progresu wiedzy i umiejętności językowych studentów.
- 4) Zaleca się sformułowanie specyficznych efektów uczenia się dla zajęć *seminarium dyplomowe*, *przygotowania pracy dyplomowej* oraz *metodyka badań naukowych*.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane są w ramach poszczególnych zajęć ujętych w programie studiów. Jednostka opracowała i ujęła w programie studiów siatkę zajęć dla kilku zakresów kształcenia. W siatce zajęć dla poszczególnych zakresów kształcenia zidentyfikowano zajęcia wspólne dla nich wszystkich oraz specyficzne dla każdego z nich.

Jednostka realizuje zajęcia wspólne na pierwszym stopniu, obejmujące zagadnienia z *rachunkowości, finansów, zarządzania, ekonomii, marketingu*, ale też *matematyki, statystyki, ekonometrii*, a także *psychologii, socjologii oraz etyki w biznesie*. Zapewnione też jest kształcenie z zakresu *finansów publicznych, ubezpieczeń, bankowości, analizy finansowej oraz analizy strategicznej, koncepcji zarządzania, zarządzania projektem, podstaw inwestycji, zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzania kosztami czy prognozowania w przedsiębiorstwie*. Obok zajęć wspólnych dla wszystkich zakresów, Jednostka oferuje kształcenie w ramach trzech zakresów kształcenia na studiach pierwszego stopnia na studiach stacjonarnych oraz studiach niestacjonarnych: *menedżer finansowy (MF), rachunkowość i podatki (RP), zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami (ZliN)*. Dla zakresu *menadżer finansowy* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *metody analityczne w zarządzaniu finansami, budżetowanie i planowanie finansowe, zarządzanie ryzykiem, zarządzanie finansami MSP, metody oceny projektów gospodarczych, zarządzanie płynnością finansową*. Dla zakresu *rachunkowość i podatki* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *organizacja ewidencji w małym przedsiębiorstwie, rachunkowość podatkowa, rachunkowość budżetowa, zarządzanie kosztami osobowymi w systemie rachunkowości, polityka bilansowa i organizacja rachunkowości, rachunkowość małych podmiotów, raportowanie finansowe i niefinansowe - wymiar globalny i zarządczy, bilansowy i podatkowy pomiar kosztów, audyt wewnętrzny w organizacjach*. Dla zakresu *zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *organizacja procesu inwestycyjnego, inwestowanie na rynku nieruchomości, podstawy rynku nieruchomości, analiza rynku nieruchomości, podstawy obrotu nieruchomościami, zarządzanie nieruchomościami komercyjnymi oraz infrastrukturalnymi, ryzyko w zarządzaniu organizacjami*.

Dla drugiego stopnia studiów zajęcia wspólne to, m.in.: *polityka pieniężna, system podatkowy, rynki finansowe, rachunkowość finansowa II, ubezpieczenia gospodarcze, rozliczenia międzynarodowe przedsiębiorstw, ekonomia menedżerska*, ale też *elementy inżynierii finansowej, zarządzanie procesami, zarządzanie portfelem inwestycyjnym, zarządzanie ryzykiem finansowym, zarządzanie innowacjami*. Studia drugiego stopnia dają możliwość kontynuacji kształcenia w zakresie: *menedżer finansowy, rachunkowość i podatki, zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami oraz nowe usługi biznesowe* (tylko studia stacjonarne). Dla zakresu *menadżer finansowy* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *fuzje i wycena przedsiębiorstw, biznesplan, zarządzanie finansami, modele biznesu*. Dla zakresu *rachunkowość i podatki* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *ewidencja księgowa w zintegrowanych systemach rachunkowości, konsolidacja sprawozdań finansowych, rewizja finansowa, standardy sprawozdawczości finansowej*. Dla zakresu *zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami* realizowane są w szczególności następujące zajęcia: *zarządzanie inwestycjami, analiza stanu nieruchomości, wycena nieruchomości, organizacja zarządzania nieruchomościami*.

Treści programowe są odpowiednio zróżnicowane między pierwszym a drugim stopniem studiów.

Efekty uczenia się są osiągane w ramach treści programowych ujętych w grupie zajęć wspólnych, a zajęcia ujęte w zakresach stanowią o pogłębieniu i poszerzeniu wiedzy i umiejętności i kompetencji. Treści programowe ujęte dla poszczególnych zajęć są adekwatne dla sformułowanych efektów uczenia się dla danych zajęć w powiązaniu z efektami uczenia się sformułowanymi dla całego kierunku, tworząc tym samym silne powiązania między treściami programowymi a kierunkowymi efektami uczenia się.

Studenci mają możliwość uzyskania zwolnień z egzaminów akredytacji ACCA. Każdy absolwent kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, niezależnie od wyboru modułu, jest automatycznie zwolniony z czterech egzaminów zewnętrznych organizacji ACCA. Program kształcenia dla kierunku finanse i rachunkowość w biznesie drugiego stopnia – studia stacjonarne obejmuje trzy zajęcia, których treści opracowano na podstawie kryteriów ACCA.

Zestaw zajęć zarówno wspólnych dla wszystkich zakresów działania, jak i te ujęte jako specyficzne dla danego zakresu działania są w zasadzie odpowiednie, aktualne, zgodne z aktualnym stanem praktyki i badań naukowych prowadzonych w Jednostce. Dostrzeżono jednak, że literatura wykorzystywana dla zajęć z reguły opiera się wyłącznie na pozycjach polskojęzycznych (np.: metody wyceny przedsiębiorstw, organizacja ewidencji w małym przedsiębiorstwie, zarządzanie wartością w przedsiębiorstwie). W niewielkim zakresie wykorzystywana jest w trakcie zajęć aktualna literatura w języku obcym (choćby w grupie literatury uzupełniającej).

Dostrzeżono także niedostatek treści odnoszących się do metod przetwarzania danych jakościowych (np. analiza czynnikowa, korespondencji, regresja logitowa) – tego rodzaju zagadnieniom poświęcona jest 1 h zajęć na zajęciach *statystyka* na pierwszym stopniu studiów oraz 1 h zajęć *seminarium dyplomowe II* oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* na pierwszym oraz drugim stopniu studiów. Znajomość metod przetwarzania danych jakościowych jest ważna ze względu na specyficzne dane wykorzystywane w kształceniu oraz badaniach w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Ponadto, Zespół oceniający zidentyfikował wspólne treści programowe dla dwóch różnych zajęć ujętych w programie studiów i realizowanych równolegle na ostatnim semestrze studiów zarówno pierwszego stopnia (VI semestr), jak i drugiego stopnia (IV semestr): *seminarium dyplomowe* oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*. Wspólne dla tych zajęć są: sylabusy zajęć, efekty uczenia się, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji efektów uczenia się oraz literatura. Jednostka zadeklarowała, że zajęcia te są specyficzne dla danego zakresu kształcenia, co w rzeczywistości nie ma odzwierciedlenia w treściach zaprezentowanych w sylabusach dla tych zajęć. Ponadto, na drugim stopniu studiów (zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych) realizowane są zajęcia z *metodyki badań naukowych*. W ramach treści tych zajęć znajdują się treści pokrywające się częściowo z tymi realizowanymi w ramach *seminarium dyplomowego*.

Kierunek finanse i rachunkowość w biznesie jest powiązany z działalnością naukową prowadzoną przez pracowników Wydziału Zarządzania PCz. Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału prowadzi badania naukowe w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, do której to został przyporządkowany kierunek. Działalność naukowo-badawcza są wykorzystywane do opracowania i doskonalenia programu studiów, ale też w prowadzeniu zajęć. Jednostka dąży do przypisywania nauczycieli akademickich zajmujących się naukowo określoną tematyką do prowadzenia odpowiadających jej zajęć. Dyscyplina ta, prowadzona w Politechnice Częstochowskiej, posiada kategorię naukową B+. Przykładami publikacji powiązanych z treściami programowymi są: Rola rachunku kosztów w MŚP z perspektywy zrównoważonego rozwoju, Rola rachunku kosztów

i rachunkowości zarządczej w sektorze MŚP w obecnych uwarunkowaniach gospodarczych – głos w dyskusji, Startup Management Strategies in Business Practice - the Empirical Research, Nowoczesne instrumenty zarządzania kapitałem obrotowym, Otoczenie ekonomiczno-technologiczne jako elementy wpływające na kształtowanie się strategii przedsiębiorstw komunikacji samochodowej, Podstawy finansów - problemy kalkulacji wartości pieniądza w czasie, Decyzje inwestycyjne a zarządzanie przedsiębiorstwem. Kontekst rozwoju, Nowoczesne technologie informacyjne w dystrybucji usług turystycznych, Impact of Building Human Capital with Support of Information Technology on Efficiency of Hospital Activities.

Można jednoznacznie stwierdzić bezpośrednie powiązanie treści programowych z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany.

Kierunek finanse i rachunkowość w biznesie jest realizowany na pierwszym i drugim poziomie studiów na profilu ogólnoakademickim. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na poziomie pierwszym wynosi 180, zaś na drugim poziomie wynosi 120. Studia pierwszego stopnia kończą się uzyskaniem tytułu licencjata, a drugiego magistra.

Warto podkreślić, że Jednostka posiada opracowane sylabusy dla zajęć z języka obcego dla poszczególnych semestrów kształcenia. Sylabusy te różnią się między sobą treściami programowymi, ale zawierają ten sam zestaw efektów uczenia się.

Na pierwszym stopniu studiów prowadzonych w trybie stacjonarnym Jednostka realizuje 2.269 h zajęć w bezpośrednim kontakcie z osobami prowadzącymi zajęcia (włącznie z praktykami w wymiarze 120 h i 4 ECTS). Jednostka tym zajęciom przypisuje 90,16 ECTS. Liczba ECTS (oraz godzin) jest zgodna z wymaganiami określonymi przepisami prawa w tym zakresie. Na pierwszym stopniu studiów prowadzonych w trybie niestacjonarnym Jednostka realizuje 1.312 h zajęć w bezpośrednim kontakcie z osobami prowadzącymi zajęcia (włącznie z praktykami 120 h i 4 ECTS). Warto podkreślić, że do zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie zaliczono wyłącznie zajęcia dydaktyczne - wykłady, ćwiczenia, laboratoria i seminaria.

Na drugim stopniu studiów prowadzonych w trybie stacjonarnym Jednostka realizuje 1.504 h zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Jednostka tym zajęciom przypisuje 60,16 ECTS. Liczba ECTS (oraz godzin) jest zgodna z wymaganiami określonymi przepisami prawa w tym zakresie. Na drugim stopniu studiów prowadzonych w trybie niestacjonarnym Jednostka realizuje 754 h zajęć w bezpośrednim kontakcie z osobami prowadzącymi zajęcia. Warto podkreślić, że do zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie zaliczono wyłącznie wykłady, ćwiczenia, laboratoria i seminaria.

Czas trwania studiów oraz łączna liczba ECTS wymagana do osiągnięcia jest poprawnie określona. Również liczba godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich jest zgodna z wymaganiami.

Jednak, na pierwszym stopniu na ostatnim semestrze realizowane są równolegle zajęcia *seminarium dyplomowe II* (2 ECTS, 15 h) oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* (10 ECTS, brak przyporządkowanych godzin zajęć). Dodatkowo, na drugim stopniu na ostatnim semestrze realizowane są równolegle zajęcia *seminarium dyplomowe II* (2 ECTS, 30 h) oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* (10 ECTS, brak przyporządkowanych godzin zajęć w bezpośrednim kontakcie). Dla tych dwóch rodzajów zajęć (*seminarium dyplomowe* oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*) został

opracowany tylko jeden sylabus ze wspólnymi treściami programowymi. Nie jest to podejście prawidłowe. Ponadto do zajęć *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* (10 ECTS) brak jest przyporządkowanych godzin zajęć w kontakcie z osobą prowadzącą zajęcia (opiekunem naukowym), co jest niezgodne ze stanem faktycznym. Jednostka przewidziała, że seminaRIA dyplomowe są prowadzone przez osoby wskazane w sylabusie, natomiast opiekunem naukowym pracy dyplomowej jest inna osoba z listy przygotowanej przez Dziekana. Jednak dla opiekunów naukowych nie przewidziano w programie studiów godzin zajęć w bezpośrednim kontakcie ze studentem. W sytuacji, kiedy opiekun przygotowującej pracy nie jest osobą prowadzącą seminarium dyplomowe, nie można pomijać w programie studiów godzin dydaktycznych (bezpośredniego kontaktu opiekuna i studenta), które są niezbędne do prawidłowej realizacji procesu przygotowania pracy/dyplomowania. Odpowiednio oszacowane godziny dydaktyczne (kontaktowe) powinny być uwzględnione w obciążeniach nauczyciela akademickiego pełniącego funkcję opiekuna pracy.

W sylabusach zajęć rozliczenie godzin pracy studenta na punkty ECTS osiągane w ramach danego rodzaju zajęć są rozpisane na czas pracy w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym zajęcia i pracą własną. Jednak rozliczenie czasu pracy studenta jest bardzo ogólne: godziny kontaktowe z prowadzącym (wykład), godziny kontaktowe z prowadzącym (ćwiczenia), przygotowanie do ćwiczeń, przygotowanie do egzaminu, zapoznanie się ze wskazaną literaturą, egzamin, konsultacje. O ile nie budzi wątpliwości liczba godzin w bezpośrednim kontakcie, to ogólne wskazanie aktywności w ramach pracy własnej studenta, w tym obowiązek studiowania literatury przez określoną liczbę godzin, czy też zrealizowania konsultacji (z kim i w jakim zakresie?) nie uwzględnia specyfiki zajęć oraz faktycznie wymaganej pracy własnej studenta.

Na pierwszym stopniu studiów, zajęcia realizowane wspólnie dla wszystkich zakresów kształcenia są realizowane od I do V semestru, a grupa zajęć specyficznych dla danego zakresu kształcenia - od IV do VI semestru. Na drugim stopniu studiów zajęcia realizowane wspólnie dla wszystkich zakresów kształcenia odbywają się od I do III semestru, a grupa zajęć specyficznych dla danego zakresu kształcenia - od III do IV semestru. Kolejność realizowanych zajęć w ramach zajęć wspólnych oraz dla poszczególnych zakresów jest odpowiednia. Obciążenie poszczególnych semestrów nakładem pracy studenta liczoną liczbą ECTS jest rozłożone prawie równomiernie.

Wybór zakresu kształcenia student dokonuje na początku II semestru 1 roku studiów, zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu. Na zorganizowanym spotkaniu dla studentów pracownicy katedr prezentują dany zakres (*menedżer finansowy; rachunkowość i podatki; zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami* – na II stopniu dodatkowo *nowe usługi biznesowe*), a następnie studenci mają kilka dni na podjęcie decyzji związanej z wyborem zakresu (odbywa się to przez system USOS). Studenci wskazują dwa zakresy, w pierwszej kolejności ten, który ich interesuje oraz w drugiej, w razie nieuruchomienia pierwszego wskazanego zakresu. Zakres kształcenia jest tworzony dla grupy dziekańskiej liczącej od 10 do 24 studentów i nie jest stosowany w przypadku, kiedy liczba studentów na roku jest niższa. Przy czym mniej liczna grupa nie podlega dalszemu podziałowi. Warto docenić Jednostkę za faktyczne uruchamianie małych zakresów kształcenia – np. na studiach pierwszego stopnia uruchomiono specjalność *zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami* (dla 10 osób), a na studiach drugiego stopnia *rachunkowość i podatki* (dla 11 osób) oraz *nowe usługi biznesowe* (dla 12 osób). Świadczy to o pozytywnym nastawieniu Jednostki do potrzeb studentów oraz elastyczne kształtowanie ścieżek rozwoju studentów.

Na pierwszym stopniu studiów, prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, wykłady stanowią od 36% do 39% ogólnej liczby godzin prowadzonych w bezpośrednim kontakcie. Pozostałe to zajęcia w formie ćwiczeń czy laboratoriów. Na drugim stopniu studiów, prowadzonych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, wykłady stanowią od 38% do 44% ogólnej liczby godzin prowadzonych w bezpośrednim kontakcie (w zależności od zakresu kształcenia). Pozostałe to zajęcia w formie ćwiczeń czy laboratoriów.

Sekwencja realizowanych zajęć oraz grup zajęć jest prawidłowa. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach w zasadzie są poprawne z wyjątkiem zajęć przygotowanie do pracy dyplomowej, do której nie przypisano godzin zajęć w bezpośrednim kontakcie z opiekunem naukowym.

Na pierwszym stopniu studiów (zarówno na stacjonarnych i niestacjonarnych) zajęcia do wyboru obejmują głównie zajęcia specyficzne dla danego zakresu kształcenia pozwalają studentom osiągnąć 54 ECTS, co stanowi 30% łącznej liczby ECTS. Dodatkowe uwzględnienie innych zajęć do wyboru (lektoratów z wybranego przez studenta języka obcego – 8 ECTS, praktyki zawodowej – 4 ECTS, seminarium dyplomowego I oraz II – łącznie 4 ECTS, przygotowania do egzaminu dyplomowego – 10 ECTS) powoduje znaczne przekroczenie wymaganego wskaźnika 30%.

Na drugim stopniu studiów (zarówno na stacjonarnych i niestacjonarnych) zajęcia do wyboru obejmują głównie zajęcia specyficzne dla danego zakresu kształcenia co pozwala studentom osiągnąć 36 ECTS, co stanowi 30% łącznej liczby ECTS. Dodatkowe uwzględnienie innych zajęć do wyboru (lektoratów z wybranego przez studenta języka obcego – 2 ECTS, seminarium dyplomowego I oraz II – łącznie 4 ECTS, a także bez przygotowania do egzaminu dyplomowego – 10 ECTS) powoduje przekroczenie tego wskaźnika. Ponadto, na drugim stopniu studiów w grupie zajęć wspólnych dla wszystkich zakresów na drugim stopniu studiów na II semestrze, student ma możliwość wyboru (*zarządzanie kosztami przedsiębiorstwa* lub *performance management* - przedmiot do wyboru według kryteriów ACCA – 5 ECTS oraz *finansowanie korporacji* lub *advanced financial management* - przedmiot do wyboru według kryteriów ACCA - 4 ECTS). A więc, liczba punktów ECTS osiąganych przez studenta w ramach zajęć do wyboru jest faktycznie jeszcze większa niż deklarowana przez Jednostkę.

W Jednostce prowadzone są badania naukowe, a osoby je prowadzące wiążą swoją aktywność naukową z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. Do zajęć dydaktycznych, powiązanych z prowadzonymi badaniami, zaliczono na pierwszym stopniu z zajęć wspólnych dla wszystkich zakresów kształcenia m.in.: *rachunkowość, finanse, zarządzanie, rachunkowość finansowa, marketing, statystyka, bankowość, analiza strategiczna*. Łączna liczba punktów ECTS, osiągana w ramach zajęć powiązanych z aktywnością naukową, różni się w zależności od zakresu kształcenia, ale pozwala osiągnąć od 145 do 150 ECTS. Do zajęć dydaktycznych powiązanych z prowadzonymi badaniami zaliczono na drugim stopniu z zajęć wspólnych dla wszystkich zakresów kształcenia m.in.: *rachunkowość zarządcza, rynki finansowe, zarządzanie innowacjami, zarządzanie kosztami, system podatkowy*. Łączna liczba punktów ECTS osiągana w ramach zajęć powiązanych z aktywnością naukową różni się w zależności od zakresu kształcenia, ale pozwala osiągnąć od 109 do 118 ECTS. Powiązanie to jest zgodne z tematyką publikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne.

W programie studiów Jednostka, zarówno na pierwszym jak i drugim stopniu, uwzględniła kształcenie w zakresie znajomości języków obcych. Na studiach pierwszego stopnia są to lektoraty obejmujące łącznie 120 h (zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych), którym przypisano 8 ECTS i rozłożono ich realizację na kilka semestrów (2-5). W Jednostce prowadzone są dodatkowe zajęcia

w języku obcym: *financial management* w wymiarze 2 ECTS i *financial reporting* w wymiarze 2 ECTS w dwóch zakresach *menedżer finansowy i rachunkowość, i podatki* oraz *investments in the capital market* w wymiarze 2 ECTS i *international financial markets* w wymiarze 2 ECTS w zakresie *zarządzania inwestycjami i nieruchomościami*. Na drugim stopniu studiów większy nacisk jest położony na specjalistyczne słownictwo, stąd na 3 semestrze (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) drugiego stopnia realizowane są zajęcia z języka obcego w wymiarze 30h oraz 2 ECTS (lektorat). Dodatkowo studenci mogą wybierać zajęcia w języku obcym z zakresu tematyki kierunku lub zakresu kształcenia (*advanced management accounting, financial investments* lub *financial strategies* – każdy z nich zapewnia osiągnięcie 1 ECTS).

Ponadto, w ramach kształcenia językowego na drugim stopniu studiów w grupie zajęć wspólnych dla wszystkich zakresów na drugim stopniu studiów na II semestrze, student ma możliwość wyboru (*zarządzanie kosztami przedsiębiorstwa* lub *performance management* - przedmiot do wyboru według kryteriów ACCA – 5 ECTS oraz *advanced financial management* - przedmiot do wyboru według kryteriów ACCA - 4 ECTS). Dodatkowo, na drugim stopniu studiów w ramach zakresu kształcenia *nowe usługi biznesowe* Jednostka oferuje dodatkowy lektorat (oprócz tego podstawowego) z języka obcego (hiszpański, niemiecki) – 10 ECTS.

Do zajęć z dziedziny nauk humanistycznych Jednostka zalicza na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie na studiach I stopnia: *lektorat z języka obcego* - 8 ECTS, *etyka w biznesie* - 2 ECTS; *psychologia* - 2 ECTS oraz *socjologia* - 2 ECTS. Z kolei na studiach drugiego stopnia jest to *lektorat z języka obcego* - 2 ECTS. Zwrócić należy uwagę, że *psychologia i socjologia* są to zajęcia z dyscyplin mieszczących się w dziedzinie nauk społecznych. A lektorat ma na celu doskonalenie umiejętności językowych przydatnych w pracy zawodowej i nie zawiera elementów językoznawstwa. Jednostka zatem nie spełnia wymogu realizacji zajęć z dziedziny nauk humanistycznych, którym przyporządkowano 5 punktów ECTS.

Program studiów (ani dla pierwszego ani dla drugiego stopnia dla formy stacjonarnej czy niestacjonarnej) nie przewiduje realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Niemniej jednak Politechnika Częstochowska stosuje w praktyce to rozwiązanie i ma wieloletnie doświadczenia w tym zakresie. Do realizacji procesu dydaktycznego Uczelnia oferuje dedykowany portal edukacyjny – Moodle. Na Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej cyklicznie odbywają się szkolenia z zakresu obsługi i korzystania z platformy e-learningowej PCz, obejmujące wszystkich studentów rozpoczynających naukę na Wydziale Zarządzania. Szkolenia przeprowadzane są na początku roku akademickiego przez członków Zespołu ds. Jakości Kształcenia na Odległość.

Na Uczelni działa Zespół ds. e-learningu w Politechnice Częstochowskiej, a ponadto na Wydziale Zarządzania nadzór nad procesem kształcenia sprawuje Zespół ds. Jakości Kształcenia na Odległość. Każdy nauczyciel, który chce wykorzystać metody kształcenia na odległość, jest zobowiązany do złożenia wniosku o wyrażenie zgody na realizację zajęć w trybie e-learningowym, który jest opiniowany przez Kierownika dydaktycznego. Jednostka na bieżąco monitoruje zakres zajęć realizowanych w trybie e-learningu. Na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 6,88% zajęć prowadzonych jest z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a na studiach niestacjonarnych ten odsetek wynosi 12,80%. W ramach drugiego stopnia na studiach stacjonarnych przeprowadzono łącznie 134 h w formie e-learningu, co stanowi 15,76%, a na studiach

niestacjonarnych 17,90% zajęć zostało przeprowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Stosowane metody kształcenia są zależne od specyfiki danego przedmiotu oraz realizowanych treści programowych. Najczęściej stosowane metody i techniki kształcenia to: wykład połączony z prezentacją multimedialną, analiza studiów przypadków (case study), dyskusja moderowana, praca w zespołach zadaniowych, praca w małych grupach, symulacje zespołowe. Dokonany przez zespół oceniający przegląd sylabusów zajęć potwierdza wykazanie w większości z nich stosowania w czasie zajęć zróżnicowanych metod kształcenia oraz wykorzystywanie zróżnicowanych narzędzi dydaktycznych (np.: sprzęt audiowizualny, tablica, kreda, mazaki, zestawy zadań przekazane studentom do rozwiązania, case study). Również hospitacje zajęć zrealizowane przez członków zespołu oceniającego potwierdziły poprawność stosowanych metod kształcenia w trakcie zajęć oraz ich adekwatność do formy i tematyki zajęć. Jednak nie we wszystkich sylabusach zajęć znajdują się wskazania szczegółowych i specyficznych aktywności do wykonania przez studentów w ramach czasu pracy własnej.

Na ocenianym kierunku rozpowszechnione jest również stosowanie zróżnicowanych metod dydaktycznych wykorzystujących nowoczesne metody dydaktyczne oparte na interaktywnej platformie e-learningowej Moodle ze wszystkimi jej funkcjonalnościami. Metody i techniki kształcenia na odległość stosowane są pomocniczo w procesie kształcenia, ale też ich stosowanie pozwala na rozwijanie kompetencji cyfrowych studentów.

Metody kształcenia, mające na celu przygotowywanie studentów do uczestniczenia i do prowadzenia działalności naukowej, koncentrują się na procesie przygotowania pracy dyplomowej. W ramach tych zajęć, studentom dostarczana jest wiedza o metodach i narzędziach badawczych, a także o logice prowadzenia procesu badawczego (od ustalenia celów, przez przygotowanie i prowadzenie badań aż do opisu wyników badań, sposobu ich prezentacji i możliwości ich upublicznienia) i kształtowana jest umiejętność prowadzenia badań naukowych. Ale też studenci są zachęceni do uczestnictwa w kołach naukowych, w ramach, których mogą rozwijać swoje kompetencje badawcze poprzez przygotowanie opracowań naukowych, wystąpień na konferencjach, czy udział w konkursach.

Na Wydziale Zarządzania zarówno nauczyciele, jak i studenci, mają zapewniony dostęp do profesjonalnego oprogramowania wykorzystywanego na zajęciach. Wykładowcy i studenci kierunku finanse i rachunkowość w biznesie mogą korzystać z oprogramowania wspomagającego dydaktykę. Oprócz dedykowanych programów finansowo-księgowych (Symfonia Kadry i Płace, Symfonia Finanse i Księgowość) dostępne są systemy klasy ERP zawierające moduły finansowo-księgowe (SAP ERP). Stosuje się także oprogramowanie do zarządzania projektami (Assana, Project Gantt), a także oprogramowanie ekonometryczno-statystyczne (Gretl, Statistica) oraz Ms Office Excel do zadań obliczeniowych. Oprogramowanie specjalistyczne jest wykorzystywane oraz uwidocznione w sylabusach wielu zajęć, w tym m.in.: *ekonometria* (Gretl), *finanse i rachunkowość w systemie SAP* (SAP), *zintegrowany system informacji kadrowej* (symfonia), *statystyka* (Statistica), ale też *zarządzanie finansami jednostek samorządu terytorialnego* (Excel).

Zajęcia z języków obcych prowadzone są przez lektorów (Studium Języków) Obcych w ramach lektoratów języków obcych i obejmują rozumienie, mówienie, czytanie i pisanie na odpowiednim poziomie. Stosowane są mieszane metody kształcenia. Wykorzystywane są zarówno tradycyjne materiały edukacyjne, ale również multimedialne. Niemniej jednak, stosowane metody kształcenia kompetencji językowych w poszczególnych semestrach realizowanych zajęć z języka obcego zakładają

osiąganie tych samych efektów uczenia się. Bowiem w sylabusach zajęć z języka obcego dla poszczególnych semestrów ich realizacji sformułowane zostały takie same efekty uczenia się.

W ramach uwzględniania szczególnych indywidualnych potrzeb studentów, Jednostka oferuje studentom partycypację w realizacji badań naukowych wraz z nauczycielami akademickimi, udział w studenckich kołach naukowych oraz indywidualne konsultacje w zakresie rozpoznanych zainteresowań. Indywidualne potrzeby studentów są również zaspokajane poprzez wybór promotorów oraz seminariów dyplomowych. Możliwość indywidualizacji studiów istnieje również poprzez wybór zakresów kształcenia, zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu.

Dodatkowo, możliwe sposoby zróżnicowania procesu uczenia się dla studentów Uczelni określa Regulamin studiów. Studenci z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami mogą ubiegać się m.in.: o studiowanie według indywidualnej organizacji studiów („IOS”), dostosowanie zajęć wychowania fizycznego do rodzaju i stopnia niepełnosprawności, asystenta (opiekuna) studenta z niepełnosprawnościami lub tłumacza języka migowego, możliwość korzystania z urządzeń wspomagających.

Integralną częścią programu studiów pierwszego stopnia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie jest praktyka zawodowa, która umożliwia zweryfikowanie nabytych kompetencji społecznych i umiejętności w warunkach rzeczywistych przez samodzielne wykonywanie powierzanych studentowi czynności i zadań, uwzględniających efekty uczenia się zaplanowane dla praktyki. Celem praktyki jest zapoznanie się studenta z działalnością przedsiębiorstwa (lub innej organizacji), ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania aspektów finansowo-księgowych oraz praktyczne zastosowanie nabytej wiedzy i zdobycie nowych umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej. Określone dla praktyki cztery efekty uczenia się dotyczą obszaru umiejętności: EU1 - Student poznaje specyfikę pracy na konkretnym stanowisku, sposób organizacji pracy, zna strukturę organizacyjną oraz podstawowe procesy gospodarcze zachodzące w przedsiębiorstwie (co realizuje na zajęciach *ekonomia I* - Student posiada wiedzę na temat funkcjonowania struktur rynkowych); EU2 - Student potrafi wykorzystać nabytą w trakcie studiów wiedzę teoretyczną i umiejętności w praktyce biznesowej przedsiębiorstwa (co koresponduje z efektami dla zajęć *rachunkowość finansowa* – np. Posiada wiedzę z zakresu zasad ewidencji składników aktywów i pasywów przedsiębiorstwa w aspekcie informacji m.in. dla poprawy jakości zarządzania przedsiębiorstwem, ewidencyjno-rozliczeniowych kosztów w poszczególnych przekrojach i podstawowych metod ustalania, wykazuje się znajomością regulacji prawnych dotyczących prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych, posiada wiedzę z zakresu bilansowej wyceny aktywów i pasywów itd.)

Treści programowe dla praktyki zawodowej obejmują takie zagadnienia, jak: poznanie statusu prawnego i formalno-prawnych aspektów działania jednostki gospodarczej, szkolenie BHP, poznanie struktury organizacyjnej oraz kultury organizacyjnej jednostki gospodarczej, zapoznanie się z podstawowymi procesami gospodarczymi realizowanymi przez jednostkę ze szczególnym zwróceniem uwagi na zgodność z profilem kierunku i specjalności wybranych przez studenta, ale też rozpoznanie, analiza i aktywna postawa w zakresie rozwiązania problemów związanych z gospodarowaniem zasobami ludzkimi, rzeczowymi i finansowymi w pionach odpowiedzialnych za działania ekonomiczno-finansowe i inwestycyjne podmiotu, czy rozpoznanie systemów informatycznych wspomagających procesy ekonomiczno-finansowe i inwestycyjne podmiotu.

Wymiar praktyk wynosi 120 godzin realizowanych w ciągu czterech tygodni, którym przyporządkowano 4 punkty ECTS. Praktyka umiejscowiona jest w IV semestrze studiów. Niewielki

wymiar praktyki wynika z faktu, iż są to studia o profilu ogólnoakademickim i ich głównym celem jest ogólne zapoznanie się studenta z działalnością przedsiębiorstwa lub innej organizacji, z uwzględnieniem funkcjonowania aspektów finansowo-księgowych oraz przygotowanie do przyszłej pracy zawodowej. Wymiar praktyk, treści programowe, liczba ECTS i umiejscowienie w programie studiów pozwalają na osiągnięcie przez studentów założonych dla praktyk efektów uczenia się.

Weryfikacja i ocena osiągnięcia efektów uczenia odbywa się na podstawie dokumentacji dostarczonej przez studenta. Student po odbyciu praktyki zawodowej w danym zakładzie pracy uzyskuje potwierdzenie jej odbycia na sprawozdaniu z praktyk studenckich, natomiast zaliczenie praktyki zawodowej u opiekuna praktyk następuje na podstawie sprawozdania z praktyk studenckich oraz rozmowy przeprowadzonej ze studentem weryfikującej realizację planu praktyki. Zakładowy opiekun praktyk ocenia stopień osiągnięcia efektów uczenia się na konkretną ocenę, przy czym w dokumentacji praktyk znajduje się szczegółowy opis kryteriów na poszczególne oceny dla każdego efektu uczenia się z osobna. Do niedawna najważniejszą częścią dokumentacji było sprawozdanie przygotowane przez studenta, a od roku 2024 wprowadzono dziennik praktyki.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań, są trafnie dobrane i umożliwiają sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Ponadto opiekun zakładowy wystawia studentowi opinię, w której odnosi się do obszaru postaw, oceniając punktualność, umiejętność pracy w zespole, umiejętność samodzielnego wykonywania zadań, rzetelność w wykonywaniu pracy, czy kulturę osobistą studenta. Ocenia też poziom przygotowania merytorycznego.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk nie muszą odpowiadać żadnym sformułowanym i zakomunikowanym kryteriom. Regułą jest wyznaczanie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku. Informacje o opiekunach praktyk podane są na stronie internetowej Wydziału Zarządzania oraz na tablicy obok pokoju, w którym odbywa się administracyjna obsługa praktyk. Opiekun praktyk na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie zajmuje się 105 studentami, co – zważywszy niewielki wymiar praktyk i profil ogólnoakademicki – umożliwia prawidłową realizację praktyk.

Jedynym oczekiwaniem wobec miejsca odbywania praktyki zawodowej jest, aby charakter wykonywanej tam pracy był zgodny z kierunkiem studiów i wybranym zakresem kształcenia na danym kierunku studiów oraz umożliwiał zdobycie umiejętności zawodowych zgodnych z kierunkiem kształcenia. W Porozumieniu w sprawie organizacji praktyki, zawierającym między Uczelnią, reprezentowaną przez Dziekana Wydziału Zarządzania, a podmiotem przyjmującym na praktykę, zwanym zakładem pracy, podmiot przyjmujący zobowiązuje się do zapewnienia odpowiednich stanowisk pracy, pomieszczeń, urządzeń, warsztatów, narzędzi i materiałów zgodnie z programem praktyki oraz zapewnienia na czas jej odbywania wymaganych przez zakład pracy środków ochrony osobistej, przewidzianych w przepisach o bezpieczeństwie i higienie pracy. Przeanalizowane miejsca odbywania praktyk (głównie biura rachunkowe i kancelarie podatkowe, centrum rozliczeniowe z branży automotive, działy analityki finansowej przedsiębiorstw produkcyjnych i finansowych, biura nieruchomości, ale też jednostki budżetowe i podmioty administracji samorządowej) są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów

uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk, brak jednak jasno określonych i podanych do publicznej wiadomości kryteriów, jakie miejsca te powinny spełniać.

Na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie nie ma praktyk zdalnych. Jednak w uzasadnionych przypadkach praktyka może odbywać się w sposób hybrydowy, tj. w bezpośrednim kontakcie (stacjonarnie) oraz za pomocą metod i technik kształcenia na odległość (zdalnie) pod warunkiem pozytywnego zaopiniowania sposobu odbycia i zaliczenia praktyki przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk/ opiekuna praktyki.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o dwa dokumenty: zarządzenie Rektora nr 531/2024, zawierające załącznik - Regulamin praktyk zawodowych Politechniki Częstochowskiej oraz szczegółowe przepisy zawarte w Procedurze PWZ-10 w Wydziałowej Księdze Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Podstawą odbycia praktyki jest porozumienie w sprawie organizacji praktyki zawarte pomiędzy Uczelnią (w imieniu Uczelni zawiera dziekan wydziału, na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Rektora Uczelni) a zakładem pracy. Osobą nadzorującą praktyki zawodowe jest kierunkowy opiekun praktyk, który z ramienia Uczelni koordynuje przygotowanie niezbędnej dokumentacji, kontroluje przebieg praktyk oraz przeprowadza ich zaliczenie.

Co do zasady studenci samodzielnie znajdują miejsca odbycia praktyki, które konsultują z kierunkowym opiekunem praktyk i uzyskują zgodę na odbycie praktyki w wybranym zakładzie pracy. Brak jasno sprecyzowanych, formalnie zatwierdzonych i podanych do wiadomości reguł zatwierdzania miejsca zgłaszanego przez studenta, ale charakter wykonywanej tam pracy powinien być zgodny z kierunkiem studiów i wybranym zakresem kształcenia na danym kierunku oraz umożliwiać zdobycie umiejętności zawodowych zgodnych z kierunkiem kształcenia. Praktyka może również odbywać się w firmach za granicą, w ramach programów Unii Europejskiej, które realizują projekty praktyk zawodowych i innych wymian zagranicznych skierowanych do studentów. Studenci mogą też korzystać z oferty praktyk przygotowanej przez Uczelnię lub zrealizować praktyki w Uczelni, nie jest jednak doprecyzowane, w jakich jednostkach i na jakich zasadach może to mieć miejsce. Warunkiem wstępnym odbycia praktyk jest posiadanie wiedzy teoretycznej z zakresu finansów i rachunkowości oraz umiejętność pracy samodzielnej i w zespole.

W ostatnim roku akademickim praktyki powinno odbyć 70 studentów studiów stacjonarnych i 35 studentów studiów niestacjonarnych. Regularne praktyki na podstawie porozumienia z zakładem pracy zrealizowało 89% studentów stacjonarnych i 31% studentów niestacjonarnych. W grupie studentów niestacjonarnych aż 69% uzyskało zaliczenie praktyki na podstawie doświadczenia zawodowego, a tylko 7% w grupie studentów stacjonarnych. Trzy osoby nie zaliczyły praktyki, nikt nie odbywał praktyki w Uczelni. Przenalizowana dokumentacja losowo wybranych praktyk jest starannie wypełniona i zawiera ocenę efektów uczenia się dokonaną przez zakładowego opiekuna praktyk, a także opinie o studencie.

Na pisemny wniosek studenta na poczet praktyki zawodowej mogą również zostać zaliczone czynności wykonywane przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. O zaliczenie praktyk na podstawie pracy zawodowej mogą ubiegać się studenci, którzy pracują/ pracowali na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia w czasie nie krótszym niż zakładany w programie studiów czas praktyk, prowadzą samodzielnie działalność gospodarczą, uczestniczą/ uczestniczyli w stażach i praktykach w przedsiębiorstwach krajowych lub zagranicznych, gwarantujących uzyskanie

odpowiednich umiejętności praktycznych potwierdzonych i zgodnych z efektami uczenia się. Praca zawodowa powinna być zgodna z kierunkiem studiów i zakresem kształcenia wybranym przez studenta oraz umożliwiać zdobycie umiejętności zawodowych zgodnych z kierunkiem kształcenia. Kierunkowy opiekun praktyk studenckich podejmuje decyzję o zaliczeniu praktyki na podstawie dokumentacji zaświadczającej o stażu pracy, zajmowanym stanowisku i zakresie obowiązków.

Zgodnie z Regulaminem praktyki podlegają kontroli opiekuna kierunkowego. Zasady hospitacji praktyk określa Zarządzenie Rektora nr 531/2024 z dn. 30 sierpnia 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu praktyk zawodowych Politechniki Częstochowskiej. Opiekun prowadzi kontrolę praktyk, która jest odnotowywana w protokole z kontroli praktyk. Kontrola może mieć formę wizytacji w miejscu odbywania praktyki przez studenta bądź kontaktu telefonicznego/ e-mailowego z zakładowym opiekunem praktyki. Uczelnia przedstawiła protokół zbiorczy z kontroli praktyk w roku akademickim 2023/2024. Na kontrolę poświęcono jeden dzień w lipcu i jeden dzień w sierpniu. Sprawdzone 10 miejsc, w których praktyki odbywało trzynastu studentek i studentów. W uwagach odnotowano opinię o praktykantkach i praktykantach oraz informację o czynnościach wykonywanych przez nich w dniu kontroli.

Opiekunowie praktyk w miejscu ich odbywania nie muszą spełniać żadnych kryteriów wstępnych. Ich dobór pozostawiono całkowicie podmiotom przyjmującym, natomiast w Porozumieniu w sprawie organizacji praktyki sformułowano obowiązek wyznaczenia takiego opiekuna, zapoznania studenta z zakładowym regulaminem pracy, przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz o ochronie tajemnicy służbowej i państwowej, jak również przepisów PPOŻ, sprawowania nadzoru nad właściwym wykonaniem przez studenta zadań wynikających z programu praktyki oraz potwierdzenia odbycia praktyki w dzienniku praktyki po jej zakończeniu.

W Porozumieniu ustala się, że Uczelnia zobowiązana jest przedstawić zakładowi pracy cele praktyki i kontrolować jej przebieg przez opiekuna kierunkowego. Przewidziano sposób rozstrzygania sporów mogących wynikać z porozumienia, natomiast nie określono sposobów komunikowania się między Uczelnią a podmiotem przyjmującym i opiekunami praktyk po obu stronach. Program praktyk i ich przebieg podlega monitoringowi ze strony Uczelni. Po odbyciu praktyki studenci wypełniają anonimowo ankietę oceny.

W ankiecie tej studenci oceniają stopień trudności przy poszukiwaniu instytucji zainteresowanej przyjęciem praktykanta, odpowiadają na pytanie, czy odbyta praktyka poszerzyła wiedzę i umiejętności dotyczące wybranego kierunku studiów, wskazują najważniejsze nabyte w trakcie praktyki umiejętności (do wyboru: zastosowanie w praktyce wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów, nabycie doświadczenia w samodzielnej realizacji obowiązków zawodowych, kształtowanie umiejętności pracy zespołowej, przygotowanie do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone zadania oraz inne - obsługa urządzeń, programów, sporządzanie raportów i zestawień, kontakty z klientem, kreatywne myślenie, odporność na stres, itp.). Odpowiadają też i uzasadniają odpowiedź na pytanie, czy praktyka spełniła oczekiwania, co było powodem wyboru miejsca praktyki, czy praktyka potwierdziła słuszność dokonanego wyboru kierunku studiów, czy poleciliby zakład pracy, w którym odbywała się praktyka. Tak sformułowanie pytania dostarcza odpowiedzi, które są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Kierunkowy opiekun praktyk przygotowuje zbiorczy raport z realizacji praktyk oraz z wyników ankiety, a następnie przekazuje go Pełnomocnikowi ds. praktyk. Raport z praktyk stanowi integralną część

Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, a jego wyniki zawarte są w Rocznym raporcie z przeglądu funkcjonowania SZJK w ramach procedury PWZ-6.

Warto odnotować, że w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia badani są też absolwenci. W przedstawionych przez Uczelnię wynikach zbiorczych dla kierunku finanse i rachunkowość w biznesie najniższe oceny otrzymały ex aequo umiejętności praktyczne wyniesione ze studiów oraz program praktyk studenckich (4,00), podczas gdy najwyżej oceniano aspekt zdobycia teoretycznej wiedzy podczas studiów (4,67). Uzyskanie kompetencji zawodowych i społecznych wymaganych przez rynek pracy oceniono na ocenę 4,40. Zajęcia przygotowujące do poruszania się po rynku pracy zostały ocenione na bardzo zbliżonym poziomie.

Uczelnia nie prowadzi systematycznej oceny osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni i podmiotu przyjmującego, nie analizuje też osiągniętych na praktykach efektów uczenia się i programu praktyk.

Zgodnie z Uchwałą Senatu w sprawie uchwalenia Regulaminu studiów Politechniki Częstochowskiej, rok akademicki rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego. W roku akademickim wyodrębnione są dwa piętnastotygodniowe semestry: zimowy i letni. Ponadto wyodrębniono dwie sesje egzaminacyjne: zimową i letnią (w tym także poprawkowe). Szczegółowa organizacja roku ustalana jest przez Rektora. Informacja o niej jest udostępniana 4 miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego. Zajęcia na studiach stacjonarnych są realizowane od poniedziałku do piątku (w godz. 8.15-18.00) a na studiach niestacjonarnych w soboty i niedziele (do 8.00 do 18.00). Daty zjazdów na studia niestacjonarne ustalany jest z góry na cały rok akademicki. Informacja o terminach zjazdów jest udostępniana przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego. Jednak o ile na studiach stacjonarnych między zajęciami pojawiają się tzw. „okienka” pozwalające na odpoczynek czy pracę własną, to na zajęciach niestacjonarnych zajęcia są skoncentrowane i realizowane przez cały czas w godzinach 8.00-18.10 i brak jest nieco dłuższej przerwy w okolicy obiadu.

Rozplanowanie aktywności studentów między poszczególne tygodnie roku akademickiego umożliwia wyodrębnienie czasu na udział w zajęciach oraz samodzielne uczenie się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są w zasadzie zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek. Treści programowe są również powiązane z wynikami działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Dostrzeżono jednak, że literatura wykorzystywana dla niektórych zajęć opiera się wyłącznie na pozycjach polskojęzycznych i brak jest wykorzystywania aktualnej literatury w języku obcym. Harmonogram realizacji programu studiów został określony poprawnie. Formy i organizacja zajęć oraz łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich również zostały poprawnie oszacowane. Jednak w sylabusach zajęć bardzo ogólnie wskazano

aktywności w ramach pracy własnej studenta, bez uwzględniania specyfiki zajęć oraz faktycznie wymaganej pracy własnej studenta niezbędnej do osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

Stosowane metody kształcenia (zarówno te faktycznie stosowane, jak i uwzględnione w sylabusach zajęć) w czasie zajęć w bezpośrednim kontakcie są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w zajęciach.

Organizacja procesu nauczania zapewnia podział na czas realizacji zajęć dydaktycznych oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Jednak w czasie zjazdów na studiach niestacjonarnych zajęcia są skoncentrowane i realizowane przez cały czas w godzinach 8.00-18.10 i brak jest nieco dłuższej przerwy w okolicy obiadu.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) brak ujęcia w programie studiów dla pierwszego i drugiego stopnia studiów zajęć z dziedziny nauk humanistycznych w wymaganym regulacjami wymiarze 5 punktów ECTS;
- 2) niedostatek treści programowych i zajęć odnoszących się do wiedzy i umiejętności stosowania metod przetwarzania danych jakościowych;
- 3) powielenie treści programowych, metod kształcenia, metod weryfikacji efektów uczenia się dla zajęć *seminarium dyplomowe* i zajęć *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów, a na drugim stopniu studiów dodatkowo zajęć *metodyka badań naukowych*;
- 4) brak uwzględnienia w sylabusie zajęć *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* faktycznie realizowanych godzin w kontakcie bezpośrednim z osobami prowadzącymi te zajęcia (opiekunami naukowymi prac dyplomowych) zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów.

Analiza stanu faktycznego wykazała, że obowiązkowa praktyka zawodowa na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie spełnia wymogi ustawowe co do wymiaru praktyki i przyporządkowanej im liczby ECTS. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć, treści programowe, umiejscowienie praktyk w planie studiów, a także dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, sposób dokumentowania przebiegu praktyk są trafnie dobrane i umożliwiają sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Dokonywana ocena ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, ale co do zasady studenci sami zgłaszają miejsca, w których chcieliby praktyki odbyć. Program praktyk i ich realizacja oraz efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają monitoringowi i ocenie, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

- 1) Rekomenduje się poszerzenie zakresu aktualnej literatury w języku obcym w sylabusach zajęć.

- 2) Rekomenduje się uszczegółowienie opisu aktywności w ramach pracy własnej studenta z uwzględnieniem specyfiki zajęć oraz faktycznie wymaganej pracy własnej studenta w czasie pracy własnej studenta niezbędnej do osiągnięcia założonych efektów uczenia się.
- 3) Rekomenduje się wdrożenie nieco dłuższej przerwy w okolicach godzin obiadowych w czasie zajęć weekendowych realizowanych na studiach niestacjonarnych.
- 4) Rekomenduje się opracowanie kryteriów dotyczących kompetencji i doświadczenia, które spełniać powinny opiekunowie praktyk zarówno z ramienia Uczelni, jak i w miejscu odbywania praktyk.
- 5) Rekomenduje się opracowanie i podanie do publicznej wiadomości kryteriów jakościowych, jakie spełniać powinny miejsca realizacji praktyk. Rekomenduje się opracowanie reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta.
- 6) Rekomenduje się określenie zakresu współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z ramienia Uczelni z opiekunami praktyk oraz sposobu ich komunikacji.

Zalecenia

- 1) Zaleca się wprowadzenie do programu studiów dla pierwszego i drugiego stopnia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych w wymiarze zgodnym z rozporządzeniem MNiSW w sprawie studiów, tzn. nie mniejszym niż 5 punktów ECTS.
- 2) Zaleca się wzbogacenie treści programowych i zajęć odnoszących się do wiedzy i umiejętności stosowania metod przetwarzania danych jakościowych zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów.
- 3) Zaleca się przypisanie specyficznych treści programowych, metod kształcenia, metod weryfikacji efektów uczenia się dla zajęć *seminarium dyplomowe, przygotowanie do egzaminu dyplomowego* zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów oraz dla zajęć *metodyka badań naukowych* na drugim stopniu studiów.
- 4) Zaleca się uwzględnienia w sylabusie zajęć *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* faktycznie realizowanych godzin w kontakcie bezpośrednim z osobami prowadzącymi te zajęcia (opiekunami naukowymi prac dyplomowych) zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu studiów.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na wybrany kierunek studiów w Uczelni, w tym kierunek finanse i rachunkowość w biznesie, w danym roku akademickim prowadzone są w oparciu o wytyczne Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (UKR) oraz uchwały Senatu Politechniki Częstochowskiej. W zasadach tych ujęto w nich warunki rekrutacji. Informacje o wymaganiach, procedurach są publicznie dostępne.

Podstawą decyzji o przyjęciu na studia pierwszego stopnia jest wskaźnik rekrutacyjny. Do ustalenia wskaźnika rekrutacyjnego bierze się pod uwagę wyniki matury (w zakresie podstawowym i rozszerzonym) z języka polskiego, obcego, matematyki oraz dodatkowego (w przypadku rekrutacji na kierunek finanse i rachunkowość w biznesie jest to geografia, historia lub wiedza o społeczeństwie)

oraz dodatkowych punktów w przypadku absolwentów techników. Dla kandydatów na studia legitymujących się tzw. „starą maturą” ustala się przeliczenie ocen na procent punktów dla dwóch różnych skal ocen. Dla ustalenia procentu punktów z przedmiotów uwzględnionych we wskaźniku rekrutacyjnym uwzględnia się ocenę z danego przedmiotu uzyskaną przez kandydata na świadectwie dojrzałości.

Z pominięciem pełnej procedury rekrutacyjnej, mogą zostać przyjęci laureaci uznanych na Uczelni konkursów. Laureaci i finaliści olimpiad: matematycznej, wiedzy technicznej, informatycznej, wiedzy ekonomicznej, filozoficznej, biologicznej, geograficznej, języka angielskiego - stopnia centralnego oraz laureaci konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich przyjmowani są na studia w Politechnice Częstochowskiej - kierunek finanse i rachunkowość w biznesie.

Na studia drugiego stopnia kandydatów kwalifikuje się na podstawie konkursu dyplomów. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów. W przypadku niewypełnienia liczby miejsc Rektor może wyznaczyć dodatkowy termin rekrutacji na studia. Kandydaci na studia drugiego stopnia, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na innym kierunku niż ten, o przyjęcie na który się ubiegają, są zobowiązani do uzupełnienia w czasie trwania studiów efektów uczenia się wynikających z różnic programowych. Są to m.in.: *finanse, finanse przedsiębiorstw, podstawy rachunkowości, rachunkowość finansowa*.

Warunki rekrutacji na kierunek finanse i rachunkowość w biznesie zarówno na studia pierwszego i drugiego stopnia są jasno sformułowane, publicznie dostępne i pozwalają na selekcję kandydatów. Jednocześnie warunki te nie dyskryminują nikogo ze względu na płeć, wiek, czy inne kategorie, a tym samym stwarzają kandydatom równie szanse.

W warunkach rekrutacji nie są podane informacje o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem na kierunku finanse i rachunkowość, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.

Od roku akademickiego 2020/2021, Jednostka przewiduje możliwość potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Jednostka posiada sformalizowane procedury w tym zakresie. Dotyczy to w szczególności kandydatów ubiegających o przyjęcie na studia. Jednostka wymaga przedłożenie dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się specyficznych dla kierunku, o potwierdzenie których ubiega się kandydat.

Obowiązujące w Jednostce procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Jednostka posiada też odpowiednie procedury pozwalające na ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.

Warunki i zasady uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym określone zostały w Regulaminie studiów PCz. Część programu studiów może być zrealizowana na innym kierunku studiów w Politechnice Częstochowskiej lub na innych uczelniach, w tym również zagranicznych. Jednostka wymaga przedłożenia dokumentów potwierdzających edukację w innych Jednostkach, w tym zagranicznych. Osobą odpowiedzialną za realizację tej procedury jest kierownik dydaktyczny kierunku.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej obowiązujące z Jednostce, dają możliwość identyfikacji efektów uczenia się osiągniętych w tych uczelniach. Dają także możliwość oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.

Zakończeniem procesu kształcenia jest praca dyplomowa. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym poziomie studiów określa Regulamin studiów PCz. Tę problematykę w Regulaminie przedstawiają: rozdział VI. Praca dyplomowa (magisterska, inżynierska lub licencjacka), rozdział VII. Egzamin dyplomowy (magisterski, inżynierski lub licencjacki) – w przypadku, gdy program studiów przewiduje pracę dyplomową oraz rozdział IX. Ukończenie studiów. Regulamin studiów przewiduje, że praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem i powstaje pod kierunkiem opiekuna naukowego (Jednostka w oficjalnych dokumentach używa słowa promotor). Opiekunem pracy dyplomowej jest nauczyciel akademicki Politechniki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora.

Praca studenta nad pracą dyplomową rozpoczyna się od wyboru seminarium dyplomowego, które rozpoczyna się na V semestrze studiów pierwszego stopnia oraz III semestrze studiów drugiego stopnia. Wybór seminarium dyplomowego odbywa się w semestrze poprzedzającym rozpoczęcie seminariów. Lista osób prowadzących seminaria dyplomowe wraz z tematyką tych seminariów jest podawana studentom do wiadomości przed podjęciem przez nich decyzji. W tym też czasie udostępniana jest studentom lista potencjalnych opiekunów naukowych, pod opieką których przygotowywana będzie praca dyplomowa. W czasie seminariów dyplomowych, osoba prowadząca seminarium omawia wytyczne dotyczące przygotowania pracy dyplomowej, monitoruje proces jej powstania oraz wpisuje zaliczenie z tych zajęć na podstawie realizacji określonego etapu prac nad przygotowaniem pracy dyplomowej. Natomiast faktyczna praca ze studentem realizowana jest przez opiekuna naukowego. Jednak rola opiekuna naukowego nie jest uwidaczniana w sylabusach zajęć, nie ma też przydzielonych godzin w bezpośrednim kontakcie między osobą opiekuna naukowego a studentem. Osoba opiekuna naukowego nie może mieć w opiece naukowej więcej niż 15 studentów.

Student, zapisując się na określone seminarium dyplomowe, wskazuje interesującą go tematykę. Ma on także prawo do przedstawienia propozycji własnego tematu pracy dyplomowej, uwzględniającego jego zainteresowania naukowe i zawodowe. Tematy prac dyplomowych, po wstępnej weryfikacji i ocenie przez Zespół ds. zatwierdzania prac dyplomowych Wydziałowej Komisji Jakości Kształcenia, zatwierdza Rada Programowa Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej. Zatwierdzone tematy wprowadzane są do systemu informatycznego Uczelni. Jednostka opracowała wymogi stawiane pracom dyplomowym. Wymogi pisania prac dyplomowych licencjackich i magisterskich różnią się w niektórych aspektach. Standardowa objętość pracy licencjackiej wynosi 40-60 stron, a pracy magisterskiej 60-80 stron. Zaleca się, aby zasadnicza część pracy dyplomowej obejmowała 3 rozdziały w pracach licencjackich oraz 4 rozdziały w pracach magisterskich. W pracy licencjackiej pierwszy rozdział stanowi część teoretyczną, a dwa kolejne część praktyczną pracy. Wytyczne te są bardzo szczegółowe (np. Wymagane jest 3 podrozdziałów w każdym rozdziale w pracy dyplomowej na pierwszym stopniu oraz 3-4 podrozdziałów w pracy dyplomowej na drugim stopniu). Wymaga się zaprezentowania stanu wiedzy w części teoretycznej a w części empirycznej opisu planu badań, ich przebiegu, prezentacja wyniku badań oraz sformułowania wniosków. Wymagania odnoszą się do liczby źródeł: 30 pozycji dla prac na pierwszym stopniu oraz 60 pozycji na drugim stopniu. Wymagania przewidują konieczność korzystania z literatury obcojęzycznej. Oprócz wymagań merytorycznych, Jednostka przygotowała zestaw wymagań edycyjnych.

W wytycznych tych brakuje jednak odniesienia do poziomu studiów, a w szczególności konieczności przygotowywania prac o charakterze naukowym adekwatnym do profilu ogólnoakademickiego, formułowania hipotez badawczych w pracach dyplomowych na drugim stopniu studiów, konieczności stosowania zaawansowanych metod przetwarzania danych empirycznych (na pierwszym stopniu studiów) oraz pogłębionych metod przetwarzania danych empirycznych (na drugim stopniu studiów).

Po zakończeniu pisania pracy i jej zaakceptowaniu przez opiekuna naukowego, student jest zobowiązany wgrać pracę do systemu. Praca poddawana jest kontroli antyplagiatowej. Po zaakceptowaniu wyników kontroli antyplagiatowej, praca przekazywana jest do recenzji.

Kierownik dydaktyczny wyznacza recenzenta pracy dyplomowej spośród osób upoważnionych do pełnienia funkcji opiekuna naukowego pracy dyplomowej. Często tym recenzentem jest osoba prowadząca seminarium dyplomowe, która na bieżąco monitorowała proces przygotowania pracy oraz wpisywała zaliczenie z seminarium. Oceny pracy dyplomowej dokonuje opiekun naukowy oraz recenzent również w systemie APD. Ocenę pracy dyplomowej stanowi średnia arytmetyczna ocen opiekuna naukowego i recenzenta pracy. Do systemu informatycznego wpisuje się ocenę pracy dyplomowej. Formatka opinii opiekuna naukowego oraz recenzenta ma wielowymiarowy charakter – punktowy w 12 obszarach (od 1 do 5), odpowiedź typu tak/nie w 10 obszarach oraz opisowy.

Od momentu złożenia zaakceptowanej pracy do momentu egzaminu dyplomowego nie powinno upłynąć więcej niż 6 tygodni. Student, żeby przystąpić do egzaminu dyplomowego winien uzyskać zaliczenia wszystkich zajęć, a także uzyskać pozytywne recenzje swojej pracy – recenzenta i opiekuna naukowego.

Egzamin dyplomowy jest przeprowadzany przez komisję egzaminacyjną. Skład tej komisji jest ustalany przez kierownika dydaktycznego kierunku. W skład komisji do roli przewodniczącego powoływany jest nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Oprócz przewodniczącego, w skład komisji wchodzi recenzent i opiekun naukowy.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym lub pisemnym składającym się z egzaminu kierunkowego oraz obrony pracy dyplomowej. Na egzaminie dyplomowym na pierwszym oraz drugim stopniu studiów, student udziela odpowiedzi na trzy pytania oraz dodatkowo następuje obrona pracy dyplomowej – tu zadawanych jest kilka pytań, ale nie ma to odzwierciedlenia w protokole egzaminacyjnym. Co najmniej jedno pytanie z trzech jest pytaniem z listy pytań ogólnych dla kierunku, a co najmniej jedno z listy pytań dla danego zakresu kształcenia. Lista pytań jest znana studentom i dostępna na stronie internetowej. Niektóre z pytań mają jednak na celu odtworzenia wiedzy będącej przedmiotem zaliczenia na zajęciach realizowanych w toku studiów (np.: Proszę zdefiniować pojęcie „konfliktu organizacyjnego” i przedstawić metody rozwiązywania konfliktów w organizacji, Proszę zdefiniować pojęcie projektu i omówić jego rolę we współczesnych przedsiębiorstwach, Proszę wskazać istotę i rodzaje innowacji w zarządzaniu przedsiębiorstwem, Proszę omówić funkcje stóp procentowych NBP).

Zgodnie z Regulaminem studiów ostateczny wynik studiów, zaprotokołowany na obronie pracy dyplomowej, stanowi suma składająca się z: $\frac{1}{2}$ średniej ocen z całego toku studiów; $\frac{1}{4}$ oceny pracy dyplomowej; $\frac{1}{4}$ oceny egzaminu dyplomowego. Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu ukończenia studiów na pierwszym i drugim stopniu jest: uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, pozytywna ocena pracy dyplomowej, złożenie egzaminu dyplomowego z oceną pozytywną. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów w terminie 30 dni od daty egzaminu dyplomowego.

Jednostka nie przewiduje monitorowania jakości prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego po zakończonym procesie dyplomowania. Ogólne procedury są specyficzne, ale nie zapewniają potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. W opinii zespołu oceniającego nieprawidłowe jest: brak przypisania godzin w bezpośrednim kontakcie opiekunowi naukowemu w procesie przygotowywania pracy dyplomowej, brak uwidocznienia osoby opiekuna naukowego w sylabusach zajęć (czy do *seminarium dyplomowego* czy do *przygotowania pracy dyplomowej*), brak w wytycznych do pracy dyplomowej szeregu merytorycznych wymagań, brak monitorowania jakości prac dyplomowych po zakończonym procesie dyplomowania.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się realizowane są na kilku poziomach. Pierwszy poziom to poziom poszczególnych zajęć i weryfikacji efektów uczenia się wskazanych w sylabusach poszczególnych zajęć zgodnie z przyjętymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się. Student ma prawo do wglądu do własnej pracy: kontrolnej, zaliczeniowej i egzaminacyjnej. Wszystkie oceny z egzaminów, zaliczeń oraz oceny końcowe wpisywane są do systemu informatycznego Politechniki w terminie do 7 dni od terminu egzaminu lub zaliczenia, jednak nie później niż 2 dni od zakończenia bieżącej sesji egzaminacyjnej. Podpisane protokoły należy przekazać do właściwego dziekanatu nie później niż przed rozpoczęciem kolejnego semestru.

Kolejny poziom to poziom pracy dziekanatu. Praca dziekanatu wspomagana jest systemem USOS oraz APD. Okresem zaliczeniowym jest semestr studiów. Przez zaliczenie semestru rozumie się wypełnienie przez studenta wszystkich obowiązków przewidzianych programem studiów, w tym harmonogramem realizacji programu studiów dla tego semestru. Zaliczenie semestru studiów oraz potwierdzenie uzyskania wpisu na kolejny semestr studiów dokonywane jest w systemie informatycznym Politechniki i powinno nastąpić nie później niż przed rozpoczęciem nowego semestru. Pracownicy dziekanatu na bieżąco monitorują wpisy do systemu. W ocenie postępu studentów stosuje się wskaźnik odsiewu studentów na poszczególnych latach studiów oraz studentów kończących studia w terminie. Monitoring prowadzony jest przez kierownika dydaktycznego kierunku. Powołani opiekunowie studiów wraz z samorządem studenckim pozostają w stałym kontakcie zarówno z kierownikiem dydaktycznym, jak i z Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, przekazując bezpośrednie uwagi, spostrzeżenia i prośby studentów odnoszące się m.in. do formułowania zakresu oraz metod egzekwowania wymagań stawianych na poszczególnych przedmiotach. Całość działań ma na celu równoważenie stosowanych metod kształcenia, indywidualnego podejścia do studenta oraz efektywności nauczania, weryfikowanej osiąganymi przez studentów wynikami studiów.

Jednostka monitoruje również proces weryfikacji efektów uczenia poprzez analizę danych pochodzących z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych, dotyczących losów zawodowych absolwentów uczelni publicznych w Polsce. Na Wydziale funkcjonuje Zespół ds. monitorowania losów zawodowych absolwentów. Zespół ten dokonuje analizy treści w systemie ELA, ale też przeprowadza (poprzez media społecznościowe, grupy na Facebooku, drogą mailową) anonimową ankietę, skierowaną do absolwentów. Ankieta pozwala ocenić przydatność wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych do wymagań rynku zawodowego. Wyniki badań opracowywane są w formie raportu i przedstawiane zespołowi ds. jakości kształcenia. Na podstawie ustaleń dokonanych na posiedzeniach tego zespołu podejmowane są inicjatywy na rzecz doskonalenia procesu kształcenia.

Jednostka posiada zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się. W przypadku uzyskania na egzaminie oceny niedostatecznej studentowi przysługuje prawo do składania jednego egzaminu poprawkowego z każdego przedmiotu. W uzasadnionych przypadkach kierownik dydaktyczny może zarządzić przeprowadzenie drugiego egzaminu poprawkowego w dodatkowym terminie. Student, który zgłasza zastrzeżenia dotyczące prawidłowości przeprowadzonego egzaminu bądź bezstronności oceny z egzaminu, może złożyć do kierownika dydaktycznego, w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu, umotywowany wniosek o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego. Student może ubiegać się o wpis warunkowy na kolejny semestr w przypadku długu kredytowego, nie większego niż 10 punktów ECTS przypisanych semestrowi, na którym ten dług zaistniał lub w przypadku braku zaliczenia z dwóch przedmiotów. Wniosek w tej sprawie powinien być złożony do kierownika dydaktycznego przed rozpoczęciem kolejnego semestru. Łączny dług kredytowy studenta na danym kierunku studiów nie może być jednocześnie większy niż 30 ECTS. Student jest zobowiązany do uzupełnienia braków w okresie kolejnego semestru, nie później niż do końca poprawkowej sesji egzaminacyjnej. W szczególnych przypadkach decyzję podejmuje kierownik dydaktyczny. W przypadku niewywiązania się z zobowiązań, o których mowa w ust. 5, dopuszcza się powtarzanie zajęć. Decyzję w tej sprawie podejmuje kierownik dydaktyczny na pisemny wniosek studenta. Student, który nie spełnia warunków wpisu na kolejny semestr, może ubiegać się o powtarzanie semestru przed rozpoczęciem nowego semestru. Decyzję w tej sprawie podejmuje kierownik dydaktyczny na pisemny wniosek studenta.

Stosowane w Uczelni zasady umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się. Zapewniają też bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają także zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów. Zasady te obejmują również postępowanie w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się.

Sposoby dotyczące weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla wszystkich studentów Uczelni wskazane są Regulaminem studiów jako zaliczenie zajęć oraz egzaminy. Zaliczenia i egzaminy są przeprowadzane przez osoby je prowadzące. Terminy zaliczeń i egzaminów są ustalane przed sesją. Żeby przystąpić do egzaminu, student winien uzyskać zaliczenie ćwiczeń lub innych form zajęć (jeśli są przewidziane w programie studiów).

Formy i metody weryfikowania efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć opisane zostały w programie studiów. Szczegółowe metody weryfikacji efektów uczenia się, a także kryteria oceniania są określone dla poszczególnych zajęć przez nauczyciela akademickiego w karcie zajęć (sylabus). Student na początku zajęć jest informowany o metodach oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji są uzależnione od przyjętych kierunkowych efektów uczenia się. Mogą to być egzaminy pisemne w formie testów lub pytań otwartych (wiedza), zadania praktyczne, studium przypadków oraz projekty (umiejętności) oraz aktywność i zaangażowanie studentów w działania podejmowane na zajęciach (kompetencje społeczne). Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia dokonuje oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się zgodnie z ustalonymi kryteriami (podanymi wcześniej do wiadomości studentów).

-Regulamin studiów wskazuje również na ustaloną skalę ocen. Zaliczenia zajęć dokonuje prowadzący zajęcia. Podstawowym terminem uzyskania zaliczenia jest koniec tych zajęć w danym semestrze. Egzamin przeprowadza prowadzący wykład. Student ma prawo do wglądu do własnej pracy:

kontrolnej, zaliczeniowej i egzaminacyjnej. Zaliczanie zajęć polega na weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się które określono w programie studiów i przypisano do danego przedmiotu w postaci przedmiotowych efektów uczenia się. Weryfikacja osiągnięcia efektu uczenia się może obejmować m.in. egzaminy, kolokwia, sprawdziany, prace kontrolne, projekty lub odpowiedzi ustne. Zaliczanie przedmiotu kończy się wystawianiem oceny końcowej z zaliczenia albo egzaminu, zgodnie z programem. Terminy egzaminów przewidzianych programem studiów, w tym harmonogramem realizacji programu studiów, ustala Kierownik dydaktyczny w porozumieniu z samorządem studenckim i podaje do wiadomości studentów nie później niż miesiąc przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Liczba egzaminów w semestrze nie może przekroczyć czterech. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczeń z zajęć wchodzących w skład danego zajęć. W sylabusie do każdego z zajęć ujętych jest dość szeroki zestaw stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się – to nie jest tylko test czy pisemna forma zaliczenia; w procesie weryfikacji efektów uwzględnia się także aktywność w czasie zajęć.

W przypadku egzaminów ustnych, prowadzący zajęcia (lub egzaminator) wypełnia protokół egzaminacyjny zawierający co najmniej treść pytań sprawdzających wraz z ocenami.

W Uczelni dość powszechnie wykorzystywana jest zespołowa praca projektowa jako praca etapowa w procesie weryfikacji efektów uczenia się, np. na zajęciach: *zarządzanie wartością w przedsiębiorstwie* (rozwiązywanie Case Study dotyczącego zarządzania wartością w przedsiębiorstwie), *zarządzanie finansami jednostek samorządu terytorialnego* (praca w zespołach badawczych dotycząca wstępnej analizy sprawozdania wykonania budżetu wybranej gminy), *zarządzanie kosztami osobowymi w systemie rachunkowości* (rozwiązywanie zadań i Case Study z tematyki kadrowo-płacowej ze wsparciem modułu kadrowo-płacowego programu Symfonia), *elementy inżynierii finansowej* (wykorzystanie modeli ekonometrii finansowej do opisu kształtowania się cen akcji wybranej spółki), *zarządzanie ryzykiem kredytowym* (model oceny jakości portfela kredytowego sektora bankowego; analiza i ocena portfela kredytowego wybranego banku w ostatnich latach), *zarządzanie portfelem inwestycyjnym* (konstrukcja portfela inwestycyjnego wybranych spółek giełdowych).

Weryfikacja osiągniętych przez studenta kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej odbywa się na podstawie ukończenia pisania kolejnych części pracy magisterskiej i ich akceptację przez promotora (ocenę z *seminarium II* student otrzymuje po weryfikacji pracy w systemie antyplagiatowym JSA).

Diagnozowanie możliwości, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualizowanie procesu edukacyjnego studentów odbywa się poprzez obserwację, analizę i ocenę rozpoznania zainteresowań i uzdolnień studentów oraz zaplanowanie wsparcia związanego z rozwijaniem ich zainteresowań. Proponuje się takim studentom partycypację w realizacji badań naukowych wraz z nauczycielami akademickimi, udział w studenckich kołach naukowych oraz indywidualne konsultacje w zakresie rozpoznanych zainteresowań. Szczególnie jest to istotne dla studentów zainteresowanych własnym rozwojem naukowym. Studenci mogą liczyć na wsparcie ze strony pracowników naukowych w przygotowywaniu artykułów i wystąpień na konferencjach naukowych, jak również na pomoc w przygotowaniu lub prowadzeniu badań naukowych.

W wyjątkowych przypadkach, za zgodą Rektora, egzaminy kończące określone zajęcia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Co do zasady, egzaminy odbywają się w siedzibie Uczelni, w warunkach kontrolowanych w określonych godzinach.

W przypadku lektoratów stosowane są zróżnicowane metody weryfikacji efektów uczenia się, i tak na pierwszym stopniu są to m.in.: ocena przygotowania do zajęć dydaktycznych, ocena aktywności podczas zajęć, ocena za test osiągnięć, ocena za prezentację, ocena zadań wykonanych w trybie e-learning, ocena na zaliczenie, a na drugim stopniu: ocena przygotowania do ćwiczeń, ocena aktywności podczas zajęć, ocena za test osiągnięć, ocena za prezentację, ocena na zaliczenie. Zróżnicowane metody oceny efektów uczenia się odnoszą się do słuchania, mówienia, czytania ze zrozumieniem, użycia gramatyki, znajomości słownictwa. Również na innych zajęciach realizowanych w języku obcym stosowanych jest kilka sposobów weryfikacji efektów uczenia się i tak, np.: aktywność na zajęciach, prace zespołowe, pisemne zaliczenia i egzaminy.

Podsumowując, stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się pozwalają na weryfikację efektów uczenia się we wszystkich kategoriach, tj.: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdefiniowanych na poziomie całego kierunku, jak i dla poszczególnych zajęć. Jednostka stwarza możliwości rozwijania umiejętności badawczych i udziału w badaniach, stosuje metody weryfikacji efektów uczenia się nastawionych na ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej. Co do zasady, Jednostka nie wykorzystuje metod i technik kształcenia na odległość w procesie weryfikacji efektów uczenia się, a te stosowane gwarantują identyfikację studenta i zabezpieczają jego dane. Metody weryfikacji efektów uczenia się dla zajęć rozwijających kompetencje językowe (lektoraty i zajęcia prowadzone w języku obcym) są zróżnicowane i umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na właściwy poziom, w tym języka specjalistycznego.

Wszystkie prace etapowe, egzaminacyjne oraz projekty są archiwizowane, niezależnie od tego, czy są w formie tradycyjnej czy elektronicznej. Opis postępowania reguluje wydziałowa „Instrukcja magazynowania prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych”, wynikająca z wytycznych systemu zapewnienie jakości, która polega na obligatoryjnym przechowywaniu w postaci papierowej lub elektronicznej wszelkich prac częściowych, zaliczeniowych, kontrolnych, końcowych w postaci testów, pisemnych prac egzaminacyjnych, pisemnych prac etapowych, raportów, ćwiczeń wykonanych przez studentów na zajęciach, projektów, dokumentacji odnośnie praktyk, prac dyplomowych, protokołów egzaminów dyplomowych. Jednak miejsce i forma przechowywania zależą od formy prac etapowych i egzaminacyjnych. Część materiałów gromadzona jest w pomieszczeniach administracji Wydziału, a część u osób prowadzących zajęcia.

Po dokonanych przeglądzie prac etapowych i egzaminacyjnych stwierdzono, że tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych jest zgodna co do założonej formy oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się określonych w sylabusach zajęć. Również tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych jest zgodna z treściami programowymi zawartymi w sylabusach. Dostosowane są do poziomu i profilu, na którym kierunek jest prowadzony i odnosi się do dyscyplin nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse.

W przypadku prac dyplomowych, zespół oceniający sformułował następujące spostrzeżenia: duży odsetek (ok. 90%) tematów prac dyplomowych dotyczy zagadnień mieszczących się w dyscyplinie ekonomia i finanse (do której kierunek jest przyporządkowany w 33% na pierwszym stopniu studiów w 20% na drugim stopniu studiów), ponad połowa prac dyplomowych dotyczy zagadnień związanych z oceną sytuacji podmiotów gospodarczych, banków, jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto stwierdzono brak formułowania w pracach dyplomowych celów i problemów badawczych w ujęciu naukowym, co byłoby zgodne z prowadzonym kształceniem na kierunku na profilu ogólnoakademickim. W tematach wielu prac dyplomowych zawarte jest słowo „analiza”, które jest

metodą badań. Tematy i zawartość wielu prac dyplomowych realizowanych na drugim stopniu nie różnią się stopniem zaawansowania w stosunku do prac dyplomowych realizowanych na pierwszym stopniu studiów. W pracach dyplomowych na drugim stopniu zidentyfikowano brak sformułowanych hipotez badawczych, wymaganych kierunkowym efektem uczenia się w zakresie umiejętności (K_U01). Brak też w nich stosowania zaawansowanych metod badawczych (w tym metod statystycznych), wymaganych dla drugiego stopnia studiów. W pracach dyplomowych brak jest wykorzystywania źródeł w języku obcym.

Pracownicy Wydziału umożliwiają i pomagają studentom w podniesieniu ich kompetencji naukowych. Odbywa się to przede wszystkim w ramach działalności kół naukowych. Studenci będący ich członkami uczestniczą w konferencjach naukowych, publikują artykuły. W latach 2021- 2024 zarejestrowano 121 publikacji studentów kierunku posiadających numer ISBN lub ISSN. Członkowie studencki kół naukowych w latach 2021-2024 uczestniczyli w 121 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych.

Jako przykładowe konferencje z 2024 r., należy wskazać:

- 1) Członkowie Studenckiego Koła Naukowego „Buchalter”: XIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Rachunkowość w skutecznym zarządzaniu przedsiębiorstwem”, Wydział Zarządzania PCz 2024;
- 2) Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Lean&Smart;
- 3) Forum '24 KOBIETA MIĘDZY PRZESTRZENIĄ PRYWATNĄ A PUBLICZNĄ;
- 4) VIII MIĘDZYNARODOWĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ "Science 2 Business", Wydział Zarządzania PCz 2024;
- 5) Członkowie Studenckiego Koła Naukowego „FaMa” Business Leaders Club: Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Interdyscyplinarność w Zarządzaniu Organizacją XXI wieku INTER_FaMa'2024”, Wydział Zarządzania PCz 2024;
- 6) Członkowie Studenckiego Koła Naukowego *Erasmus+Manager*: Konferencja Naukowa pt. "Bezpieczeństwo pracy a zmiany klimatyczne", Wydział Zarządzania PCz 2024.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Formalnie stosowane procedury przyjęcia na studia zostały przyjęte przez Senat Uczelni, są opublikowane i ogólnie dostępne na stronie internetowej Jednostki. Są one zrozumiałe i przejrzyste oraz spójne, a także pozwalają na selekcję kandydatów, nie dyskryminując nikogo. Jednak w warunkach rekrutacji nie są podane informacje o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. Procedury uznawania efektów i okresów

uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów są poprawne.

Generalnie, procedura dyplomowania jest poprawna, chociaż zespół oceniający dostrzegł, że lista pytań na egzamin dyplomowy obejmuje głównie pytania mające na celu odtworzenie wiedzy będącej przedmiotem zaliczenia na zajęciach już zrealizowanych w toku studiów.

Przyjęte zasady monitorowania progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów są poprawne. System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia ich osiągnięcia przez studentów. Stosowane metody weryfikacji i oceny są zróżnicowane i zgodne z zawartymi w sylabusach, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się we wszystkich kategoriach. Chociaż nie jest w pełni wykorzystany czas pracy własnej studenta w procesie weryfikacji efektów uczenia się. Studenci uzyskują informację zwrotną o stopniu osiągnięcia efektów uczenia. Studenci mają możliwość prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

Jednostka archiwizuje prace etapowe i egzaminacyjne, chociaż stosowane zasady są różne dla różnych metod weryfikacji efektów uczenia się. Miejsce przechowywania prac jest także różne w zależności od rodzaju pracy (część prac znajduje się w prywatnych repozytoriach nauczycieli akademickich).

Jednostka prowadzi badania losów absolwentów i dokumentuje pozycję absolwentów na rynku pracy oraz ich dalszą edukację. Wyniki tych badań brane są pod uwagę przy dalszym doskonaleniu programu studiów.

Zespół oceniający dostrzegł następujące nieprawidłowości:

- 1) brak uwzględnienia osoby opiekuna naukowego oraz jego godzin pracy w bezpośrednim kontakcie ze studentem w procesie dyplomowania;
- 2) brak sformułowania i stosowanych merytorycznych wymagań co do prac dyplomowych adekwatnie do poziomu studiów, co skutkuje niską jakością prac dyplomowych w części metodologicznej i opracowania danych empirycznych adekwatnie do poziomu studiów;
- 3) brak przyjętych i stosowanych zasad monitorowania procesu dyplomowania w trakcie i po zakończeniu procesu dyplomowania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

- 1) Rekomenduje się podawanie w procesie rekrutacji informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu Uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.
- 2) Rekomenduje się formułowanie pytań na egzamin dyplomowy w sposób bardziej problemowy, umożliwiających studentom wykazanie się umiejętnościami logicznego myślenia, analizy i syntezy niż tylko wymagający odtworzenia wiedzy będącej przedmiotem zaliczenia na zajęciach już zrealizowanych w toku studiów.

- 3) Rekomenduje się poszerzenie zakresu wykorzystywania form prac projektowych jako metod weryfikacji efektów uczenia się w sposób uwzględniający zagospodarowanie czasu pracy własnej studenta.
- 4) Rekomenduje się modyfikację procedur archiwizowania dowodów osiągnięcia efektów uczenia się określonych w sylabusach zajęć w sposób zapewniający kompletność gromadzenia i przechowywania dowodów potwierdzających osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Zalecenia

- 1) Zaleca się uwzględnienie osoby opiekuna naukowego oraz jego godzin pracy w bezpośrednim kontakcie ze studentem w procesie dyplomowania.
- 2) Zaleca się podjęcie działań na rzecz podniesienia jakości części metodologicznej i przetworzenia danych empirycznych w pracach dyplomowych zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia adekwatnie do profilu ogólnoakademickiego studiów prowadzonych na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.
- 3) Zaleca się podjęcie działań na rzecz monitorowania procesu dyplomowania w trakcie i po zakończeniu procesu dyplomowania.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie zajęcia w roku akademickim 2024/2025 prowadzą pracownicy posiadający następujące tytuły zawodowe, stopnie naukowe i tytuły naukowe:

- 3 osoby z tytułem naukowym profesora,
- 14 osób ze stopień naukowy doktora habilitowanego,
- 74 osoby ze stopniem naukowym doktora
- oraz 2 osoby z tytułem zawodowym magistra.

Taką strukturę osób prowadzących zajęcia należy uznać za właściwą, dającą możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Aktywność w kadrze profesorów i doktorów habilitowanych daje gwarancję prawidłowej realizacji zajęć oraz wdrażania studentów w procesy badawcze.

Osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse, przy czym tylko dyscyplina nauki o zarządzaniu i jakości są ewaluowane. O jakości badań naukowych realizowanych w Jednostce świadczy kategoria B+ w ewaluacji dyscyplin naukowych.

Publikacje pracowników są wydawane w języku polskim oraz angielskim, w czasopismach naukowych o zasięgu lokalnym oraz międzynarodowym. Ponadto, pracownicy publikują w wydawnictwie Politechniki Częstochowskiej opracowania, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku. Od roku 2020 nauczyciele akademicki opublikowali 20 pozycji książkowych związanych z tematyką zajęć prowadzonych na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, które zostały uwzględnione w sylabusach do zajęć.

Lektoraty języków obcych prowadzone są przez pracowników Studium Języków Obcych, natomiast zajęcia z wychowania fizycznego - przez kadrę zatrudnioną w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Biorąc pod uwagę liczbę osób prowadzących zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie (93) oraz łączną liczbę studentów (560 na stacjonarnych prowadzonych w języku wykładowym polskim oraz 261 na niestacjonarnych), relacja liczby studentów do liczby osób prowadzących zajęcia wynosi ok. 8,8.

Osoby prowadzące zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie posiadają i rozwijają kompetencje dydaktyczne. Na Uczelni działają programy, w ramach których oferowane są różne formy wsparcia dla działalności pracowników badawczo-dydaktycznych. Zgodnie z zapisami Raportu samooceny (s. 79), w ramach trzech kolejnych edycji projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Politechniki Częstochowskiej oferowane były następujące kursy podnoszące kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich: Kurs dydaktyki w języku angielskim dla wykładowców akademickich uczących w języku angielskim, Gamifikacja w edukacji wyższej jako narzędzie podnoszące motywację do nauki i rozwijania pasji naukowych, Coaching jako skuteczna metoda pracy ze studentami i współpracownikami, Neurodydaktyka w praktyce, Techniki kreatywnego rozwiązywania problemów, Metody aktywne w pracy wykładowcy akademickiego, szkolenie z zakresu Prezentacje i dobre praktyki - Power Point i Prezi, Trening umiejętności personalnych.

Pracownikom Uczelni oferowane są cykliczne, darmowe kursy on-line nt. E-learning - jak zacząć? w formie wirtualnej (Raport samooceny, s. 79). W ramach kursów na platformie e-learningowej zamieszczane są poradniki i tutoriale dotyczące m.in. następujących zagadnień: Przygotowania multimedialnej prezentacji w Power Point, Multimedia w Moodle oraz metodyczne aspekty stosowania nagrań w kursach, Narzędzia Moodle służące do tworzenia ankiet, Możliwości wykorzystania aktywności H5P w nauczaniu asynchronicznym. W kursach uczestniczyli wszyscy pracownicy dydaktyczni i badawczo-dydaktycznie prowadzący zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.

Zgodnie z dokumentami przekazanymi przez Uczelnię, w latach 2020-2023 pracownicy wykładający na kierunku mieli okazję wziąć udział z 112 szkoleniach, w których wziął udział co najmniej jeden pracownik.

Pracownicy chcący wziąć udział w szkoleniach, które nie są organizowane przez Uczelnię, mogą zgłosić takie zapotrzebowanie do Dziekana po wcześniejszej konsultacji z kierownikiem katedry. Podczas wizytacji, pracownicy stwierdzili, że taka prośba nigdy nie spotkała się z odmową. Szkolenia zewnętrzne mogą być finansowane z budżetu Dziekana lub Rektora.

Na Wydziale Zarządzania prowadzone są przez kadrę Wydziału również szkolenia wewnętrzne w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych dzięki stosowaniu nowoczesnych narzędzi wspierających proces kształcenia: szkolenia w zakresie stosowania oprogramowania klasy ERP, wykorzystanie programu Optima w zajęciach dydaktycznych, wykorzystanie sztucznej inteligencji w procesie dydaktycznym. W ramach szkoleń wewnętrznych podejmowana jest co roku tematyka prawa podatkowego i zmian w prawodawstwie dla chętnych osób prowadzących zajęcia na kierunku.

Podsumowując, osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiające prawidłową realizację zajęć.

Kryteriami doboru kadry do prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie są reprezentowana dyscyplina naukowa oraz dorobek naukowy zbieżny z realizowanym programem i efektami uczenia się. Obszar zainteresowań naukowych stanowi również kryterium w doborze opiekunów naukowych do prowadzenia prac dyplomowych. Nie stwierdzono nadmiernego obciążenia zajęciami (w tym znacząco ponad pensum) na wizytowanym kierunku. W obsadzie zajęć zdiagnozowano obciążenia od 15 (w przypadku 150 godzin pensum) do 459 godzin (w przypadku 360 godzin pensum).

W obsadzie zajęć brak jest wskazania osób oraz godzin zajęć opiekunów naukowych sprawujących opiekę nad przygotowaniem prac dyplomowych zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu, w ramach przedmiotu *przygotowanie do egzaminu dyplomowego* (10 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia, 0 godzin kontaktowych). Zgodnie z zapisami Regulaminu studiów, par. 28, ust. 2 pracę dyplomową student wykonuje samodzielnie pod kierunkiem promotora. Osoby te faktycznie poświęcają czas na sprawowanie tej opieki, jednak brak jest formalnego uwzględnienia ich zaangażowania w proces dyplomowania. Jednostka posiada procedury obsady zajęć, w tym także *seminarium dyplomowe* oraz *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*. Pomimo jednak wskazania osób prowadzących zajęcia *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*, brak jest formalnie przypisania godzin pracy studenta w bezpośrednim kontakcie z tą osobą. Odpowiednio oszacowane godziny dydaktyczne (kontaktowe) powinny być uwzględnione w obciążeniach nauczyciela akademickiego pełniącego funkcję opiekuna pracy.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku umożliwia prawidłową realizację zajęć. Wszyscy nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku to osoby zatrudnione na umowę o pracę, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. A więc liczba godzin zajęć realizowanych w ramach programu studiów przez tych nauczycieli akademickich, dla których Jednostka stanowi podstawowe miejsce pracy jest zgodna z obowiązującymi przepisami i jest wyższa niż 75% (stanowi bowiem 100%).

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, wynikający z bieżących potrzeb, a także uwzględniający szeroko pojęty dorobek kandydatów do współpracy. Dobór nauczycieli zapewnia właściwą obsadę wszystkich zajęć.

Obsada zajęć realizowana jest w oparciu o następujące kryteria:

1. przydzielenie zajęć osobom, których działalność naukowa, dydaktyczna i zawodowa powiązana jest z treściami na kierunku finanse i rachunkowość w szczególności w oparciu o dotychczas realizowane zajęcia dydaktyczne, posiadane doświadczenie praktyczne, wykształcenie, obszar badawczy i posiadane rezultaty publikacyjne, czy też dodatkowe kwalifikacje, jak ukończone szkolenia, kursy, studia podyplomowe;
2. przygotowania pracowników do realizacji zajęć przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość;
3. unikanie sytuacji, w których ta sama osoba prowadzi zajęcia z wielu obszarów tematycznych lub zbyt często prowadzi zajęcia z tą samą grupą studentów.

Ponadto obsada jest zależna od wyników hospitacji, jak i ocen studenckich. Zgodnie z zapisami raportu samooceny (s. 78), pierwsza umowa zawierana jest na czas określony, co potwierdzono podczas wizytacji. Zapotrzebowanie na zatrudnienie zgłaszane jest przez kierownika Katedry i opiniowane przez Radę Dyscypliny Naukowej. Tryb i warunki przeprowadzania konkursów określone są w Procedurze

ogłaszania konkursów na stanowiska nauczycieli akademickich w Politechnice Częstochowskiej. Procedura ma charakter otwarty, ogłoszenia o wolnych miejscach pracy i naborze są ogłaszane na stronie internetowej.

Jednostka zapewnia szereg szkoleń (o których była mowa wyżej), co wskazuje na dbałość o podnoszenie poziomu merytorycznego zajęć, kompetencji dydaktycznych nauczycieli oraz korzystania z technik kształcenia na odległość. Na Wydziale Zarządzania zatrudniony jest pracownik wspierający pracowników w ich problemach technicznych.

Co dwa lata prowadzona jest ankieta potrzeb i zadowolenia osób prowadzących zajęcia, jednak w przypadku wystąpienia pilnych bieżących potrzeb dydaktycznych, mogą być one zgłaszane na bieżąco Władzom Wydziału. Władze Wydziału, w miarę możliwości realizują potrzeby rozwojowe pracowników.

W Jednostce obowiązują zasady nagradzania pracowników (za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne czy organizacyjne). Co roku, ok. 40 pracowników Wydziału jest nagradzanych za swoje osiągnięcia. Motywacją do podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie jest także przyjęty system wsparcia finansowego pracowników. Działania te mają na celu zwiększenie jakości prowadzenia zajęć i aktywności publikacyjnej pracowników.

Kolejną formą wsparcia nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku w podnoszeniu kwalifikacji naukowych i dydaktycznych są umowy podpisywane w ramach Programu Erasmus+, umożliwiające krótkoterminowe pobyty dydaktyczne w instytucjach partnerskich.

Istotnym czynnikiem motywującym kadrę akademicką kierunku finanse i rachunkowość w biznesie do rozwoju zawodowego jest także fakt, że Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Zajęcia prowadzone przez pracowników podlegają ocenie studentów. Co semestr, studenci mają prawo ocenić zajęcia. Wśród pytań są takie dotyczące realizowania zajęć zgodnie z tematyką zajęć, zaliczania zgodnie z ustalonymi na początku zasadami oraz zapisami sylabusu zajęć. Należy podkreślić, że, w grupie pytań oceniających zajęcia są pytania odnoszące się do samooceny zaangażowania studenta w zajęcia. Pracownicy są informowani o wynikach ankiety zajęć.

Zajęcia prowadzone przez pracowników podlegają hospitacji. Hospitacje mogą być planowe (raz w roku) i pozaplanowe. Hospitacje przeprowadza kierownik Katedry. Wyniki hospitacji są przekazywane osobie hospitowanej. Wnioski z hospitacji uwzględnia się zarówno w doskonaleniu procesu kształcenia, okresowej ocenie pracowników i innych osób prowadzących zajęcia, jak i przy obsadzie zajęć dydaktycznych.

Nauczyciele akademicy poddawani są okresowej ocenie co dwa lata. Natomiast co roku każdy pracownik musi przedłożyć kierownikowi katedry raport z badań statutowych, co wiąże się z coroczną weryfikacją aktywności publikacyjnej pracownika. W ocenie dwuletniej, oprócz działalności publikacyjnej, oceniana jest aktywność dydaktyczna (na podstawie ankiet studentów, ocena z hospitacji zajęć dydaktycznych, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji dydaktycznych dzięki udziałowi w szkoleniach, przygotowywanie kierunków studiów, uruchamianie laboratoriów i opieka nad nimi) i organizacyjna.

Wyniki monitorowania (przez studentów, przełożonych przez Władze Wydziału) są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i ich rozwoju.

Wszystkie opisane działania wskazują na realizowanie polityki kadrowej nastawionej na prawidłową realizację zajęć, stabilizację zatrudnienia i rozwoju nauczycieli akademickich. Warunki pracy stymulują i motywują oraz stwarzają warunki do doskonalenia.

Jednostka posiada regulacje antymobbingowe i antydyskryminacyjne, ze szczegółowymi procedurami postępowania w określonych przypadkach. W Uczelni działa Pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania i polityki antymobbingowej PCz oraz Komisja Antymobbingowa z określonym zakresem działań. Pracownicy znają te zasady.

Ponadto, na Wydziale funkcjonują mniej sformalizowane zasady rozwiązywania konfliktów między studentami a osobami prowadzącymi zajęcia, studentami a pracownikami dziekanatu, pracownikami. Zasady te są nastawione na łagodzenie napięć, szukanie oraz eliminowanie przyczyn konfliktu. Pracownicy znają te zasady.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje osób prowadzących zajęcia ze studentami i co za tym idzie struktura kadry zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba nauczycieli akademickich jest adekwatna do liczby studentów. Polityka kadrowa zapewnia dobór osób prowadzących zajęcia w oparciu o transparentne zasady i umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Polityka ta zakłada również działania na rzecz podnoszenia kompetencji kadry poprzez organizowanie i finansowanie szkoleń. Jednostka finansuje pracownikom publikacje oraz udział w konferencjach. W Uczelni funkcjonuje również system nagradzania pracowników za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.

Stosowana polityka kadrowa zakłada też systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów (ankiety), przełożonych (hospitacje) oraz okresową. Wyniki tej wykorzystywane w doskonaleniu kadry i jej rozwoju.

Jednak w trakcie wizytacji zidentyfikowano nieprawidłowość, dotyczącą braku wskazania osób oraz godzin zajęć opiekunów naukowych sprawujących opiekę nad przygotowywaniem prac dyplomowych zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu w ramach przedmiotu *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*, mimo faktycznego zaangażowania i godzin pracy tych osób w sprawowanie tej opieki.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

- 1) Zaleca się oszacowanie i uwzględnienie w obciążeniach dydaktycznych nauczyciela akademickiego pełniącego funkcję promotora pracy dyplomowej godzin związanych z opieką nad pracą dyplomową realizowaną w ramach zajęć *przygotowanie do egzaminu dyplomowego*.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na kierunku przewidziane w programie studiów, poza praktykami zawodowymi oraz wychowaniem fizycznym, odbywają się w siedzibie Uczelni, która dysponuje własną bazą dydaktyczną. Siedziba Uczelni znajduje się przy ul. J.H. Dąbrowskiego 69, w budynku oddanym do eksploatacji w 2003 roku (Pawilon B), gdzie oprócz siedziby władz Wydziału Zarządzania, znajduje się 11 sal dydaktycznych (zdolnych pomieścić od 20 osób - sala 200, do 167 – sala 011). Ponadto na potrzeby kształcenia na kierunku wykorzystywane są 3 sale sąsiedniego budynku (Pawilon C), budynku Wydziału Inżynierii Produkcji i Technologii Materiałów (2 sale zdolne pomieścić 46 i 45 studentów) oraz 7 sal w budynku zwanym Aulą, w tym największa sala na 360 osób. Do dyspozycji studentów uczących się na kierunku pozostaje 39 sal (w tym 4 audytoryjne) i 15 laboratoriów komputerowych. Wszystkie sale wyposażone są w rzutniki multimedialne i stanowiska dla osób prowadzących zajęcia do wyświetlania prezentacji multimedialnych. Powierzchnia pomieszczeń umożliwia swobodne poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.

Zajęcia sportowe odbywają się w pobliskim kompleksie sportowym przy Al. Armii Krajowej, oddalonym o ok. 900 metrów (10 minut spaceru od siedziby Wydziału)

Laboratoria komputerowe wyposażone są w oprogramowanie wspierające kształcenie w obszarze zarządzania, finansów i rachunkowości, kadr i płac, logistyki, handlu (tabela 5.1.).

Tabela 5.1. Oprogramowanie komputerowe wykorzystywane na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie

Nazwa przedmiotu	Nazwa oprogramowania
Ewidencja księgowa w zintegrowanych systemach rachunkowości	SAP
Rachunkowość w środowisku informatycznym II	
Podstawy pracy z systemem SAP	
Finanse i Rachunkowość w systemie SAP	
Informatyczne wspomaganie procesów biznesowych	
Informatyczne wspomaganie procesów biznesowych	MACROLOGIC Merit
Zarządzanie kosztami osobowymi w systemie rachunkowości	Symfonia Finanse i Księgowość
Zintegrowany system informacji kadrowej	Symfonia ERP Kadry i Płace
Komputerowe wspomaganie działu personalnego	
Ekonometria	Gretl
Prognozowanie i symulacje	
Statystyka	Statistica 13
Rachunkowość w środowisku Informatycznym I	Płatnik

Rachunkowość w środowisku Informatycznym I	Comarch Optima ERP
Technologie informacyjne	Ms Office Excel
Statystyka	
Ekonometria	
Zarządzanie finansami jednostek samorządu terytorialnego	
Metody analityczne w zarządzaniu finansami jednostek samorządu terytorialnego	
Zarządzanie wartością w przedsiębiorstwie	
Budżetowanie jednostek samorządu terytorialnego	
Prognozowanie w przedsiębiorstwie	
Metody wyceny przedsiębiorstw	
Budżetowanie i planowanie finansowe przedsiębiorstwa	
Zarządzanie finansami małych i średnich przedsiębiorstw w praktyce	REVAS - branżowe symulacje biznesowe

Źródło: Raport samooceny, s. 86-87.

Jednostka wykorzystuje aktualne oprogramowanie w procesie kształcenia. Oprócz edytorów tekstów oraz arkuszy kalkulacyjnych i oprogramowania do przygotowywania prezentacji - project Gantt, Gretl, Statistica 13, Datawrapper, narzędzi pozycjonowania Google - SEM, SEO, AdWords, Analytics Narzędzia, formularze Google, Corel DRAW Graphics Suite 2021, CMS Wordpress. Liczba stanowisk w laboratoriach komputerowych jest wyższa niż liczba studentów.

Jednostka stosuje zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, w tym USOS, Ms Teams oraz Moodle. Zapewnia też dostęp studentom do oprogramowania wymaganego do stosowania tych technik. Zapewnia też możliwość korzystania z niego na terenie Uczelni poprzez sieć internetową, w tym Wi-Fi dostępne studentom oraz osobom prowadzącym zajęcia dydaktyczne.

Studenci mają do dyspozycji miejsca do pracy własnej na każdym piętrze gmachu głównego. Przed salami dydaktycznymi udostępniono miejsca siedzące. W budynku Biblioteki Głównej Politechniki Częstochowskiej udostępniono pomieszczenia do pracy cichej dające możliwość odizolowania się. Przestrzeń została wyposażona w meble, oświetlenie, literaturę oraz urządzenia multimedialne.

Studenci mają też dostęp do pomieszczeń dydaktycznych oraz specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć dla potrzeb realizacji zadań czy projektów w godzinach pracy własnej. Uczelnia umożliwia dostęp do tego oprogramowania z prywatnych komputerów studentów (jeśli warunki licencji na to pozwalają) lub dostęp do laboratoriów komputerowych poza godzinami zajęć.

Podsumowując, sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne (laboratoria komputerowe) oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu dydaktycznego na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie. Są odpowiednie do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej czy zawodowej i zapewniają prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń w sprzęt komputerowy, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne. Infrastruktura nie odbiega od aktualnie używanych w działalności naukowej czy zawodowych. Liczba pomieszczeń oraz sprzętu komputerowego jest adekwatna do potrzeb kształcenia. Ilość i jakość infrastruktury i jej rozlokowanie zapewnia bezpieczne korzystanie z niej. Jednostka zatrudnia pracownika wspierającego potrzeby techniczne osób prowadzących zajęcia.

Wszystkie budynki wykorzystywane do kształcenia na kierunku są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na terenie całej Uczelni znajduje się 26 miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, przy czym przy budynku głównym 11 i 1 przy Bibliotece Głównej. Ponadto

parking przy budynkach służących kształceniu studentów na kierunku oferuje 95 miejsc dla osób przyjezdnych i studentów oraz 50 miejsc dla pracowników (parking wewnętrzny). Do budynku głównego oraz Auli prowadzą szerokie ścieżki dojazdowe. W obu budynkach wejście główne zapewnia swobodny wjazd wózkiem. W budynku głównym, na wprost od wejścia znajduje się urządzenie dźwigowe z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnościami, w korytarzu po lewej stronie od wejścia zamontowany jest podnośnik przyschodowy. Na wszystkich piętrach budynku znajdują się toalety przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na terenie całej Uczelni dostępny jest system nawigacyjno-informacyjny TOTUPOINT, który wspomaga orientację przestrzenną oraz zwiększa poziom bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnością narządu wzroku. Politechnika Częstochowska wyposaża także swoją infrastrukturę w oznakowanie pomieszczeń tabliczkami informacyjnymi z napisami Braille'a. Takie informacje znajdują się np. na poręczy przed wejściem do Biblioteki Głównej, czy na przyciskach w windzie prowadzącej do Biblioteki.

Podsumowując, Jednostka zapewniła dostosowanie infrastruktury dydaktycznej (pomieszczenia, sprzęt, oprogramowanie) do potrzeb osób z niepełnosprawnością w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu. Osoby z niepełnosprawnościami bez problemów mogą korzystać z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Jednostka zlikwidowała bariery w dostępie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, jak również zaplecza sanitarnego.

Zapewnione jest również odpowiednie zaplecze socjalne dla studentów i pracowników, o czym szerzej napisano na stronach 82-84 Raportu.

Na terenie kampusu Uczelni wydzielone są miejsca parkingowe dla studentów i pracowników Politechniki. W gestii Wydziału Zarządzania znajduje się: parking zewnętrzny (bez ograniczeń dostępu) - liczba miejsc parkingowych dla studentów i interesariuszy: 95 miejsc, 6 miejsc dla osób z niepełnosprawnościami oraz parking wewnętrzny - dla wykładowców oraz administracji: 50 miejsc, 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnościami.

Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej stanowi centralny punkt systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni, do którego należą także dwie biblioteki wydziałowe (Wydziału Elektrycznego oraz Wydziału Zarządzania). Biblioteka posiada bogate zbiory dedykowane kształceniu na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Jednostkę. Biblioteka Główna (Wypożyczalnia, Czytelnia Ogólna, Czytelnia Czasopism, Katalogi) jest otwarta od poniedziałku do piątku w godzinach: 8:00 – 19.00 oraz sobota: 8:00 – 15:00 (w terminach zjazdów).

Jak wspomniano, Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dla zapewnienia wygodnej pracy, Biblioteka oferuje ergonomiczne stanowisko wyposażone w stół z elektrycznie regulowaną wysokością blatu. Elektryczny mechanizm pozwala na płynną i cichą regulację, umożliwiając komfortową pracę zarówno w pozycji siedzącej, jak i stojącej. Dodatkowo konstrukcja stolików pozwala na bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego, a także zapewnia łatwy dostęp dla osób poruszających się na wózkach. Ponadto Biblioteka Główna dysponuje technologią wspomagającą pracę osób z niepełnosprawnościami. Oferowane rozwiązania obejmują stanowiska komputerowe wyposażone w sprzęt i oprogramowanie dla osób z dysfunkcją wzroku i słuchu, ułatwiające korzystanie z materiałów własnych i zasobów bibliecznych, co opisano w Raporcie Samooceny (s. 91-92) i potwierdzono podczas wizytacji na miejscu:

- program udźwiękowiający Jaws Standard, dający możliwość odczytania informacji z ekranu komputera, odczytania wyrażeń matematycznych zapisanych w języku MathML, opisywania obiektów graficznych, np. wykresów w arkuszach kalkulacyjnych, obramowań i tabel;
- zintegrowany program powiększający Zoom Text Magnifier, dostosowany do potrzeb osób niedowidzących, powiększający i wzmacniający każdy element na ekranie. Program wyposażony został w funkcje inteligentnego odwracania jasności i kolorów, zapewniające wyświetlanie obrazów w ich naturalnych barwach;
- program udźwiękowiający Loquendo zapewniający zestaw głosów, które doskonale radzą sobie z najbardziej skomplikowanymi językowo tekstami. Loquendo jest syntezatorem programowym, oferującym najwyższej jakości brzmiące naturalnie głosy;
- program do obsługi plików pdf OCR - Fine Reader 15 umożliwiający pracę z dowolnym typem dokumentów cyfrowych i zeskanowanych papierowych wersji dokumentów;
- specjalistyczne myszy Big Track zaprojektowane dla użytkowników, posiadających trudności z precyzyjną kontrolą motoryczną kończyn górnych; pomagają osobom z niepełnosprawnością rąk lub dłoni z łatwością i precyzją poruszać się kursorem po ekranie monitora;
- klawiatury Big Keys LX posiadające czterokrotnie większe klawisze i 10-ciokrotnie większe napisy niż standardowa klawiatura; ułatwiają osobom z dysfunkcjami wzroku pracę z komputerem; dodatkowe zabezpieczenie przed naciśnięciem kilku klawiszy jednocześnie w postaci przezroczystej nakładki;
- monitor brajlowski Focus 40 umożliwiający wprowadzanie tekstu alfabetem Braille'a; dotykowy interfejs do obsługi komputera używany wraz z oprogramowaniem czytającym ekran (Jaws) usprawnia pracę na komputerze; zapewnia osobom niewidomym pełny dostęp do komputerów, tabletów i smartfonów;
- zestaw komputerowy z linijką brajlowską;
- lupa powiększająca Quicklook Zoom z funkcjami: dużego powiększenia od 3 do 18 razy, zmianą koloru tła na kolor według potrzeb, zmianą podświetlenia; ułatwia czytanie tekstu drukowanego oraz umożliwia pisanie,
- stanowisko komputerowe wyposażone w sprzęt i oprogramowanie dla osób z dysfunkcją wzroku ułatwiające korzystanie z materiałów własnych i zasobów bibliotecznych:
 - program powiększający Zoom Text Magnifier;
 - klawiatura dla osób niedowidzących Big Keys LX;
 - specjalistyczna mysz Big Track;
 - trzy lupy powiększające Quicklook Zoom;
- stanowisko komputerowe wyposażone w skaner dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Dodatkowe wyposażenie skanera, które stanowi przycisk ręczny i nożny umożliwi osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi sprawne wykonywanie skanów dokumentów. Detekcja stron umożliwia automatyczne skanowanie.

W Bibliotece Głównej do dyspozycji są także Agendy Usługowe, opisane na s. 92 Raportu samooceny. Na terenie Biblioteki i całej Uczelni dostępny jest bezprzewodowy Internet. Dostępna jest również

usługa bezprzewodowego dostępu do Internetu w ramach europejskiego projektu Eduroam. Mogą z niej korzystać pracownicy i studenci Politechniki Częstochowskiej oraz osoby z innych uczelni i placówek uczestniczących w projekcie Eduroam.

Wszyscy studenci i pracownicy Politechniki Częstochowskiej, oprócz dostępu do zbiorów papierowych książek i czasopism w Bibliotece Głównej – ogółem ponad 500.000 woluminów i jednostek obliczeniowych, mają dostęp do:

- czytelni książek elektronicznych IBUK libra. W 2023 r. - zakupiono dostęp do 632 tytułów, w 2024 r. – do 606, plus dodatkowe tytuły udostępnione przez Wydawnictwa PWN bezpłatnie - ogółem w każdym roku posiadamy dostęp do ponad 3,5 tysiąca tytułów książek ze wszystkich dziedzin nauczanych na Politechnice Częstochowskiej;
- kompletnego zbioru Polskich Norm (ponad 107 000 egz. dostępnych w Czytelni Ogólnej BG);
- licencjonowanych zbiorów elektronicznych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki, takich jak np. Elsevier, Ebsco, Emerald, Springer, Wiley, Nature (stan na dzień 20.09.2024 r.):
 - 145 226 książek elektronicznych,
 - 5 054 czasopism elektronicznych,
 - 21 baz danych.
- Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA (dostęp w Bibliotece Głównej Politechniki Częstochowskiej).

Biblioteka tworzy własne bazy danych:

- Baza BIBLIO – jest to Bibliografia Publikacji Pracowników Politechniki Częstochowskiej (ponad 54 000 rekordów);
- Baza GROM – to baza wydawnictw zamówionych do zbiorów sieci bibliotecznej;
- Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej uczestniczy w projekcie współtworzenia zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej oraz w ogólnopolskich projektach tworzących następujące bazy danych:
 - BazTech – baza danych o zawartości polskich czasopism technicznych,
 - Badania naukowe SYNABA – opisy prac naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych, rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz ekspertyz naukowych wykonanych w polskich jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych.

Biblioteka udostępnia swoje zbiory zarówno na miejscu, jak i poprzez Wypożyczalnię. Funkcjonuje również Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, która umożliwia sprowadzenie potrzebnych materiałów naukowych spoza zasobów Biblioteki. Wypożyczalnia ta współpracuje z licznymi bibliotekami w Polsce i za granicą.

Biblioteka Wydziału Zarządzania (BWZ), będąca filią Biblioteki Głównej, oferuje ogółem 10.552 woluminów książek i czasopisma prenumerowane dla Wydziału Zarządzania w latach 2023-2024: Rachunkowość, Rachunkowość Budżetowa, Bank i Kredyt, Przegląd Organizacji, Marketing i Rynek, Ekonomista, MIT Sloan Management Review Polska, Personel i Zarządzanie i inne wymienione na stronie 93 Raportu samooceny. Biblioteka Wydziału oferuje także bezpłatny dostęp do bazy Notoria,

zawierającej zaktualizowane dane finansowe spółek giełdowych. W Bibliotece Wydziału znajdują się 23 miejsca do pracy i 6 stanowisk komputerowych. Rozmieszczenie mebli w BWZ dostosowane jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Biurka i sprzęt komputerowy znajdujący się w BWZ jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (wysokość i szerokość blatów).

Zasoby oferowane przez Jednostkę są bogate i aktualne i adekwatne do potrzeb kształcenia. Uczelnia zapewnia możliwość skorzystania z wypożyczalni międzybibliotecznej. Studenci wyrazili zadowolenie z takiego rozwiązania i działania wypożyczalni międzybibliotecznej. Uczelnia zapewnia dostęp do zasobów w wersji tradycyjnej oraz online, umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej.

Uczelnia prowadzi politykę nastawioną na zapewnienie odpowiedniej jakości oraz unowocześnianie infrastruktury. Dbą również o aktualność oprogramowania. Systematycznie (co roku) dokonywane są przeglądy budynku oraz pomieszczeń (nie tylko dydaktycznych) w ramach wewnętrznych procedur przy uwzględnieniu przedstawicieli kadry oraz studentów (przedstawiono do wglądu adekwatne dokumenty). Uczelnia reaguje na zgłaszane przez pracowników Wydziału czy studentów potrzeby co do specjalistycznego oprogramowania czy zasobów bibliotecznych.

W latach 2020 – 2024 przeprowadzono następujące działania mające na celu:

- pozyskanie 5 nowych pomieszczeń (sal dydaktycznych) przekazanych przez Wydział Inżynierii Produkcji i Technologii Materiałów,
- remonty 13 pokoi pracowników administracyjnych w tym również dziekanatów,
- remonty 30 pokoi pracowników badawczo-dydaktycznych,
- remonty 5 sal dydaktycznych,
- wyposażenie i remont laboratorium komputerowego wraz z wymianą sprzętu i oprogramowania.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i informatyczna, wyposażenie pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Jednostka dysponuje 39 salami własnymi, w tym 4 salami audytoryjnymi o łącznej powierzchni oraz 15 odpowiednio wyposażonymi pracownikami komputerowymi. Infrastruktura dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Lokalizacja i zasoby biblioteczne są adekwatne do potrzeb kształcenia. Jednostka zapewnia dostęp do zasobów w wersji tradycyjnej i elektronicznej.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń, a także zasoby biblioteczne podlegają systematycznym przeglądom. Studenci i pracownicy mają wpływ

na stan infrastruktury i zasoby niezbędne do kształcenia. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca Politechniki Częstochowskiej z otoczeniem społeczno-gospodarczym leży u podstaw filozofii funkcjonowania Uczelni. W ramach kierunku finanse i rachunkowość w biznesie Uczelnia współpracuje z 37 partnerami, z których połowa to firmy produkcyjne, logistyczne, handlowe itp., a ponadto instytucje regionalne, jak agencje rozwoju regionalnego, urzędy miast i gmin i urzędy pracy (6 podmiotów), instytucje finansowe i księgowe (4 podmioty), stowarzyszenia branżowe (3 podmioty), inne towarzystwa z dziedzin pokrewnych (3 podmioty), 2 izby gospodarcze i ważna firma produkująca software wykorzystywany w branży finansowej i rachunkowości oferowany wraz z towarzyszącymi mu szkoleniami. Rodzaj, zakres i zasięg działalności tych instytucji jest zgodny z dyscyplinami nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse, do których kierunek jest przyporządkowany.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje projektowanie i realizację programu studiów. W tej kwestii kierunek konsultowany jest w ramach cyklicznych spotkań Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu, w czasie których przedstawiciele największych pracodawców regionu wyrażają swoje opinie oraz prezentują propozycje. Z ich inicjatywy modyfikowano, dostosowując do zgłaszanych potrzeb, program studiów na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie. Władze Uczelni podkreślają szczególnie ścisłą współpracę z firmą ZF Atomotive Systems Poland Sp. z o.o., na wniosek której utworzono nawet na studiach II stopnia specjalność *nowe usługi biznesowe*, konsultując z nią program kształcenia i ofertę edukacyjną.

Efektem konsultacji z Radą Doradczą Przedstawicieli Biznesu było wprowadzenie do procesu kształcenia programów wspomagających zarządzanie finansami oraz obszar rachunkowości, m.in.: implementacja Systemu SAP już w roku 2016 w ramach umowy z SAP University Alliances, a w ramach współpracy z firmą @Business.Partners.eXcellence (BPX S.A.), a także zorganizowano spotkania dla studentów (m.in.: cykl warsztatów „Poznaj system SAP – warsztaty modułowe z finansów i logistyki”, prezentację pt. „Okiełnam rekrutera: CV, które zapewni Ci pracę marzeń”, cykl warsztatów „SAP w Zarządzaniu Logistycznym”). We współpracy z firmą ZF Polska zorganizowano kurs programowania dla studentów SAP FI.

Rada Doradcza Przedstawicieli Biznesu jest organem opiniodawczym i doradczym, wspierającym statutowe organy Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej. Ma charakter otwarty i składa

się z przedstawicielami różnych gałęzi biznesu, przedstawicielami lokalnych władz, organizacji i stowarzyszeń oraz przedstawicielami Wydziału Zarządzania. Jej zadaniem jest współpraca i wymiana doświadczeń oraz poglądów między środowiskami reprezentowanymi w Radzie na temat miejsca i roli Uczelni oraz Wydziału w kontekście społeczno-ekonomicznym kraju i regionu, wymiana informacji dotyczących oczekiwań pracodawców wobec absolwentów Wydziału Zarządzania, konsultacje społeczne i zaangażowanie pracodawców w proces kształtowania koncepcji kształcenia, umożliwienie studentom Wydziału odbywania praktyk programowych, staży oraz realizacji prac dyplomowych, wspólne formułowanie i wspieranie rozwiązań innowacyjnych w biznesie oraz ich realizacja, a także organizacja wspólnych konferencji i szkoleń. Rada spotyka się raz w semestrze, nie rzadziej niż raz w roku akademickim. Jeśli jednak na Wydziale dokonywane są modyfikacje kierunków studiów to organizowane są doraźne konsultacje z przedstawicielami Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu w celu zaopiniowania danego programu studiów lub dokonanej modyfikacji w tym programie przed przedłożeniem programu na Radę Programową.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma dla Uczelni kluczowe znaczenie. Kierunek finanse i rachunkowość w biznesie jest jednym z kierunków powstałych w odpowiedzi na potrzeby zgłaszane przez pracodawców. Współpraca przybiera zróżnicowane formy, wynikające z aktualnej sytuacji rynkowej, a mianowicie:

1) Praktyki zawodowe

Praktyki zawodowe umożliwiają zastosowanie w praktyce wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie studiów, umożliwiają poznanie przedsiębiorstw i instytucji oraz oczekiwań i wymagań pracodawców. Więcej szczegółów w opisie kryterium 2.

2) Staże

W sytuacji dotkliwych braków na rynku pracy coraz częściej oferowaną formą są płatne staże, pozwalające pozyskiwać nowych pracowników i sprawdzać ich kompetencje w ramach dowolnie kształtowanego stażu, co w czasie spotkania ZO z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego określali pracodawcy.

3) Oferty pracy

Wydział Zarządzania na bieżąco informuje studentów o ofercie wakatów w ramach tzw. Banku praktyk, staży i ofert pracy, dostępnego na stronie internetowej Uczelni.

4) Wolontariaty

Studenci Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, w tym studenci kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, uczestniczą w wolontariatach, czego przykładem jest udział studentów w Wolontariacie Akademickim. Jest to Projekt BAKCYL Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży w ramach Programu Bankowcy dla Edukacji Fundacji Warszawski Instytut Bankowości. Innym przykładem jest udział studentów w cyklicznych ogólnopolskich badaniach ankietowych pn. "Studenci na rynku nieruchomości, realizowanym przez Partnera Uczelni - Centrum AMRON.

5) Wizyty studyjne

W ostatnim czasie nie realizowano wizyt studyjnych, ale odbywały się one w poprzednich latach w odpowiedzi na zaroszenie firm i instytucji współpracujących.

6) Prace dyplomowe

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym umożliwia pisanie prac dyplomowych skoncentrowanych na rozwiązywaniu konkretnych problemów zgłaszanych przez firmy i instytucje. Tematy prac są na ogół ustalane w trakcie praktyk i staży oraz spotkań z przedstawicielami biznesu.

7) Certyfikacja

Studenci studiów stacjonarnych II stopnia mają możliwość uzyskania certyfikacji Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). W tym celu wprowadzono zmiany formalne w programie studiów (trzy nowe przedmioty dla studentów studiów stacjonarnych korzystających z możliwości uzyskania certyfikacji ACCA). Było to możliwe dzięki współpracy ze Spółką Comarch SA i umowie o udostępnienie szkoleń na Platformie Edukacyjnej. Każdy student i wykładowca ma możliwość udziału w bezpłatnych e-szkoleniach z obsługi systemu Comarch ERP Optima (oprogramowanie do obsługi księgowości, kadr i płac oraz sprzedaży), kończących się bezpłatnym egzaminem on-line, którego zdanie oznacza otrzymanie certyfikatu z danego modułu.

8) Spotkania z praktykami gospodarczymi

Ciekawą i potrzebną formą współpracy jest organizacja cyklu spotkań o nazwie „Osobowości Zarządzania”, w ramach którego przedstawiciele świata biznesu prezentują swoje dokonania i dobre praktyki biznesu. Głównym celem takich spotkań jest inspirowanie do działania oraz podniesienie świadomości znaczenia kształcenia i zdobywania nowych kwalifikacji. Częstą praktyką jest również zapraszanie przedstawicieli kadry kierowniczej firm i instytucji współpracujących na wydarzenia organizowane przez studenckie koła naukowe.

9) Szkolenia dla studentów i pracowników Uczelni

Dzięki współpracy z niektórymi instytucjami Uczelnia zapewnia swoim pracownikom i studentom wartościowe szkolenia prowadzone przez te instytucje (np. Międzynarodowe Stowarzyszenie Controllerów ICV (International Controller Verein), które jest jedną z największych organizacji międzynarodowych zrzeszających specjalistów z zakresu controllingu, czy ACCA (the Association of Chartered Certified Accountants), które jest największą i najszybciej rozwijającą się międzynarodową organizacją zrzeszającą specjalistów z zakresu finansów i rachunkowości.

Zdobywanie przez studentów kierunku finanse i rachunkowość w biznesie wiedzy praktycznej, a co się z tym wiąże podwyższenie ich kompetencji, które wpłyną na atrakcyjność absolwentów tego kierunku na rynku pracy, jest możliwe dzięki współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Przejawem takiego działania jest podpisana w 2011 przez Politechnikę Częstochowską ze Spółką Comarch SA umowa o udostępnienie szkoleń na Platformie Edukacyjnej. W związku z tym każdy student i wykładowca ma możliwość udziału w bezpłatnych e-szkoleniach z obsługi systemu Comarch ERP Optima, oprogramowania służącego do obsługi księgowości, kadr i płac oraz sprzedaży. Wszystkie zaproponowane szkolenia kończą się bezpłatnym egzaminem online, którego zdanie jest równoznaczne z otrzymaniem certyfikatu z wybranych modułów.

W związku z uczestnictwem w programie „Symfonia dla Edukacji”, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej został wyposażony przez firmę Symfonia w 60 stanowisk oprogramowania finansowo-księgowego, kadrowo-płacowego. Umożliwia to studentom zdobycie praktycznej wiedzy z obsługi tego typu programów, co stanowczo podniesie ich kompetencje na rynku pracy. Dodatkowo dla 5 pracowników został wykupiony dostęp do platformy szkoleniowej - Akademia Symfonii, gdzie

pracownicy zdobywają wiedzę i udoskonalają swoje umiejętności z programu Symfonia Kadry i Płace Premium oraz Symfonia Finanse i Księgowość.

10) Studenckie koła naukowe

Z uwagi na profil ogólnoakademicki studiów na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, istotne jest również uwzględnianie zmian wynikających z badań naukowych. Dużą rolę w ich absorpcji odgrywają studenckie koła naukowe, które jednocześnie intensywnie współpracują z przedsiębiorcami wywodzącymi się z Politechniki Częstochowskiej.

Studenckie koła naukowe współpracują również z takimi organizacjami, jak: Stowarzyszenie Księgowych w Polsce O/Częstochowa, Polska Izba Biegłych Rewidentów, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne O/Częstochowa. W ostatnim przypadku jest to organizacja Olimpiad Wiedzy Ekonomicznej w okręgu częstochowskim. W ramach współpracy organizowane były szkolenia dla uczniów szkół średnich o różnorodnej tematyce z zakresu ekonomii, finansów i zarządzania, w tym np. podstawy ekonomii, budżet państwa, świat finansów, system podatkowy, analiza finansowa.

11) Badanie losów zawodowych absolwentów

Badania prowadzone są w oparciu o analizę dostępnych i aktualizowanych danych w serwisie Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) oraz na podstawie anonimowej ankiety dla absolwentów pierwszego i drugiego stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

12) Oferta dla biznesu

Oprócz standardowej działalności związanej z kształceniem studentów oraz pracą naukową, pracownicy Wydziału starają się wychodzić naprzeciw potrzebom otoczenia zewnętrznego. Rada Doradcza Przedstawicieli Biznesu stanowi forum wymiany wiedzy i doświadczenia pracowników naukowych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji regionalnych i samorządowców. Połączenie zagadnień teoretycznych wynikających z badań naukowych i praktyki akademickiej pracowników Wydziału Zarządzania, gdzie realizowane są studia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie, z szeroko pojętą problematyką funkcjonowania współczesnego biznesu jest przyczynkiem do rozwoju zarówno Wydziału, jak i otoczenia społeczno-gospodarczego kierunku.

W tym zakresie podejmowane działania to szkolenia, wyspecjalizowane doradztwo, usługi badawcze i konsultingowe z zakresu finansów i rachunkowości skierowane do przedstawicieli instytucji zewnętrznych oraz umożliwienie partnerom zapoznanie się ze studentami i wybranie spośród nich osób najlepiej odpowiadających oczekiwaniom i potrzebom firm poprzez praktyki i staże.

Centrum Transferu Technologii Politechniki Częstochowskiej, które umożliwia współpracę biznesu z ekspertami Politechniki Częstochowskiej, w tym ekspertami z zakresu analizy i oceny finansowania działalności gospodarczej oraz rachunkowości, oferuje usługi w zakresie finansów i rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych w wybranych obszarach, wybór rachunku kosztów, analizy ekonomiczno-finansowe).

13) Konferencje i seminaria

Pracownicy Wydziału Zarządzania, nawiązując bezpośrednie relacje z przedstawicielami świata biznesu i instytucji otoczenia biznesu, biorą aktywny udział w konferencjach, warsztatach i szkoleniach. W raporcie samooceny wymieniono te konferencje (23 przykłady), w których uczestniczyli pracownicy naukowcy i dydaktyczni kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.

Wydział Zarządzania z kolei organizuje konferencje o tematyce obejmującej prezentację najnowszych trendów oraz rozwiązań w różnych sferach współczesnego biznesu, co przydatne jest w pracy firm. Do udziału w nich zapraszani są przedstawiciele świata biznesu i instytucji otoczenia biznesu. Pełna lista zrealizowanych inicjatyw dostępna jest na stronie internetowej Uczelni. Wydarzenia te wzbogacają program kształcenia i wzmacniają efekty uczenia się poprzez połączenie wiedzy teoretycznej z praktycznymi przykładami. Poza naukowymi prelekcjami, organizatorzy dają możliwość wysłuchania praktyków biznesu (panel dyskusyjny z przedstawicielami firm).

Przykładem takich przedsięwzięć jest Forum Kobiet (wrzesień 2023, kwiecień 2024). Ideą Forum jest stworzenie warunków do podjęcia dialogu z otoczeniem, w tym zaakcentowanie rosnącej roli kobiet w życiu społecznym i gospodarczym. Forum towarzyszyły spotkania, warsztaty interpersonalne, panele dyskusyjne oraz wykłady przeznaczone dla studentów, w tym studentów kierunku finanse i rachunkowość w biznesie.

Inne spotkania z przedstawicielami biznesu są okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy teoretykami i praktykami zarządzania oraz kreowania nowych projektów naukowych i eksperckich.

Owocem współpracy z Warszawskim Instytutem Bankowości jest organizowana od 2019 r. Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. Interdyscyplinarność w Zarządzaniu Organizacją XXI wieku INTER_FaMa, kierowana głównie do studentów i młodych naukowców. INTER_FaMa'2024 została włączona do inicjatyw Roku Edukacji Ekonomicznej 2024. Warszawski Instytut Bankowości prowadzi program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem, w ramach którego na Wydziale Zarządzania organizowane są wykłady i szkolenia dla studentów oraz pracowników (np. Wiarygodność finansowa – co możesz zyskać? czy Korzystanie z informacji gospodarczych).

14) Współpraca ze szkołami

Wydział Zarządzania aktywnie włącza się w życie miasta i regionu, czego przykładem są dwie edycje Festiwalu Reklamy Społecznej „Trzy Światy – świat realny, świat wirtualny, świat opowiadany”, organizowanego w partnerstwie z Sektorową Radą ds. Kompetencji Sektora Komunikacji Marketingowej, skierowanego do studentów i uczniów szkół ponadpodstawowych, firm i instytucji administracji publicznej oraz społeczności lokalnej. Festiwalowi towarzyszyły konkursy na film lub plakat reklamowy – w I edycji pt. „Społeczne i ekologiczne problemy współczesnego świata, w II edycji pt. Magia wartości – influencerzy dobra”. Podczas II edycji miał także miejsce Program Profilaktyki Uzależnień skierowany do uczniów częstochowskich szkół, w ramach czego mogli oni wysłuchać dwóch prelekcji oraz debaty oksfordzkiej pt. „Alkohol rzecz zbędna”, przygotowanej przez uczniów dwóch szkół. W ramach współpracy z otoczeniem (Uniwersytet Trzeciego Wieku PCz, Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie i szkoły ponadpodstawowe z Częstochowy) zorganizowano w 2023 r. wydarzenie „Wiosna pokoleń”, mające na celu integrację międzypokoleniową. Współdziałanie z otoczeniem społecznym (Komenda Miejska Policji w Częstochowie, Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie, specjaliści z ośrodków WRD z zakresu psychologii i behawioryzmu) obejmuje również najmłodszych w wieku 4-9 lat w ramach Akademii Bezpiecznego Dzieciaka (od 2016 r.), która od dwóch lat ma zasięg ogólnopolski i współpracuje m.in. z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Fundacją „A jutro?”. Celem jest kształtowanie bezpiecznych i odpowiedzialnych postaw dzieci.

Współpraca ze szkołami jest jednym z priorytetów Wydziału Zarządzania, pozwala bowiem promować ofertę Uczelni w całym regionie. W ramach współpracy organizowane są inicjatywy angażujące uczniów i nauczycieli, stanowiące urozmaicenie procesu edukacyjnego młodzieży szkolnej

i wzbogacające wiedzę, pomagające zaplanować dalszą ścieżkę edukacyjną. Wydział oferuje Patronat Naukowy Wydziału Zarządzania, dzięki któremu odbywają się spotkania z młodzieżą, formą prowadzenia dostosowane do oczekiwań i zainteresowań grup docelowych.

Inną niezwykle przydatną formą działalności jest prowadzenie kursów przygotowawczych do egzaminów zawodowych: technik ekonomista, technik rachunkowości i technik organizacji turystyki. Kursy przygotowawcze odbywają się na platformie e-learningowej Politechniki Częstochowskiej moodle.pcz.pl i są bezpłatne. Są to kursy prowadzące do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Oferta edukacyjna dla szkół obejmuje również różne formy nieodpłatnych warsztatów, pokazów oraz wykładów prowadzonych przez pracowników Wydziału Zarządzania dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym także z zakresu finansów i rachunkowości.

15) Inne działania

Współpraca z Centrum AMRON w zakresie udostępniania zasobów i funkcjonalności Systemu AMRON, w tym m.in. raportów analitycznych i statystycznych, pozwala korzystać pracownikom i studentom z bazy AMRON. Dostęp wykorzystywany jest na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie w zakresie kształcenia zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami.

Pracownicy Wydziału aktywnie uczestniczą w pracach komisji Polskiej Akademii Nauk (PAN) oraz są członkami prestiżowych towarzystw naukowych, takich jak: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Polskie Towarzystwo Statystyczne, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Naukowe Towarzystwo Informatyki Ekonomicznej, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce O/Częstochowa oraz Polska Izba Biegłych Rewidentów.

Uczelnia zapewnia możliwość udziału pracodawców w różnych formach współpracy z wykorzystaniem narzędzi zdalnych, w formie webinarium, warsztatów i spotkań online ze studentami i pracownikami Uczelni. Aktualnie tego typu spotkania prowadzone są z przedstawicielami Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym służy m.in. jak najlepszemu przygotowaniu absolwentów kierunku finanse i rachunkowość w biznesie do wejścia na rynek pracy. Jako element wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, podlega regularnemu monitorowaniu i ocenie. Przede wszystkim jest przedmiotem rozważań członków Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu. W trakcie tych spotkań omawiane są efekty dotychczasowych działań i dyskutowane nowe potrzeby rynku pracy, w kontekście doskonalenia programów studiów i dostosowania ich do dynamicznie zmieniających się trendów w biznesie. Efektem takich dyskusji było zlikwidowanie kierunku finanse i rachunkowość i zbudowanie programu w nowej wersji i pod nową nazwą: finanse i rachunkowość w biznesie.

Pytania dotyczące oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są również zawarte w ankiecie skierowanej do absolwentów kierunku, a odpowiedzi są wykorzystywane w procesie dostosowania oferty kształcenia do zmian i trendów na rynku pracy.

Na Wydziale przeprowadzana jest również ankieta dla studentów oceniająca jakość kształcenia. Ankietowani m.in. odpowiadają na pytania dotyczące zajęć/szkoleń przygotowujących do poruszania się po rynku pracy, uzyskania kompetencji zawodowych i społecznych wymaganych przez rynek pracy, umiejętności praktycznych wyniesionych ze studiów czy programu praktyk zawodowych. Oceniają też działalność Uczelni w zakresie możliwości działania w kołach naukowych, organizacjach studenckich,

sekcjach sportowych, organizacji seminariów, konferencji, spotkań z ludźmi biznesu, organizacji targów pracy i spotkań z pracodawcami. Warto odnotować, że w ostatniej edycji badania studenci wskazali konieczność szybszego reagowania na zmiany w otoczeniu gospodarczym oraz sposobach obsługi podmiotów gospodarczych. W zakresie umiejętności praktycznych studenci wskazywali, że chcieliby więcej zajęć praktycznych, które bezpośrednio przygotowywałyby ich do realiów zawodowych, szczególnie szkoleń z zakresu nowych technologii, w tym pracy z systemami informatycznymi i programami komputerowymi, które są powszechnie stosowane na rynku pracy.

Studenci wysoko oceniają kontakt z praktykami biznesu, przedstawicielami różnych branż oraz udział w licznych konferencjach i seminariach. Zapewniają one dostęp do aktualnej wiedzy, pozwalają nawiązać cenne kontakty zawodowe i zapoznać się z realiami funkcjonowania w środowisku biznesowym, co podnosi ich kompetencje zawodowe i gotowość do pracy.

Przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym dokonywane są również w momencie analizy możliwości powołania do życia nowych kierunków i zakresów kształcenia (specjalności). Oceniana jest wówczas poprawność doboru firm i instytucji współpracujących i skuteczności form współpracy w odniesieniu do potrzeb rynku i procesu kształcenia absolwentów o pożądanym profilu.

Celem tych wszystkich działań jest doskonalenie programu studiów i jego realizacji oraz dalszy rozwój i doskonalenie współpracy, zapewniającej bezpośredni kontakt w realiami rynkowymi.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że w ramach kierunku finanse i rachunkowość w biznesie Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej intensywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca ta jest szeroko zakrojona, widoczna w działaniach Uczelni i realizowana zarówno formalnie, jak i w oparciu o bezpośrednie kontakty nieformalne. Ma charakter stały, obejmuje inicjowanie zmian w programie studiów, treściach programowych i sposobach weryfikacji efektów uczenia się zgodnie z aktualnymi trendami rynkowymi i potrzebami pracodawców, konsultowanie programów dla nowych kierunków i zakresów, organizację praktyk zawodowych i staży, wolontariaty, udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w cyklicznych spotkaniach ze studentami, a także wsparcie studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy, organizację i czynny udział w konferencjach naukowych i seminariach oraz współpracę ze szkołami ponadpodstawowymi oraz organizacjami pozarządowymi i instytucjami rządowymi i samorządowymi. Współpraca w dużej mierze opiera się na Radzie Doradczej Przedstawicieli Biznesu, w której zasiada wielu absolwentów Uczelni.

Profil firm i instytucji współpracujących z Uczelnią w ramach kierunku finanse i rachunkowość w biznesie jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia na tym kierunku.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku podlega monitorowaniu, w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia, dzięki czemu podlega okresowym przeglądom w odniesieniu do programu studiów, obejmującym ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów

i doskonalenie jego realizacji. Wyniki przeglądów są wykorzystywane do rozwoju współpracy, a w konsekwencji również programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Jednostka realizuje przygotowanie studentów do pracy w warunkach międzynarodowym w kilku obszarach: kształcenie językowe (lektoraty), kształcenie w języku obcym, wykorzystanie języka obcego w czasie pracy własnej studenta oraz wyjazdy zagraniczne.

Program studiów na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie obejmuje także kształcenie studenta w zakresie znajomości języków obcych na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Na studiach pierwszego stopnia zajęcia z języków obcych są prowadzone w formule lektoratu, w wymiarze 120h oraz 8 ECTS, podzielonym na cztery semestry studiów dla studiów stacjonarnych (semestry 2-5) oraz w wymiarze 120h oraz 8 ECTS, podzielonym na pięć semestrów studiów dla studiów niestacjonarnych (semestry 2-5). Zajęcia z języka obcego kończą się obowiązkowym egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (K_U05), który student musi zdać przed ukończeniem studiów. Egzaminy B2 są organizowane przez Studium Języków Obcych PCz. Na studiach drugiego stopnia również kładziony jest nacisk na pogłębienie umiejętności językowych, jednak niewłaściwie określono poziom zaawansowania językowego na poziomie B2 (efekt K_U05).

Kształcenie w językach obcych obejmuje ponadto zajęcia w języku obcym na pierwszym stopniu: na specjalności *menadżer finansowy* oraz *rachunkowość i podatki* zaplanowano na 4 semestrze przedmiot do wyboru *Financial management* (2 punkty ECTS, 30h na studiach stacjonarnych, 18 – na niestacjonarnych) oraz na semestrze 5. również zajęcia do wyboru *financial reporting* prowadzone w języku angielskim (2 punkty ECTS, 30h na studiach stacjonarnych, 18 – na niestacjonarnych). Dla specjalności *zarządzanie inwestycjami i nieruchomościami* zaplanowano na 4 semestrze przedmiot do wyboru *investments in the capital market* (2 punkty ECTS, 30h na studiach stacjonarnych, 18 – na niestacjonarnych) oraz na semestrze 5. również zajęcia do wyboru *international financial markets* prowadzone w języku angielskim (2 punkty ECTS, 30h na studiach stacjonarnych, 18 – na niestacjonarnych).

Mobilność studentów jest wspierana przez Komisję Europejską za pośrednictwem programów wymiany. W roku akademickim 2023/2024 studia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie na pierwszym stopniu wybrało 11 studentów z zagranicy, a na studiach drugiego stopnia – trzech (tabela 7.1.). Z kolei 1 student z kierunku finanse i rachunkowość w biznesie w roku akademickim 2023/2024

zdecydował się na studia na uczelni zagranicznej w ramach programu Erasmus+, a kolejny zdecydował się na praktyki.

Tabela 7.1. Charakterystyka mobilności studentów i pracowników na WZ (lub kierunku FiRwB jeżeli można jednoznacznie przypisać do kierunku) w latach 2021-2024.

Specyfikacja	Liczba osób		
	2023/2024	2022/2023	2021/2022
Liczba studentów z zagranicy podejmujących studia w pełnym toku (FiRwB)	310 (11 I st./ 3 II st.)	(4)	(0)
Liczba studentów z zagranicy przyjeżdżających na studia w ramach ERASMUS+ WZ (FiRwB)	70 (12)	48	101
Liczba studentów z zagranicy przyjeżdżających na praktyki w ramach ERASMUS+ WZ	6	4	6
Liczba studentów wyjeżdżających na studia w ramach programu ERASMUS+ WZ (FiRwB)	14 (1)	10	15
Liczba studentów wyjeżdżających na praktyki w ramach programu ERASMUS+ WZ	2	1	4
Liczba pracowników wyjeżdżających na mobilności dydaktyczne ERASMUS+ WZ	23	39	43
Liczba pracowników wyjeżdżających na praktyki ERASMUS+ WZ	5	0	0
Liczba pracowników wyjeżdżających na zagraniczne staże naukowe WZ	4	4	2
Liczba pracowników przyjeżdżających na mobilności dydaktyczne ERASMUS+ WZ	10	6	6
Liczba pracowników przyjeżdżających na praktyki ERASMUS+ WZ	3	2	0

Bardzo istotne dla umiędzynarodowienia Uczelni są staże zagraniczne pracowników dydaktyczno-naukowych, np. pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku brali udział w takich stażach, jak: Staż naukowy w Obuda University, Budapeszt, Węgry, 19.06.2023 - 18.07.2023, czy Staż naukowy zagraniczny: Faculty of Economics & Business University of Zagreb, Zagrzeb, Chorwacja, wrzesień 2022r. Liczba wyjazdów pracowników Wydziału Zarządzania na zagraniczne staże naukowe oraz badania terenowe w latach 2021-2023 wynosiła odpowiednio: 2, 4 oraz 4.

W ramach umiędzynarodowienia kierunku, Władze Wydziału podejmują działania na rzecz tworzenia konsorcjów, np. członkostwo w STEP Project Global Consortium we współpracy z KPMG, organizacji cykli konferencyjnych, np. Annual KES Conference, oraz projektów międzynarodowych, w których biorą udział osoby prowadzące zajęcia na kierunku, np. ECOLABNET: NETWORK OF SERVICE PROVIDERS FOR ECO-INNOVATIONS IN MANUFACTURING SMES.

Uczelnia zapewnia też warunki do mobilności wirtualnej, która jest dostępna we wszystkich typach mobilności realizowanych w ramach programu ERASMUS+. Warunki udziału w tego typu mobilności można podzielić na dwie kategorie:

- 1) warunki ogólne rekrutacji do programu ERASMUS+,
- 2) warunki szczegółowe dotyczące możliwości realizacji programu w formie mobilnej lub mieszanej pomiędzy stronami danej wymiany.

Warunki ogólne rekrutacji wyznaczają stosowne [regulaminy i procedury programu ERASMUS+](#). Warunki szczegółowe są ustalane każdorazowo, gdy w drodze rekrutacji i kwalifikacji zostaną wyznaczone strony wymiany (osoby oraz uczelnie partnerskie) oraz jej uczestnicy zadeklarują wolę realizacji wymiany w sposób hybrydowy lub całkowicie wirtualny. Od zakończenia obostrzeń związanych z pandemią COVID'19 mobilności wirtualne i hybrydowe w praktyce nie są realizowane. Pomimo tego, warunki do mobilności wirtualnych na WZ są częściowo zapewnione poprzez dostępność wybranych przedmiotów realizowanych w formie e-learningowej.

Jednostka określiła cele strategiczne z obszaru dydaktyka odnoszące się do internacjonalizacji kształcenia i nauki (atrakcyjna oferta kształcenia dla studentów krajowych i zagranicznych oraz rozwój kluczowych dyscyplin naukowych i umiędzynarodowienie badań).

Na uczelni działa Biuro Studentów Zagranicznych, które na bieżąco monitoruje realizowane w tym zakresie działania. Z kolei pełnomocnik Rektora ds. międzynarodowej wymiany studentów raz w roku prezentuje najważniejsze aktywności związane z mobilnością wyjazdową i przyjazdową pracowników i studentów. Ponadto na bieżąco monitoruje możliwości brania udziału w różnych wydarzeniach międzynarodowych, o czym informowani są dziekani wydziałów. Na podstawie wyników monitorowania podejmowane są działania usprawniające dotyczące, np. Zwiększenia aktywności w zakresie udziału w konferencjach, wyjazdach w ramach programu Erasmus+ i innych.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka tworzy warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku. Jednostka oferuje nauczanie języka obcego oraz nauczanie w językach obcych - zarówno studentów, jak i osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Dzięki temu, nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania w językach obcych, a studenci do uczenia się w językach obcych.

Jednostka aktywnie wspiera międzynarodową mobilność studentów i nauczycieli akademickich. Skutkuje to systematycznym podnoszeniem stopnia wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia i działania podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych dla umiędzynarodowienia kształcenia podlega systematycznym ocenom. Wyniki tych ocen są wykorzystywane w ciągłych działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się ma charakter stały i kompleksowy oraz przybiera zróżnicowane formy. Opieka dydaktyczna i naukowa oferowana studentom przez Uczelnię jest na zadowalającym poziomie. Studenci mają dostęp do materiałów realizowanych na zajęciach na platformie Teams oraz Moodle. Prowadzący są odpowiednio przygotowani merytorycznie oraz dydaktycznie. Każdy ze studentów ma możliwość skontaktowania się z nauczycielami za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Oferowane wsparcie jest zgodne z celami kształcenia. Nauczyciele akademicki wspomagają studentów w osiąganiu efektów uczenia się. Są dostępni dla studentów podczas wyznaczonych godzin konsultacji oraz w przerwach między zajęciami. Uczelnia wspiera studentów w znalezieniu pracy w ramach działalności Biura Karier Politechniki Częstochowskiej, które podejmuje liczne działania mające na celu odpowiednie przygotowanie studentów do wyjścia na rynek pracy, m.in. organizację szkoleń, coachingu, testów i doradztwa zawodowego. W ramach działalności Biura studenci otrzymują informacje o ofertach pracy, staży i praktyk. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wskazali, że uczelniane Biuro Karier stanowi istotny element wsparcia w wejściu na rynek pracy.

Uczelnia wspiera studentów w procesie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej, stwarzając możliwości udziału w konferencjach naukowych i innych wydarzeniach naukowych. Studenci zainteresowani działalnością naukową mogą zrzeszać się w ramach Studenckich Kół Naukowych, które otrzymują wsparcie merytoryczne, finansowe i organizacyjne realizację działalności naukowej. Działalność naukowa studentów jest silnie wspierana przez Uczelnię, czego efektem są zróżnicowane aktywności badawcze studentów wywodzących się z ocenianego kierunku (m.in. udział w projektach, uczestnictwo w konferencjach i seminariach, publikacje studentów), między innymi udział w wydarzeniach naukowych takich jak XVIII Krajowa Konferencja Biegłych Sądowych, XVIII Ogólnopolskie Sympozjum Kół Naukowych. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym podkreślili wagę wsparcia, które zapewnia uczelnia. Jednocześnie studenci mają możliwość zaangażowania się w różne aktywności pozanaukowe, m.in.: Koło Teatralne "Teatr z łapanek", Koło Tańca Towarzyskiego, Męski Chór "Pochodnia", Akademicki Związek Sportowy i inne. Aktualnie przy kierunku nie funkcjonuje żadna z organizacji studenckich, natomiast Uczelnia ma przygotowane instrumenty zapewniające odpowiednie wsparcie finansowe, organizacyjne i merytoryczne.

Na wizytowanym kierunku studiów funkcjonują mechanizmy motywacyjne studentów. Studenci mogą ubiegać się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów za wysokie osiągnięcia artystyczne, naukowe i sportowe. Zasady przyznawania stypendium Rektora są określone przez odpowiednie przepisy sformułowane na poziomie uczelnianym. Studentom zapewnia się także m.in. możliwość prezentowania wyników badań na konferencjach i w publikacjach naukowych oraz ubieganiu się o nagrody za najwyższe średnie ze studiów lub najlepszą pracę dyplomową. Zdaniem zespołu oceniającego oferowane metody motywowania studentów są odpowiednie i wspierają ich w realizacji procesu kształcenia. Stypendia są wypłacane terminowo, a proces składania wniosków w opinii studentów jest przejrzysty i sprawiedliwy. Stypendium Rektora jest głównym sposobem wsparcia studentów wybitnych. Dodatkowo Uczelnia oferuje wsparcie finansowe dla najzdolniejszych poprzez finansowanie udziału w konferencjach i innych wydarzeniach naukowych. Studenci ocenianego

kierunku mogą również ubiegać się o przyznanie innych stypendiów, takich jak m.in. Stypendium Ministra Nauki.

Uczelnia oferuje wsparcie w procesie uczenia się z uwzględnieniem potrzeb różnych grup studentów np. aktywnych zawodowo lub wychowujących dzieci, jak na przykład możliwość ubiegania się o urlop lub indywidualną organizację studiów. W przypadku problemów ze zrozumieniem materiału bądź wątpliwościami dotyczącymi zaliczeń, egzaminów, studenci mają możliwość zgłoszenia się do nauczyciela akademickiego w godzinach wcześniej z nim ustalonych. Studenci kierunku mają możliwość ubiegania się o zróżnicowane formy wsparcia w obszarze bytowym, socjalnym i administracyjnym, m.in.: indywidualną organizację studiów, stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami czy zapomogę. Wsparcie studentów z niepełnosprawnościami ma charakter wsparcia zindywidualizowanego i dostosowanego do potrzeb. Studenci mogą ubiegać się m.in. o wsparcie asystenta w czynnościach związanych z procesem kształcenia, wypożyczenie sprzętu technicznego oraz dostosowanie materiałów dydaktycznych do potrzeb indywidualnych. Wsparcie koordynowane i realizowane jest przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami (BON), Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami oraz Zespół ds. dostępności przy współpracy z Wydziałem Zarządzania. Studenci wymagający wsparcia psychologicznego mogą skorzystać z nieodpłatnych konsultacji psychologicznych dostępnych w języku polskim i angielskim.

System wsparcia uwzględnia procedury zgłaszania wniosków i skarg przez studentów. Skargi i wnioski studenci mogą składać do kierownika dydaktycznego, opiekuna roku, starosty lub do przedstawicieli samorządu studenckiego. Władze dziekańskie podają do publicznej informacji terminy swoich dyżurów. Przyjęte standardy pozwalają na rozwiązywanie zgłaszanych spraw na bieżąco, a w przypadku poważniejszych i bardziej złożonych spraw podejmowane są szersze działania wyjaśniające. Analiza procedury zgłaszania wniosków i skarg pozwoliła na określenie potrzeby związanej z rozszerzeniem sposobów czy drogi ich zgłaszania przez studentów. Rekomenduje się przygotowanie rozwiązania, które pozwoli studentom na składanie podań, wniosków, skarg i innych tego typu dokumentów w formule on-line. Dodatkowo, uwagi i inicjatywy zgłaszane przez studentów są szczegółowo analizowane przez kierownika dydaktycznego oraz Wydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej podejmuje liczne działania informacyjne i edukacyjne związane z bezpieczeństwem studentów, przeciwdziałaniem dyskryminacji i przemocy oraz reagowaniem na zagrożenia. Inicjatywy są wspierane przez obowiązkowe szkolenia BHP i udostępniane materiały na stronie Uczelni w tym zakresie. Konflikty między studentami a kadrą rozwiązywane są mediacyjnie przez opiekuna roku i kierownika dydaktycznego, a w poważniejszych przypadkach interweniuje Dziekan lub Pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania.

System wsparcia uwzględnia kompleksowe wsparcie administracyjne dla studentów kierunku. Pracownicy dziekanatu wyróżniają się wysokimi kompetencjami, profesjonalnym oraz odpowiednim podejściem do studentów. Przedstawiciele Jednostki stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach i warsztatach. Pracownicy dziekanatu podlegają ocenie w ramach prowadzonych badań ankietowych. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym pozytywnie wypowiadali się o pracownikach dziekanatu oraz o samej jakości obsługi, która jest - w ich opinii - przyjazna i sprawna.

Na Wydziale Zarządzania funkcjonuje Wydziałowa Rada Samorządu Studentów, która reprezentuje studentów wobec Władz Uczelni i Wydziału, jak również organizuje wydarzenia o charakterze

rozrywkowym mających na celu integrację środowiska akademickiego. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego otrzymują wsparcie materialne, finansowe i organizacyjne od Władz Wydziału oraz Uczelni – poza środkami finansowymi pozyskiwanymi od uczelni, studenci mają do dyspozycji swoją przestrzeń do realizacji działań. W przypadku zgłoszonych przez studentów problemów Samorząd Studencki konsultuje uwagi z Władzami Dziekańskimi, co przynosi pozytywne efekty i skuteczne rozwiązania. Samorząd studencki podejmuje różne inicjatywy organizuje wydarzenia takie jak m.in.: Kiermasz mikołajkowy, akcje krwiodawstwa czy Dzień Inżyniera co zostało podkreślone podczas spotkania studentów z Zespołem Oceniającym.

System wsparcia funkcjonujący na kierunku podlega monitoringowi oraz ewaluacji poszczególnych jego elementów. W ramach prowadzonych badań, studenci biorą udział w okresowych ankietach związanych z oceną nauczycieli akademickich, jakości zajęć dydaktycznych i treści programowych. System wsparcia monitorowany jest również przez rozmowy ze studentami i przedstawicielami studentów w samorządzie studenckim. Na podstawie prowadzonych badań przygotowywany jest raport stanowiący podsumowanie wyników oraz podstawę do ewentualnych działań doskonalących i naprawczych, m.in.: udoskonalenia infrastrukturalne, zwiększenie ilości inicjatyw wspierających wejście na rynek pracy i inne. Raport z prowadzonego monitoringu prezentowany jest w ramach dostępu do informacji o studiach.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

System wsparcia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie funkcjonuje w oparciu o kompleksowe i wszechstronne instrumenty zgodne z potrzebami studentów. Uwzględnione zostały zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów. Studentom oferuje się rozwiązania pozwalające i zachęcające do rozwoju kompetencji badawczych. System uwzględnia rozwiązania dla studentów wybitnych i rozwiązania motywujące do osiągania efektów uczenia się. Uwzględnione są zróżnicowane i indywidualne potrzeby studentów, w tym studentów znajdujących się stale lub przejściowo w trudnej sytuacji życiowej, a także studentów z niepełnosprawnościami. W ramach funkcjonującego systemu prowadzony jest przejrzysty system składania skarg i wniosków. System wsparcia uwzględnia działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów, jak również posiada zaimplementowane instrumenty antymobbingowe i prewencyjne względem sytuacji zagrażającymi zdrowiu i bezpieczeństwu społeczności akademickiej. Kadra administracyjna posiada odpowiednie kompetencje oraz w efektywny sposób wspiera studentów w kierunku w rozwiązywaniu spraw studenckich związanych z procesem kształcenia. Samorząd studencki otrzymuje odpowiednie wsparcie na rzecz podejmowanych działań. System wsparcia oraz proces kształcenia studentów podlega monitoringowi, a jego wyniki są wykorzystywane do doskonalenia jakości kształcenia i systemu wsparcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

- 1) Rekomenduje się umożliwienie studentom składania podań w formule on-line.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Publiczny dostęp do informacji na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie zapewniany jest w ramach rozbudowanego portalu Politechniki Częstochowskiej, portalu Wydziału Zarządzania, Biuletynu Informacji Publicznej, mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok) oraz treści publikowanych na terenie uczelni w gablotach i ściankach. Informacje prezentowane w ramach systemu są aktualne i kompletne, a co za tym idzie są zgodne z potrzebami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Dostęp do informacji przygotowany jest w taki sposób, aby można było skorzystać z zasobów niezależnie od miejsca, czasu oraz wykorzystywanego sprzętu i oprogramowania. Strony internetowe są dostosowane do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Informacje prezentowane w publicznym dostępie opracowane są w przejrzysty i czytelny sposób, co bezpośrednio oddziałuje na komfort interesariuszy co zostało potwierdzone podczas wizytacji przez interesariuszy korzystających z publicznego dostępu do informacji.

Dokumentacja i informacje zawarte w ramach publicznego dostępu do informacji, zawierają m.in.: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się.

Publiczny dostęp do informacji podlega przeglądowi, weryfikacji i ocenie przez pracowników Uczelni i poszczególnych działów. Monitoring polega na kontrolowaniu, czy materiały zamieszczane na witrynach są prawidłowe, aktualne i kompletne z perspektywy obowiązujących standardów i stanu faktycznego. Interesariusze w ramach odbywanych spotkań mogą zgłaszać swoje uwagi, które niezwłocznie są analizowane i w przypadku stwierdzenia uchybień - aktualizowane i naprawiane. W ramach funkcjonowania wydziałowej strony internetowej, pracownicy wyznaczeni przez dziekana umieszczają tam wszystkie bieżące informacje potrzebne studentom do prawidłowej realizacji procesu kształcenia pod kątem administracyjnym oraz pozostałym interesariuszom w zakresie ich potrzeb.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Publiczny dostęp do informacji o Politechnice Częstochowskiej, Wydziale Zarządzania oraz ocenianym kierunku finanse i rachunkowość w biznesie jest realizowany zgodnie ze standardami przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. Stosowane ścieżki przekazywania informacji są zróżnicowane, a informacje zawarte w ich ramach są aktualne, kompletne i zgodne z potrzebami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Zapewniona jest czytelność prezentowanych materiałów i informacji. Wszystkie podawane informacje są aktualizowane, a sposób ich prezentacji podlega ocenie i doskonaleniu przez poszczególne jednostki uczelniane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

Nie dotyczy.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad jakością kształcenia na ocenianym kierunku finanse i rachunkowość w biznesie realizowany jest przez kilka gremiów i osoby pełniące funkcje – należą do nich:

- (1) Prorektor ds. nauczania, do którego należy nadzór nad funkcjonowaniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości kształcenia;
- (2) przewodniczący Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- (3) Dziekan zapewnia prawidłową organizację toku studiów i procesu kształcenia;
- (4) przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- (5) Kolegium Wydziału (zatwierdza roczny raport z przeglądu funkcjonowania systemu jakości kształcenia);
- (6) Rada programowa dyscypliny (opiniuje projekty programów studiów oraz zmian w programach);
- (7) kierownik katedry/koordynator kierunku (opiniuje karty doskonalenia przedmiotu);
- (8) kierownik dydaktyczny (przygotowuje projekty nowych programów oraz ich zmian);
- (9) samorząd studencki (opiniuje sprawy związane z procesem kształcenia);

- (10) pełnomocnik dziekana ds. praktyk (wykonuje nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad odbywaniem praktyk);
- (11) opiekun praktyki (kontroluje przebieg praktyki jej zaliczenie);
- (12) koordynator przedmiotu (wpływa na modyfikację programu studiów);
- (13) promotor pracy dyplomowej (odpowiada za jakość pracy dyplomowej);
- (14) recenzent pracy dyplomowej (odpowiada za jakość pracy dyplomowej).

Bezpośredni nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów sprawuje dziekan oraz kierownik dydaktyczny, zgodnie z § 30 i 32 Statutu PCZ. Jasno wskazano także podział kompetencji oraz zakres odpowiedzialności wskazanych osób, w tym także dotyczące zadań z zakresu ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Działania dziekana i kierownika dydaktycznego wspierane są przez radę programową jako ciała opiniodawczego (zgodnie ze Statutem PCZ § 41).

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury (§ 50 Statutu PCZ, Zasady tworzenia i likwidacji kierunków studiów opisuje Dział oraz Uczelniana Księgi Zapewniania Jakości Kształcenia: uchwała Senatu nr 87/2021/2022 z dn. 27.10.2021 r., zarządzenie Rektora nr 420/2023 z dn. 25.09.2023 r. wprowadzanie procedur dotyczących systemu zapewnienia jakości kształcenia w PCZ, zarządzenia Rektora nr 526/2024 z dn. 26.07.2024 r. wprowadzenia zaktualizowanych wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i dokonywania zmian programów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz Procedura - Działania Doskonalące PWZ-7).

Działalność dziekana jest wsparta wykonawczo przez kierownika dydaktycznego oraz zespół ds. uaktualnienia kierunku studiów finanse i rachunkowość (powołanych przez dziekana). W skład tego zespołu, oprócz kierownika dydaktycznego, jest także koordynator kierunku/kierownik katedry odpowiedzialnej za kierunek, koordynatorzy przedmiotów na kierunku, przewodniczący wydziałowej komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia, autorzy sylabusów oraz inni nauczyciele akademicki, którzy prowadzą zajęcia na ocenianym kierunku. Skład zespołu ds. uaktualnienia kierunku przedstawiono podczas wizytacji (decyzja R-WZ-BD-116a-7/2021.776 z dn. 22.06.2021 r.).

Kierownik dydaktyczny, w ramach dyscypliny naukowej przypisanej do kierunku, nadzoruje przebieg procesu kształcenia w aspekcie oceny stopnia osiąganych efektów uczenia się, wyciąga wnioski z analizy zgodności efektów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego (po uprzedniej ocenie przez zespół ds. monitorowania efektów uczenia się będącego częścią WKJK), wyciąga wnioski ze sprawozdań na temat zgodności tematów prac dyplomowych z kierunkowymi efektami kształcenia, odpowiada za kompletność wniosku o otwarcie nowego kierunku studiów na wydziale oraz zmiany w obowiązującym programie studiów pod względem formalnym i merytorycznym, nadzoruje prawidłowość realizacji metod prowadzenia zajęć, w tym metod i technik prowadzenia zajęć na odległość (e-learning), a także przekazuje dokumentację nowego programu studiów lub jego zmiany do Komisji Senackiej.

Systematyczna ocena programu studiów obejmuje: (1) efekty uczenia się (zgodnie z procedurą *PWZ-2 Monitorowanie efektów uczenia się*), weryfikacji podlega do 20% przedmiotów na ocenianym kierunku (1-2 przedmiotów w roku). Zgodnie z informacją zawartą w Raporcie Samooceny, potwierdzoną podczas wizytacji, w programie studiów na rok akademicki 2021/2022 wprowadzono zmiany w macierzy realizacji efektów uczenia się, w taki sposób, aby realizowane treści na wszystkich

zakresach znalazły swoje pokrycie w kierunkowych efektach uczenia się; (2) zgodność efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, realizowane jest w konsultacji z Radą Doradczą Przedstawicieli Biznesu (potwierdzone protokołami ze spotkań z dnia 26-10-2021, 21-03-2023, 19-09-2023, 08-10-2024, 03-12-2024) oraz wymaganiami odnoszącymi się do certyfikacji Association of Chartered Certified Accountants. Zgodnie z przedstawionymi dokumentami oraz informacją uzyskaną podczas spotkań z osobami odpowiedzialnymi za zmiany w programach studiów, w programie studiów na rok 2023/2024 dla wszystkich zakresów kształcenia na ocenianym kierunku zmieniono liczbę godzin praktyk zawodowych do 120h, wprowadzono także przedmioty do wyboru: Performance Management oraz Advanced Financial Management, zaś na zakresie Rachunkowość i podatki – International Financial Reporting, co było elementem dostosowania się do wymagań ACCA; (3) ocenę punktów ECTS w programie studiów, co zostało udokumentowane w ostatnich zmianach programach studiów (np. zmieniono liczbę godzin praktyk zawodowych wprowadzonych w programie studiów na rok 2023/2024 na pierwszym stopniu i wymusiło prace nad zmianą punktów ECTS w pozostałych realizowanych przedmiotach); (4) treści programowych (odbywa się zgodnie z procedurą *PWZ-9 Karta doskonalenia przedmiotu*), nowe treści zostały wprowadzone z powodu aplikacji nowych przedmiotów; (5) metody i narzędzia wykorzystywane w procesie kształcenia podlegają stałemu monitoringowi, analizowana jest częstotliwość stosowanych metod formułujących (np. udział zadań projektowych, case study, prace zespołowych, itp.) i podsumowujących (zaliczenie końcowe, egzamin pisemny, prace zaliczeniowe, prace projektowe, itp.); (6) metody kształcenia na odległość podlegają ocenie zgodnie z procedurą *PWZ-5 Procedura Kształcenia e-learningowego*; (7) praktyki zawodowe podlegają tym samym procedurom oceny efektów uczenia się, jak przedmioty realizowane w trakcie studiów, dodatkowo opiekun praktyk monitoruje przebieg pod kątem realizacji tych efektów.

Na ocenianym kierunku funkcjonują w ramach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia zespoły, które są odpowiedzialne za nadzór nad realizacją procesów oceny jakości. I tak: funkcjonuje zespół ds. hospitacji, ds. ankietyzacji (procesu dydaktycznego, dziekanatu i toków studiów oraz ankietyzacji absolwentów), ds. audytu wewnętrznego, zespół ds. monitorowanie efektów uczenia się, ds. e-learningu, ds. prac dyplomowych, ds. USOS, ds. WSZJK oraz komisja ds. praktyk zawodowych.

Zespół ds. hospitacji (zgodnie z procedurą *PWZ-1 Hospitacje zajęć dydaktycznych*) wraz z kierownikiem katedry prowadzi nadzór nad przeprowadzonymi hospitacjami (planowymi i pozaplanowymi).

Zespół ds. ankietyzacji opracowuje wyniki przeprowadzonej ankiety oceny realizacji procesu dydaktycznego.

Zespół ds. audytu wewnętrznego przeprowadza oceny funkcjonowania elementów systemu zapewniania jakości kształcenia.

Zespół ds. monitorowania efektów uczenia się (zgodnie z procedurą *PWZ-2 Monitorowanie efektów uczenia się*), dokonuje oceny osiągniętych efektów uczenia się, analizuje zgodność efektów z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, weryfikuje treści programowe i ich zgodności z efektami uczenia się (na podstawie prac egzaminacyjnych, prac etapowych, itp.) i przedstawia wnioski kierownikowi dydaktycznemu.

Zespół ds. e-learningu, którego zadaniem jest ustalanie oferty edukacyjnej w e-learningu, organizowanie szkoleń z zakresu e-learningu, opracowanie zasad dopuszczania do oferty studiów oraz dopuszczanie kursów do wykorzystywania w trakcie zajęć w trybie e-learningowym, ustalanie harmonogramów prac związanych z e-learningiem oraz składanie corocznych raportów z realizacji e-learningu w jednostce.

Zespół ds. prac dyplomowych, ocenia, zweryfikowane przez kierownika katedry (nadzoruje zgodność tematów prac dyplomowych z kierunkowymi efektami uczenia się), tematy prac dyplomowych.

Komisja ds. praktyk zawodowych Pełnomocnik dziekana ds. praktyk przygotowuje dokumentację do odbycia praktyk, którą koordynuje (kontroluje przebieg i przeprowadza zaliczenie praktyki) opiekun praktyki.

Zespół ds. uaktualnienia kierunku studiów finanse i rachunkowość w biznesie, działa poza strukturami Wydziałowej Komisji ds. JK. Zespół jest odpowiedzialny za projektowanie/zmianę efektów uczenia się dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, opracowanie sylwetki absolwenta i harmonogramu programu studiów. Zmiany w programach studiów konsultowane są w katedrach merytorycznie zaangażowanych w realizację programu studiów - dla ocenianego kierunku jest to Katedra Finansów, Bankowości i Rachunkowości.

Rada programowa zatwierdza tematy prac dyplomowych, opiniuje nowe programy studiów oraz zmiany w obowiązujących programach studiów przygotowane przez kierownika dydaktycznego (w formie uchwały), (zgodnie z § 41, ust. 2, pkt. 1 Statutu PCZ).

Nowe programy studiów oraz zmiany w obowiązujących programach są także konsultowane z Radą Doradcą Przedstawicieli Biznesu oraz samorząd studencki.

Wydziałowa komisja ds. zapewnienia jakości kształcenia monitoruje przebieg działań związanych z tworzeniem/modyfikacją programów studiów.

Innowacje dydaktyczne, osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesna technologia informacyjno-komunikacyjna, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość są uwzględnione w projektowaniu programu studiów. W procesie kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie stosowane jest zróżnicowane podejścia dydaktyczne. Spośród najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej wykorzystywane są m.in. e-learning (funkcjonowanie uregulowane jest w procedurze PWZ-5), który umożliwia pracę zarówno w systemie synchronicznym, jak i asynchronicznym, H5P (pozwalająca tworzyć różne formy na platformach e-learningowych), Bamboozle, Mentimeter, Kahoot, Copilot, VR czy Quizizz. Narzędzia te pozwalają na tworzenie interaktywnych treści, angażujących quizów i sond, co umożliwia podniesienie poziomu zaangażowania studentów podczas zajęć. Sukcesywnie wprowadzane jest podejście oparte na kreatywnym stawianiu problemów, aktywizacji studentów do jego rozwiązania oraz tworzeniu poszerzonej rzeczywistości. Jest to podejście stawiające studenta, a nie nauczyciela w centrum procesu dydaktycznego.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów, co szczegółowo omówiono w kryterium 3.

W Uczelni przeprowadzana jest systematyczna analiza programu studiów obejmująca treści programowe, metody weryfikacji i oceny osiąganych efektów uczenia się, a także wyniki nauczania.

Wykonywane analizy danych i informacji dotyczą m.in. monitoringu ocen z zaliczenia przedmiotu na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, monitoringu ocen z egzaminów, wskaźnika zaliczenia egzaminu, odsetka studentów z zaliczeniem warunkowym i powtarzających semestr, oceny z egzaminu dyplomowego, udziale ocena bdb na dyplomie, itp., wyniki ankiet dotyczących oceny zajęć dydaktycznych, ankiet z całego toku studiów (ceny stopnia dostosowania działalności edukacyjnej do potrzeb i wymagań rynku pracy), wyniki hospitacji (planowych i pozaplanowych), ekonomicznych

losów absolwentów (pod kątem płac, zatrudniania absolwentów, terminowego uzyskania dyplomów, porzucenia studiów przed ich ukończeniem, czasu na poszukiwanie pracy, udziału bezrobotnych wśród absolwentów), metody weryfikacji efektów uczenia się oraz stopień ich osiągnięcia, a także zidentyfikowane niezgodności w tym zakresie, ocena dorobku naukowego osób prowadzących zajęcia, akredytacje międzynarodowe.

W procesie oceny, doskonalenia i realizacji programów studiów na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie uczestniczą interesariusze wewnętrznymi (studenci kierunku, przedstawiciele Samorządu Studenckiego, nauczyciele akademicki) oraz interesariusze zewnętrznymi (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, Rada Doradcza Przedstawicieli Biznesu, absolwenci). Przy projektowaniu i modyfikacji programów studiów zasięga się opinii Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu w zakresie doboru ścieżek kształcenia, kompetencji i umiejętności praktycznych, aktualnych trendów i potrzeb rynku pracy (spotkania odbywają się raz w semestrze).

Wyniki monitoringu ujmowane są w rocznym raporcie Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia wraz z wnioskami i zaleceniami następnie przedstawiane są na Kolegium Wydziału, zaś po zatwierdzeniu raport przekazywany jest do Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wnioski z systematycznej oceny programów studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programu studiów na ocenianym kierunku oraz w planowaniu strategicznym.

System zapewniania jakości kształcenia jest poddawany cyklicznej kontroli (w okresach rocznych) i sformalizowany w procedurze Przegląd funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (integralna część Procedury PWZ-6). Wnioski wynikające z przeglądu, sformułowane w raporcie, wykorzystywane są w działalności doskonalącej. Z przeprowadzonych działań opracowywany jest raport, który następnie jest zatwierdzany przez Kolegium Wydziału oraz Dziekana oraz przekazywany przewodniczącemu UK ds. ZJK.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie. Polska Komisja Akredytacyjna obecnie obowiązujące programy studiów na pierwszym i drugim stopniu oceniała po raz pierwszy. Poprzednia ocena dołączona do dokumentacji z roku 2018 (Uchwała Prezydium PKA nr 237/2019 z dn. 23 maja 2019 r.) dotyczyła pod względem formalnym innego kierunku - finanse i rachunkowość. Kierunek ten na studiach drugiego stopnia w 2022 roku został zamknięty (Zarządzenie Rektora nr 242/2022 z dn. 8 marca 2022 r.), zaś na studiach pierwszego stopnia w 2023 roku (Zarządzenie Rektora nr 359/2023). Inne akredytacje dotyczące ocenianych programów studiów lub wybranych treści realizowanych na zajęciach zgodnych z sylabussem na kierunku finanse i rachunkowość w biznesie dotyczą certyfikacji potwierdzający możliwość uzyskania zwolnień z części egzaminów przeprowadzanych przez międzynarodową organizację zrzeszającą specjalistów z zakresu finansów i rachunkowości ACCA (Association of Chartered Certified Accountants). Na uwagę zasługuje także to, iż na ocenianym kierunku funkcjonuje Patronat Międzynarodowego Stowarzyszenia Controllerów ICV nad wybranymi przedmiotami, który potwierdza zaawansowany program realizowany na tych przedmiotach, zgodnych ze standardami ICV. Jest to także nadzór zewnętrzny nad częścią programu studiów. Władze wydziału podjęły także decyzje o wystąpieniu o certyfikat CEEMAN International Quality Accreditation (IQA) w obszarze edukacji menedżerskiej. Postępowania jeszcze nie zakończono.

Reasumując, oceniając bardzo skomplikowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia należy uwzględnić szereg kwestii, w tym przyjęte wewnętrzne rozwiązania formalno-prawne, stosowane instrumenty i procedury oraz dotychczasową skuteczność funkcjonowania systemu.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W Politechnice Częstochowskiej zostały formalnie przyjęte oraz wdrożone procedury związane z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzane aktualizacje programu studiów są wynikiem dążenia władz Wydziału Zarządzania do stałego podnoszenia jakości kształcenia i dostosowania programu do zmian rynku pracy i oczekiwań interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego. System zapewniania jakości kształcenia ukierunkowany jest na ocenę realizacji osiągania efektów uczenia się i doskonalenie programu studiów, a także podnoszenie jakości nauczania. Jakość kształcenia na kierunku podlega systematycznej walidacji. Podejmowane działania są jednak jedynie częściowo skuteczne. Nie antycypują one ani też nie rozwiązują niektórych uchybień. Z uwagi na zalecenia wskazane przy opisie kryteriów 1, 2, 3 i 4 ocena skuteczności funkcjonowania systemu jest jedynie częściowo pozytywna, co wymaga podjęcia działań o charakterze naprawczym. Podniesienie oceny kryterium nr 10 na „całkowicie spełnione” jest uzależnione od przedłożenia propozycji na rzecz wyeliminowania zdiagnozowanych błędów oraz realnej implementacji zaproponowanych rozwiązań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie dotyczy.

Rekomendacje

Nie dotyczy.

Zalecenia

- 1) Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości wskazanych w opisie kryteriów 1, 2, 3, 4 i 7, które stanowią podstawę do obniżenia oceny kryterium 10.

5. Załączniki: